

جواهر غیبی

نوشتہ:- ابوالحسن بن محمد حسن انصاری

آخند: اده سیف الرحمن پیر ارجمند خاوانی

فیسوک غلام حضرت غلام

فیسوک Haii Aiab Khan

Ketabton.com

الله یحبکم فاتبعونی الله تحبون انکنتم قل جوهر

بگو ای محمد اگر هستید دوست دارنده خدای تعالی پس متابعت کنید مرا خدای تعالی شما را دوست دارد پس بحکم آیه کریمه متابعت آن سرور ظاهر و باطن فرض شد و ظاهر متابعت مرتبه نبوت است و باطن متابعت بمرتبه ولایت و در اصطلاح صوفیه تاجیه مرتبه نبوت اینست که حضرت رسالت پناه بواسطه حضرت جبرئیل اسرار توحید از حق تعالی اخذ می نمود پس جماعت کثیر و متابعت ظاهر آن سرور ماندند و فرقه قلیل باسرار ولایت بهره مند در متابعت باطن آنحضرت پرداختند سید عالم مامور بودند که اسرار مرتبه ولایت بی طلب صدق بکسی نفرمایند و الآن این سنت درین فرقه معمولست روزی آنحضرت صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم مغموم نشسته بودند که هر کس احوال احکام شرائع می پرسید و از اسرار باطن سوال نمیکند همان زمان بخاطر اسم الله گذشت که بموجب فرمان جناب الهی احکام شرائع از آنحضرت سر اخذ نموده متابعت ظاهری آوردم اما از احوال راز باطن خود خبر ندادند تا متابعت سر بجا آورده میشد پس از کمال صدق و اخلاص بخدمت حضرت رسالت پناه رسیده سوال کرد آنحضرت فرمودند که مرا فرمان چنین بود که بی طلب این راز بکسی نگوی پس این اسرار از علی بفرقه صوفیه رسید العلماء ورثه الانبیا از اینجاست جوهر بعضی میفرمایند که ارکان تصوف در ظاهر پنج است اول خدمت پیران و یاران دینی و خدمت درمانندگان دوم خرقه ارادت پوشیدن از پیر سوم در ذکر و فکر و عبادت چهارم صحبت با پیر کردن بی اعتراض و بی اختیار کاملیت بین یدی الغسال پنجم در سخا و بذل و ایثار اقدام نمودن و ارکان تصوف در باطن نیز هیچ است اول علم یعنی دانستن احکام شریعت و طریقت دوم عمل یعنی عمل کردن با صدق و اخلاص سوم حال پیدا آوردن در باطن خود چهارم در مقام دل رسیدن پنجم معرفت حضرت حق سبحانه و تعالی تا همه ارکان ظاهر و باطن در ذات سالک جمع نشود و صوفی نگویند.

ورحمه للعالمین پیغمبر علیه وسلم هم نبی است و هم ولی و نبوت تعلق بعلم شریعت دارد ولایت تعلق به علم باطن به اسرار دقائق تعلق به طریقت دارد و هر کسی بگوید نبی است او ولی نیست و آن را شریعت هست او اسرار دقائق همه ندارد العلماء والله انبیا نیست بلکه نیم عالم شریعت است و کامل ورثه هر دو علوم شریعت و طریقت داشته باشند العلماء وارث الانبیا میباشد و نیم علم شریعت قالو سلامه

ارباب طریقت سیر خاص مرا اوست که مخصوص سالکان را حضرت حق تعالی است مانند ترک دنیا و دوام ذکر و توجه به مبدا او دوام طهارت وضو و صدق و اخلاص و غیر آن و اسرار طریقت عبارت از پی مان احوال حقیقت است زیرا که طریقت مقدمه حصول حقیقت است و چنانچه طریقت شهر شریعت است و حقیقت شهر طریقت است و طریقت بی شریعت وسوسه است و حقیقت بی طریقت زندقه و الهه است.

جوهر در آنکه ذکر الله تعالی فرض است بر طالبانیکه دوست میدارد

خداوند تعالی را حضرت شیخ قطب الدین و متقی قدس سره در رساله همکيه میفرماید ذکر الله تعالی فرض علی الطالبین المجین قال الله تعالی فاذکرو الله قیاماً و قعوداً و علی جنوبکم ذکر خداوند تعالی در جمیع احوال بر طالبانیکه دوست میدارند خداوند تعالی را زیرا که فرمود خداوند تعالی ذکر کنید خداوند تعالی را ایستاده و نشسته و بر پهلو غلطیده و لفظ اذکرو امرست و امر برای وجوب و فرض است پس هر آنینه ذکر فرض باشد و ازین نص اشاره است که ذکر در حال قیام و قعود و اضطبحاح درست باشد و در تفسیر در المعانی است فی قوله تعالی الذین ینکرون الله قیاماً و قعوداً ان المراد ان الأیته المداومه علی ذکر الله تعالی فی ای حال لان الانسان لا یخلو من احدی العالات الثلاث یعنی البقیام و القعود و الاضطبحاح و در خلاصه دخانی آورده لایامر بالتسبیح و التهلیل مغطبعا و کذا الصلوة علی النبی صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم قال ابن عباس رضی الله تعالی عنه اتی با ل ذکر باللیل و النهار فی البر و البحر و السفر و الحضر و الفقر و المرض و الصحته و السرو العلانیه گفت ابن عباس رضی الله تعالی عنی معنی آیه مذکور ذکر کنید خداوند تعالی را بذکر کردن بشب و روز هر جانی که باشدی خواه در خشکی خواه در تری خواه در سفر خواه در حضر و بهر حال که باشید خواه در غنیت خواه در فقر خواه در مرض خواه در صحت خواه در سرخواه در علانیه یعنی بهمه حال بهر حال از ذکر خداوند تعالی غافل مباشدید که الغفله عن الله تعالی من اکبر الکبائر و شیخ سعد الدین قدس سره در شرح این رساله مسمى المجمع السلوک میفرماید آن کسانیکه خداوند تعالی را دوست میدارند علامت ایشان همین است که همیشه در ذکر مستغرض باشند هیچ ساعتی بی ذکر فارغ نمانند بلکه صحبت ذاکران و دیدن شان را مشتاق باشند در خبرست چون آدم علیه السلام را در زمین آوردند سی صد سال گریستند پس وحی کرد حق تعالی بسوی آدم چه چیز می گریاند ترا گفت الهی گریه من نه از جهت نعیم بهشت نه از خوف حجیم

است لیکن گریه من بسبب اشتیاق فرشتگانی است که میان عرض و کرسی سعی میکنند و ایشان هفتاد هزار صف ذکر میگویند یکی دست دیگری گرفته ذکر گویند و رقص و تواجدها می کنند و یواز بلند میگویند من مثلنا وانت حبیبنا حق تعالی حجاب از آدم برداشت درین خیر اشارات است یکی آنکه این طائفه را ذکر دوام می باید و اشتیاق دیدن ذاکران و شنیدن ذکر ذاکران می شاید چنان که فرشتگان را ذکر دوام بوده آدم علیه السلام را اشتیاق دیدن و شنیدن روی نمود دوم آنکه در حالت ذکر رقص و تواجد کنند و استاده ذکر کنند مانند فعل فرشتگان بودند ممنوع باشد سوم آنکه معلوم شد که رقص و تواجد فعل فرشتگان است پس فعل فرشتگان را انکار نباید و صوفیان را از رقص و تواجد منع نشاید چهارم آنکه یکی از صوفیه دست یکی بگیرد و در رقص شو چنانکه امروز بعضی صوفیه را رسم است آن نیز مانند فعل فرشتگان بود پنجم آنکه اظهار نعمت و تحذیر نعمت بطریق من مثنا انت حبیبنا منافی و ممنوع نباشد قال بعضهم لم یفرض الله تعالی علی عباده فریضه الاجعل لهاجدا معلوما نیتھی الیه و عذر المہافی سائر الاحوال الا الذکر فانه تعالی لم یجعل له حدا معلوما نسبتی نیتھی الیه ولم یعد را حدافی ترکہ الا من کان مغلوباً فی عقله و لو عذرا حدافی ترک الذکر بعذر ذکر با علیه السلام قال الله تعالی اینک ان لاتکلم الناس ثلثه ایام الارمزاً ثم قال الله تعالی و انکر ربک کثیراً گفتند بعضی مشائخ فرض نکرد خداوند تعالی بپیر بندگان خویش فریضه مگر آنکه گردانید مر آن فریضه را حدی معلوم که نهایت شود آن غرض سوی آن حد معلوم و معذور داشت صاحب آن فریضه را در باتی احوال کالصلوة و الصلوم و غیر هما مگر ذکر را پس بدرستی که خداوند تعالی نگردانید ذکر را حدی معلوم که نهایت شود سوی آن حد و معذور نداشت کسی را در ترک ذکر مگر هر که مغلوب بود در عقل خویش و اگر معذور داشتی خداوند تعالی کسی را در ترک ذکر هر آئینه معذور داشتی زکریا علیه السلام و زکریا را با آنکه از وی سلب تکلم کرده بود از ذکر معذور نداشت بلکه از وی در آن حالت نیز ذکر بسیار خواست روایت کرده اند که چون زکریا علیه السلام از خداوند تعالی درخواست ولد نمود و علامتی طلب فرمود قال اینک ان لا تکلم الناس ثلثه ایام الارمز او ذکر ربک کثیراً و سبح بالعشی و البکار فرمود خداوند تعالی علامتی که همچو آن بود که سه روز با مردمان سخن نگوئی مگر بر وجه اشارت بدستی و روی و چشمی و ابرو و یاد کن پروردگار خود را و شام و صبح تسبیح خوان و کذالک لم یعذرا حدا

جوهر در فضیلت کلمه طیبه حضرت شیخ قطب الحق والدین و مشقی قدس سره در رساله لحيه می فرمایند روی عن ابن عباس رضی الله تعالی عنه انه قال بفتح الله

تعالی ابواب البخته و نیادی مناد من تحت العرض اینها البخته و کل ما فیک من النعم لمن انت فتنای البخته و کل ما فیها من النعم سخن لاهل لا الاله الا الله و مشتاق الی اهل لا الاله الا الله و لا نطلب الا اهل لا الاله الا الله و لا ینخل علیها الا اهل لا الاله الا الله و سخن محرومن علی من لم یقل لا الاله الا الله و لا یومن بلا الاله الا الله و عند هذا تقول النار و کل ما فیها من العذاب لا ینخلنی الا من انکر لا الاله الا الله و لا اطلب الا من کذب بلا الاله الا الله مرکب است از نفی و اثبات و در کلمه تحوید نفی ما سوی حق و اثبات حق است و خلاص از شرک خفی جز ب مداومت و ملازمت بر معنی این کلمه حاصل نیاید پس ذاکر می باید که در وقت جریان این کلمه بر زبان موافقت میان دل و زبان نگاهدار دو طرف نفی وجود جمیع محدمات را بنظر فنا مطالعه نماید و در طرف اثبات وجود قدیم را بعین بقا مشاهده فرماید تا بواسطه تکرار این کلمه صورت توحید در دل قرار گیرد و ذکر صفت لازم دل کرد و معمول مشتاق طریقت انس تکه بادی کشد حضرت حق سبحانه تعالی را بکلماتیکه شرع شریف بدان واردست لیکن بیشتر ذکر شریف لا الاله الا الله محمد رسول الله اختیار فرموده اند و فضیلت آن بر سایر انکار ثابت است چنانچه در حدیث شریف واردست که افضل الذکر لا الاله الا الله و این کلمه طیبیه را سلطانی عظیم است اگر چه بمجرد لسان باشد و تاثیر آن در طهارت باطن نهایت قویست و از خواص او ست که طالب را کشان کشان بمطلوب میرساند و انس بحضرت قدس می بخشد و فرمودند حضرت سرور عالم صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم که بسیار گویند ذکر لا الاله الا الله تا بگویند مردمان که او مجنون است و فرمودند وقتیکه بگویند بنده لا الاله الا الله این کلمه آسمانها را می شگافد و استاده می شود روبروی حضرت سبحانه و تعالی پس او سبحانه و تعالی میفرماید که بایست میگویند که چگونه بایستم و قرار گیرم حال آنکه نیامزیده گوینده مرا پس حضرت حق سبحانه و تعالی میفرماید که نه جاری کردم بر زبان گوینده مگر حال آنکه بالتحقیق آمرزیدم او را و فرمودند هر که گوید لا الاله الا الله بیرون آید از دهان او مرغ سبز و بال سفید مکلل بزر و یا قوت و تا بعرش برسد و آواز همچو زنبور انگبین فرمان آید که ساکت باش عرض کند که چگونه ساکت باشم تا گوینده من آمرزیده نشود و فرمان رسد که ساکت باش گوینده را آمرزیدم و ای فرشتگان گواه باشید که سجلات زلات گوینده این مرغ را باب غفران محو کردم و حضرت خداوند تعالی آن مرغ را هفتاد زبان کرامت فرماید تا امرش خواهد صاحب خود را تا روز قیامت امانا و صد فنا و آن روز آن مرغ بیاید و دست گوینده خود را بگیرد و در بهشت برود فرمودند که می کشاید خباب ایمان آوریم بادور است اعتقاد کردیم خداوند تعالی ابواب جنت و ندا میکند

منادی از تحت عرض که ای جنت بانعمتها که در لست مکرراتی پس ندا کند جن و هر چیز که در دست از نعم ما هستیم برای اهل لا الاله الا الله و مشتاقیم سوی اهل لا الاله الا الله و طلب نمی کنیم مگر اهل لا الاله الا الله و بگوید نار و هر چیزی که در دست از عذاب در نیاید در من مگر کسی که منکر باشد لا الاله الا الله و طلب نکنیم مگر کسی را که تکذیب میکند لا الاله الا الله را و حرامیم بر کسی که بگوید لا الاله الا الله و پر نشویم مگر از کسی که منکر باشد لا الاله الا الله و نیست جوشیدن و آواز کردن من مگر بر کسی که منکر باشد لا الاله الا الله را پس فرمودند که بیاید رحمت و مغفرت حضرت حق سبحانه و تعالی و بگوید که منم مر اهل لا الاله الا الله را و ناصر و محب ام مر کسی را که بگوید لا الاله الا الله و فضل کننده ام بر کسی که بگوید لا الاله الا الله و جنت مباح است بر کسی که بگوید لا الاله الا الله و نار حرامست بر کسی که بگوید لا الاله الا الله و مغفرت از هر گناه ثابت است مر اهل لا الاله الا الله را و فرمودند که نیست بر اهل لا الاله الا الله وحشتی در هنگام موت و در هنگام بعثت و فرمودند که هر که هر روز هر بامداد بگوید بسم الله الرحمن الرحيم لا الاله الا الله محمد رسول الله کرامت کند او را جناب حق سبحانه و تعالی هفت چیز اول قبض کند روح او را بر اسلام دوم آسان کند بروی سختی جان کندن سوم منور کند گور او را چهارم بنماید او را منکر و نکیر به بهترین صورتهای خویش پنجم بدهند نامه اعمال او بدست راست او ششم گران گردانند ترازوی او بحساب هفتم بگذرانند از پل صراط چون برق جهنده و فرمودند که ش فاعت من در روز قیامت مر آن کسی راست که بگوید لا الاله الا الله محمد رسول الله پس هیچ عبادت در حضرت معبود حقیقی فضیلت ندارد که گفتیم لا الاله الا الله محمد رسول

جوهر که بعد از نماز فجر هزار بار گوید لا الاله الا الله محمد رسول آسان شود بروی اسباب رزق و حضرت شیخ کیم الله قدس سره میفرمایند که مراد از رزق علم ترست از آنکه روحانی باشد یا جسمانی و هر که نزد خواب رفتن هزار بار گوید بیوت کند روح او تحت عرش و قوت خورد بحسب قوت خویش و اگر نزد هلال دیدن هزار بار بگوید حفظ کند او را جناب حق سبحانه و تعالی از جمیع اسقام و هر که بگوید هزار بار نزد داخل شدن در شهر یا خروج از آن مصون و مامون دارد او را جناب خداوند تعالی و هر که بحضور هزار بار گوید کشف شود و بر وی اسرار ملک ملکوت و هر که برای نجات مرده یا زنده هفتاد هزار بگوید داخل شود در جنت.

جوهر بدانکه مجموع کلمه لا الاله الا الله محمد رسول الله را ذکر نا سوی گویند و
الاله را ملکوی و الله را جبرونی و هو را الاهوتی

جوهر در رشحات منکورست که حضرت خواجه عیبداالله احرار قنس سره
میفرمودند که بعضی اکابر ذکر لا الاله الا الله را ذکر عام گفته اند و ذکر الله را ذکر
خاص و ذکر هورا ذکر خاص الخاص و حال آنکه ذکر لا الاله الا الله ذکر خاص
الخاص میتوان گفت زیرا که تجلیات جناب حق سبحانه و تعالی را نهایت نیست
دور آنصورت هرگز تکرار متصور نه پس در هر آنی نفی صفتی میکند و اثبات
صفتی پس همیشه از نفی و اثبات خلاص نباشد و میفرمودند که معنی لا الاله الا الله
پیش بعضی که الله اسم ذات است من حیث هی آن تواند بود که لا الاله نیست اله که
عبارت از مرتبه الوهیت است یعنی ذات مع الصفات الا الله مگر ذات بحت معری
عن الكل انمعنی را از خود دور نمی باید داشت زیرا که در زمان خلودل از اغبار
مشهود سر جز ذات مقدس هیچ نیست جوهر بعضی میفرمایند که در گفت لا الاله
مدی تمام کشد و در الا الله نیز ومد کلمه نفی را از کلمه اثبات دراز تر کشد و
بعضی میفرمایند که ندانیم که هم درین حالت نفی موت برسد پس ترک مدا ولی
باشد جوهر حضرت شیخ فانی فی الله شاه کلیم الله قنس سره در کشکول میفرمایند
در خلوت تنگ و نار یک مر به نشیند و رگ کیماس جانب چپ را بانگشت ترینه
پای راست و بانگشت متصل آن محکم گیرد و رگ کیماس رگی که مربوط است
بباطن قلب چون قوت دران رسد حرارت پیدا آید که موجب تصفیه قلب است و از
بین حرارت چربی گرداگرد دل که محل و مقر خناس است بگذارد و ساوس و هوا
حبس کم گردد و هر دو دست بر هر دوران نهد و انگشتان دست چنان کشاده دارد
که نقش اسم مبارک الله پیدا آید بعده سر را بزاتوی چپ برد و بحدی سرنگون شود
که ریش بخنصر دست رسد و از انجا لا الاله گویان سر را بزاتوی راست گزراتیده
دور تمام بکتف راست رساند تا سر و کمر و پشت برابر شود و اندکی سر را از
کتف بجانب پشت کج کند و از آنجا نفس راست کرده بقوت ضرر الا الله بر فضای
دل بزند و آواز را فرو برد که این نیز ممد حرارت باشد و باز از سر گیرد و در
حالت نفی چشم کشاده دارد و در حالت اثبات به بنده و اصابع دست و پا را موافق
زبان ساز و تا به بست و یک زبان ذاکر باشد یعنی در وقت نفی انگشتان دست و
پا را بردارد و در وقت اثبات ضرب کنان نهد و کلمه محمد رسول الله بعد سوم بار
یا پنجم یا هفتم یا نهم یا در هر عشر یکبار بگوید تا ذکر کلمه طیبیه باشد و نظر دل
بواسطه محکم دارد و این ذکر را نفی و اثبات چهار ضربی گویند و بعضی
میفرمایند که در حین نفی بزاتوی چپ اشاره نبفی خطر شیطانی کند و بزاتوی

راست به نفسانی و بکتف ملکی و در اثبات ثبوت خطرہ رحمانی بردل که تعلق با رشاد دارد و بملاحظه لا معبود یا لا مطلوب یا لا مقصود یا لا موجود حاضر دارد و نظر دل بر واسطه محکم و ثابت دارد و بعضی میفرمایند که در عین لا الہ الا اللہ و در راستا حضرت رسالت صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ و سلم را تصور کند دور چپا مرشد را و در دل اللہ را حاضر داند

جوهر مراقبه وحدت الوجود عبارت است از ملاحظه معنی کلمه طیبہ در کل حال بی رعایت الفاظ و بی شرط وضو و اگر با وضو باشی اولی است و بی تخصیص وقت و ملاحظه دم و خولاً و خروجاً پس اول نفی خودی کنی که عین معنی لا الہ است بعدہ ثابت کنی وجود و مطلق را که عین معنی الا اللہ است جوهر بدانکہ ذکر دل سالک ہم سالک تواند شنید و آنکہ میگویند کہ آواز ذکر سالک غیر او تواند شنید اصلی ندارد چنانچہ حضرت شیخ کلیم اللہ قدس سرہ در کشکول میفرمایند کہ بر ذکر دل سالک غیری من حسنت الاستماع اطلاع یابد غلط عوام است و حضرت شیخ شرف الدین یحیٰ نسیری قدس سرہ میفرمایند کہ گروہی از اهل اکتساب چنین صورتی نقل میکنند سببش آنست کہ چون ذکر از سینه کشند صدای ضعیف بمعاونت حجرہ پیدا آید سامع پندارد کہ آواز دل است و این نہ آن بود و ما این قسم دیدہ ام و شنیدہ ام و از عجائب حالات و غرائب و ارادت سالکان آنست کہ علم بذکر کائنات دست دہد ولو تدریجاً و درین مرتبہ مشتبہ می شو دامن بر سالک کہ بعضی بذکر اللہ مشغول اند بشنوند کہ دست ہم ذکر اللہ گویند دیوار ہم اللہ گویند و این قبیل استیلا ذکر ذاکر است بر ذاکر نہ از قبیل استماع ذکر کائنات زیرا کہ ہر مکونی را ذکر خاص است حتی شخوص کائنات بذکر ہای مختلف ممتاز اند و ہر جنسی و نوعی بیک ذکری معین مشغول باشند اگر در حالت ذکر اللہ از دیواری ذکری خاص و از در ذکر خاص شنیدہ تواند کہ از قبیل اطلاع بذکر کائنات باشد اگر چہ درین مرتبہ هنوز احتمال باقی است.

جوهر حضرت شیخ فانی فی اللہ و باقی باللہ شاہ کلیم اللہ جہان آبادی قدس سرہ در کشکول میفرمایند کہ برخیزد و در وی سوی عرش کند و گوید انت فوقی و بجانب طبقات ارض نگرد و بنشیند و بگوید انت تحتی و بگرداند روی سوی پیش و بگوید انت امامی باز بگرداند سر بجانب پس و بگوید انت خلفی و ہدست راست بگوید انت یمینی و ہدست چپ انت شمالی باز بردل خود ضرب بزند و بگوید انت فی و بر خیزد و گردبگرد بگوید اتماع الحیہات ف یک اینما تو لوافتم وجہ و این ذکر محو الحیہات است ذاکر کلیہ مربع نشیند و بک الکل گویان ضربی پیش زند باز منک الکل گویان ضربی ب مین و الیک الکل گویان ضربی بشمال یاکل الکل گویان ضربی سوی آمان یا بر قلب از کشکول و معنی ایستت کہ سبب لست بقاء کل عالم و از لست وجود کل عالم و بسوی لست رجوع کل عالم و توتی کل کل.

جوهر لقمه صلوة نشینند مگر اینکه بیرون کند هر دو قدم را از زیر هر دو سرین خود و نه دو سرین خود بر زمین و محکم بگیرد بدست راست بازوی چپ و بدست چپ بازوی راست در پنج ضرب این کلمات بگوید یا معی یا معی یا هویاهو و ضرب اول میان قدم راست و زانوی راست و ضرب دوم مابین دو زانو و ضرب سوم میان قدم چپ و زانوی چپ و ضرب چهارم بر جگر و ضرب پنجم بر قضای دل بقوت با حضور آنکه هو اشاره است با حدیث مطلقه لیس کمثله شی و گاه باشد که اقتصار کند بهمین سه کلمه هو هو یا معی و سند بحال است مگر آنکه هو هو باسماض ضرب کند و یا معی بجانب دل و اولی آنست که در ایام این ذکر غذای ذاکر شیر باشد و اکثر حال عطریات استعمال کند و این را ذکر معیت گویند در اندک مدت مشاهده ذاتیه و صافتی پیدا گردد و در ذکر محو الحبهات و معیت تصور معنی و بر رخ شرط است کشکول.

جوهر حضرت شیخ کلیم الهل قنس سره در کشکول میفرمایند که عارف ربانی عبدالکریم حبلی ثم الزبید می گوید علامت آن کسی که او را ذکر قلب است آنست که بشنود از همه اشیا یا بعضی اشیا و نزد بعضی زکری که ذاکر است بان ذکر در همه اوقات یا اکثر اوقات بر قدر مسبور آن ذاکر و تمکین او در آن مقام و علامت آنکه مرا او را ذکر روح اس تآنست که بشنود از همه اشیا تسبیح مخصوص و نه بیند فاعلیت فاعلی غیر سبحانه و تعالی و احمد بین عیلان مکی گوید ذکر قلب استواء حضور حق و خلق است و ذکر روح غلبه حضور حق به نسبت حضور خلق و ذکر سر اینست که نباشد او را حضوری غیر حضور حضرت حق و ذکر خفی اینست که مخفی شود و وجود روح همچو خفای کون در سرانتهی

جوهر ذکر معلا اینست که دو زانو نشسته لفظ یا از دل صنفوری کشیده و بطرف راست برده اندکی جانب پشت کج شده هو گویان بشدت تمام بر دل ضرب کند.

جوهر ذکر مقدس اینست که مربع نشینند و طرف راست سبحان الله و طرف چپ الحمدالله و طرف آسمان لا اله الا الله و بر دل الله اکبر ضرب کند و مرولیست از حضرت ابو هریره رضی الله تعالی عنه که فرمودند جناب مستطاب سرور عالم صلی الله تعالی علیه وآله و اصحابه وسلم هر آینه گفتن من سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر محبوب ترست بمن از جمیع چیزی که طلوع کرده است بران آفتاب - ساکت ماند و فکر کند که من نیم اوست جوهر هر چه مدرک نفس گردد از کلیات و جزیات و در مطالعه وجود مطلق نماید جوهر هر دو چشم ببندد و نظر به دل گمارد و تصور کند که جناب حق و سبحانه و تعالی را میبیند جوهر آینه مقابل دارد و چشم بر هم نزنند و بر عکس خود بتصور معنی خلق الله آدم علی صورت نگران باشد و صورت خود را صورت جناب حق سبحانه و تعالی دانند جوهر معنی بی چون و بی چگونه بی شبهه و بی نمون که مفهوم میشود و از اسم مبارک الله بی توسط عبارت عربی و فارسی غیر هما ملاحظه نماید و از توجه دوام آگاهی دست دهد و

به بفنا فنا کشد و این طریق اعلی است لیکن حصول آن پیش از تصرف جنبه در وجود سالک تعذری دارد

جوهر میگویند که در شب و روز هر آنمی را بست و چهار هزار دم می باشد و تحقیق آنست که بست و یک هزار و سه صد و شصت دم هر روز جامه ی می شود در خواب و بیداری

جوهر حق است که بصورت عبد ظهور فرمود و صفت خالقیت خود در وی بظهور رسانید جوهر نکر پاس انفس برای نفی خواطر و زوال حدیث نفس اثری عظیم دارد و سست شدن اینست که هن بسته لایلا را با دم بیرون گذارد والا الله با دم درون کشد و بدم ذاکر باشد و در بست و کشاد نظر بر ناف دارد و ملاحظه و واسطه را رعایت کند و گاه باشد که پاس انفس بکلمه الله کنند و سند او اینست که ضم های الله را با مشیاع بخواهند تا از او و او متولد شود و در وقت مد نفس الله بدم گویند یعنی دم لسان دل باشد و وقت صدور نفس هو بدم گویند و دانستنی است که معتاد دخول دم هشت انگشت است چهار انگشت گرم و چهار انگشت را سرد معتاد خروج آن ده انگشت پس در پاس انفس مقدار چهار انگشت دم بدر آرد و مقدار دوازده انگشت اندرون کشد و دم را بر دل امساک کند که موجب حرارت قلب و زیادت عمرست و چنان عادت سازد که در شب هر روز سه صد و شصت دم گذارد

جوهر سن نکر آورد بروانیست که مربع نشیند در و بکتف راست آورده ها گوید و بکتف چپ رو آورده هو و سرنگون کرده در خود هی گویان ضرب کند و این معمول اکثر مشایخ است و معنی ها اوست موجود و معنی هو مه اوست و معنی هی با ماست و این نکر را منسوب میکنند بجناب تجلی ماب سر حلقه محبان و سر دفتر محبوبان غوث الثقلین شیخ محی الدین ابو محمد سید عبدالقادر جیلانی قدسنا الله تعالی سره العزیز و بعضی میگویند که حضرت با عظمت امیر المومنین اسدالله الغالب علی کرم الله تعالی وجهه و وجوه آله الکرام بالهام باطنی جناب مستطاب سید المرسلین صلی الله تعالی علیه وگاله و اصحاب اجمعین از کلمه طیبه استخراج نموده ها هفتوحه اختصار اختصار لاله است و های مضمومه اختصار الا الله و ها کسوره اختصار محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله اصحابه وسلم و این نکر یا اگر جهر اکند در حصرا رو و چه بلند کردنش در آبادیم ورث و پیرانی است جوهر در نکر پاس انفس شیخ کلیم الله قدس سره در کشکول میرفمانند که لاله را بدم بیرون گذارده و الا الله بدم درون کشد و بدم ذاکر باشد و نظر پیوسته در بست و کشاد و بر ناف دارد و چندان نکر کند که دم ذاکر گردد و در خواب و بیداری ذاکر بود عمر دو چندان گردد و گاه باشد که پاس انفس بکلمه الله کنند و سند او اینست که ضم های الله را با شیاع خوانند تا از او و او متولد شود و در وقت مد نفس الله بدم گویند یعنی دم لسان دل باشد و در وقت صدور نفس هو بدم گویند کما مرد در نکر پاس انفس برابرست که نکر لایلا الله باشد یا نکر الله و اگر سوزش از خیشوم پیدا شود و بدماغ حرارت و خشکی رساند خیشوم و دماغ را بروغن بادام چرب کرده باشند.

جوهر هر دو چشم ببندد و در جوف دل نوری مثل نور چراغ تصور نماید و چنان تصور کند که این نور بوجهی تابان است که از منقذ هر مویش بیرون آمده همه ذرات کاینات نور گشته ازین شکل تمامی حقایق عالم سالک را مکشوف شود و حالت سیر فی الاشیا بالله که سیر رابع است دست دهد تصور کند که شعاع او از راه دهنش مثل شعله های آتشین بیرون می آید

جوهر چشم ببوشد و نظر بر دل گمارد و حضرت خدایوند تعالی را حاضر و ناظر و یا خود داند این را مراقبه صفا گویند و اگر درین حال ملاحظه فنا و محویت بود مراقبه فناء گویند و مراقبه تحوید نیز یاد آن حضرت شیخ عبدالحق رندولوی قدس سره مشغول بمراقبه فناء بودند و از خود بیخود می شدند و بی شعور می گشتند و حضرت شیخ عبدالقدوس گنگوهی قدس سره در ابتدای حال چند گاه درین مراقبه بودند

جوهر دو چشم گشاده دارد و نظر سوی بالا و یا در مقابله هوا اند از دو در آن کوشد که پلک نزدند از این شغل بعضی انوار پدید آید و آتش از پلک خیزد و تمام اندام گیرد و عشق و پیدا شود و این را مراقبه هوا گویند درین مراقبه بعضی اولیا چشم در هوا نهاده سالها در عالم تحیر مانده اند و محبوب السالکین

جوهر در حجره تنگ و تاریک چشم گشاده بر هوا پمجا دارد انوار از عالم قدس بیاید و بحق تعالی برسد جوهر طریق ذکر انا انت انا اینست سرسو که بیند تصور معانی این الفاظ کند بمواظبت این ذکر در چند مدت مشاهده ذات خود در همه چیز حاصل شود

جوهر مواظبت الله عالم الغیب الشهاده نماید نفس اسم مبارک الله در دل تصور کند و دل خود را بصورت آفتاب تصور نماید بحدی که اشیایی که از چشم خلق پنهان می باشند بر وی در انوار جرم آفتاب اعیان گردند و چون این حالت قرار گیرد هر وقتی که در آیتی از آیات قرآن مجید تأمل کند و چشم فرونهد جمله اسرار و کمالات آن آیه معاینه شوند همچنین برسد قبر چشم بسته تصور عالم الغیب و الشهاده نماید احوال صاحب قبر معلوم گردد و حقیقت حشر و نشر احوال روح نیز ازین شکل مکشوف می گردد

جوهر بر نوک بینی صورت چراغ تصور کند بعد از ورزش تمام آن چراغ مصل مانتاب درخشان شود بعد شکل آفتاب تابان گردد بعد از میان آفتاب صورت آدمی ظاهر شود و با سالک در تکلم آید و علوم غیبیه و نوا در از حفر بروی القا کند و اخبار غیبیه بدو رساند و از سالک خوارق عادات ظاهر شود و این شکل حقیقت سالک است و بعضی میفرمایند که در مقام فرض ابرو ستاره لمعان و تابان تصور کند پس آن ستاره مانتاب شود و پس آفتاب و از میان آفتاب صورت آدمی نمایان شود و بسالک در تکلم آید و علوم غیبیه و نوا در از حفر بروی القا کند و اخبار غیبیه بدو رساند و از سالک خوارق عادات اظهر شو و این شکل حقیقت سالک است و بعضی میفرمایند که در مقام فرض ابرو ستاره لمعان و تابان تصور کند پس آن ستاره مانتاب شود و پس آفتاب و از میان آفتاب صورت آدمی نمایان شود و در بسالک تکلم آید

جوهر حضرت شیخ فاتی فی الله و بالی الله شاه کلیم الهل قدسنا الله تعالی بسرہ المبارک در کشکول میفرمایند که ذکر لسان بر دو وجه است جهر یا خفیه اگر بلند گویند جهر شود والا خفیه باشد و ذکر قلب مطالعه لفظ است با حضور منلول آن و ذکر روح فراموشی از آن اسم است و حضور مسمی و این تفاوت است بحسب حالات ذاکرین بعضی را گاه باشد و اکثر نباشد و بعضی را عکس این و بعضی را دوام لیکن دانند که ما ذاکرین و ذکر در مرین داریم و مذکور مقصود ماست که حاضرست پیش بصیرت ما و این هنور انحطاط ارد و نهایت آنست که ذکر و ذاکر از میان بر داشته گردد و غیر مذکور معلوم و مفهوم نمائند و لذت زکر نیز برخیزد و این علم باین لذت نیز نمائند

جوهر دو زانو نشیند و هر دو سرین را برابر کف پای دارد و سوارح هر دو گوش را از سبح بین محکمه هر بنند متوجه شود به آوازی که در دماغ مثل آواز افتادن آب از بالا مسموع میگردد و یک لحظه ازو غافل نشو و سعی کند تا این آواز بر جمله آواز ها غالب آید و بی امدا و انگشتان از شور عالم غایب نشود و میگندی که این آواز لیست قدیم ازی وابدی و اصل جمیع آواز هاست و جمله آاز ها از و بظهور آمده مظاهر اوست و همه عالم پرست ازین صدای مطلق و اولیا را بواسطه آن الهام می شود و باعث جمعیت خاطر مشنت موجب فتح عالم لطافت و اطلاق است و مورث می شود ربونگی و بیخودی و غیبت را که مقدمه فنا است در رابطه میگردد میان این شخص و مطلوب او و این را صوت سرمدی و صورت لایزالی گویند و در جوگ الله نامند

جوهر سند ذک اره اینست و ذکر نشاری نیز گویند که دو زانو نشیند و هر دو دست بر هر دو زانو نهد هان گویان از دل بر سرناف ضرب دهد و هی گویا دم را از تخت ناف بدمو شد بجانب صدر بر ارد چنانچه سر و کمرد پشت برابر شوند و باز از سرگیرد و این ذکر را بعضی به خو و هی میکنند و بعضی بلفظ مبارک الهل و این ذکر را برای صفایی دل مجرب و سریع التاثیر گفته اند و ذکر اره یک نوع ذکر است در سلسله مشایخ ترک

جوهر دوزانو نشیند و هر دو دست بز زانو نهد و سر بجنب کتف رایتس آورد و بی حرکت زبان اسم مبارک الله را خفی بر دل ضرب کند یا لفظ الله جبراً بر دل ضرب کند و یا لفظ الله جبراً بر دل ضرب کند وچندان ذکر کمد و غلبه این ذکر بر سالک بحدی رسد که از هر در و دیوار آواز الله بشنود و فی الحقیقت این ذکر ذکر دل سالک است که از هر طرف می شنود نه ذکر جمیع کاینات چه انکار کاینات یا خلاف السنه و لغات باهم مختلف اند و باز هم از سرگیرد

جوهر اسم مبارک الله را بی حرکت زبان و بغیر حبس گفتن گیرد و نظر بسوی دل دارد جوهر نقش اسم مبارک الله را برنگ زر یا نقره یعنی برنگ آفتاب یا مهتاب در دل صنوبری بحدی تصور کند که بغیر تصور نقش مذکور در نظر در آید هو را محققان ذکر هاهوتی گویند و سند ذکر ها هوتی اینست که سر را ایستاده کرده ضرب هو پیا پی بر دل زند و معنی همه اوست در دل دارد و درین صورت ذکر هو یک ضربی می شود.

جوهر حضرت شیخ فانی فی الله و باقی بالله شیخ کلیم الله قنس سره در کشکول میفرمایند انوار که ظاهر می شود گاه سفید و گاه سبزه و گاه عقیقی و آخر همه سیاهی و این نور حیرتست اگر نور از طرف راست متصل کتف ظاهر شود آن نور کاتب یمن است و اگر غیر متصل باشد آن نور یخ است و اگر از طرف پیش ظاهر شود آن نور محمد است صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه و سلم و اگر از طرف چپ متصل کتف ظاهر شود آن نور کاتب بسیار است و اگر غیر متصل باشد داند که تلبیس ابلیس است و كذلك اگر صورتی از چپ ظاهر شود هم تلبیس ابلیس است و اگر نوری از بالا ظاهر شود داند که از ملائکه حفظه است و اگر با جهت ظاهر شود در خاطر و بهشت آید و بعد از رفتن حضور نماید داند که تلبیس ابلیس است و اگر در وقت ظهور حضور شود و بعد رفتن فراق شود و اشتیاق بود داند که آن نور مطلوب است و اگر از بالای دل ظاهر شود داند که از صفای دل است اما طلب صادق به هیچ یکی از انوار سر فرود نیارد و انشراح نگیرد جوهر بدانکه سالک را در او اهل بنکر کلمه طیبه بلا خطه معنی لا معبود الا الله میفرمایند تا در مقام اطاعت مستقیم گردوشم لا مقصود الا الله تا قصد از هر چیز بر گشته باو سبحانه بیاید ثم لامحبوب الا الله تا آتش عشق و محبت در دلش افروخته شود و ثم لا موجود الا الله تا بهر ذره جز هستی مطلق نه بیند و بعضی در اول حال تلقین لا موجود الا الله احسن دانند و صواب آنست که موافق حال سالک استعداد و هر چه مناسب دانند تلقین فرمایند.

جوهر عالم کبیر عبارت از مجموعه کائنات است چه خلق و چه امر و عالم صغیر اشارت از ان سن

جوهر عالم خلق عبارت است از نفس و عناصر اربعه و عالم امر اشارت است از عالمی که از اوصاف و لوازم جسمانی منزّه و میراست و آن قلب و روح و سرو و خفی و اخفی است

جوهر حضرت شیخ فانی فی الله و باقی بالله شاه کلیم الله رضی الله تعالی عنه در کشکول می فرمایند که حاصل می شود در غیبت و بیخودی و محویت و فنا حالتی که تنگ می شود عبارت از آن و انجا حاصل نمی باشد غیر احدیث حق تعالی و وجود مطلق سبحانه اگر گونی وجود مطلق هر گز مدرک نمی شود و آنچه در حیطه ادراک می آید نیست مگر حادث و صورت ذهنی از جمله عوالم است و هر عالم حادث است و حادث وجود مطلق نتواند بود که او قدیم است و آنچه او قدیم دارد و مدرک ما ننگرد و گویم آری چنین است امر که گفتی مگر اینست که سالک در فنا ذاهل و غافل و عاطل می شود از نسبتی که مقتضای آن نسبت اثبات دو طرف است منسوب و منسوب الیه و این قناست پس اینجا عدم ادراک است نه ادراک عدم و بهمین متادل است قول سیدنا ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه العجز عن درک الادراک ادراک اگر گوی پس چه معنی دارد قول ایشان شهود الذات و تجلی الذات و محبته الذات و معرفة الذات و چگونه متحقق می شود این امور بگویم نتیجه عرفان وضع هر شی است در مرتبه او و اعطا هر شی حق آن شی پس در ما نحن فیه دو امرست یکی ذات حجت خالص ساذج و یکی اموری که ورای این مرتبه است پس حق اول اثبات است و حق ثانی نفی و حق معرفت در اول اینست که شناخته نشود و اصلاً و حق معرفت در ثانی اینست که

شناخته شود کما هو پس انکه قصد میکند معرفت در اول و نکرت در ثانی بغایت از کار دورست پس اثبات حق و حق اثبات حق و باطل معرفت است و از عدم معرفت بشی لازم نمی آید عدم تحقق آن شی در نفس الامر پس ذات مقدس او تعالی ثبت و محقق غیر معروف است و بر همین قیاس بکن معنی مضافات ذات را پس معرفت متصور نمی شود در آن سبحانه مگر باسما و صفات و افعال و این هم نه بکنه بل بوجه زیرا چه کنه هر شی از اشیای معرفت را در آن راه نیست چه کنه هر شی حقیقت الحق است چه سبحانه تعالی حقیقت الحقائق است و حقیقت حق سبحانه و تعالی مدرک هیچ بشر و ملک و جن نبود پس حقیقت همه مدرک نشود و این مرتبه غایت عرفان است فنعم ما قال من قال اول العوام آخر الخواص و بدایت الجهال نهایته العلما لیکن ع بین تفاوت ره از کجاست تا بکجا جواهر باید که در اکثری از اقسام انکار و افکار بجلیه مربع معهوده عندالذاکرین بالنفی و الاثبات و یا بجلسه صلوة مناسب حال آن ذکر دیده اختیار کند

جوهر در ذکر کلمه طیبیه نفی و اثبات مرکب است لا الاله الا الله را و آنچه سوای الله است نفی میکند الا الله اثبات ذات باری تعالی است - تا بجا روبر لا نرد بی راه - نرسی در سرای الا الله -

جوهر حضرت سیخ فاتی فی الله و باقی بالله شاه کلیم الله قدسنا الله بسره العزیز در کشکول می فرمایند که در خلوت تنگ و تاریک مربع بنشینند اگر چه مربع نشستن بدعت است و جمله متکبرات در جمله اوقات منهی است الا در وقت ذکر گفتن که آنحضرت صلی الله تعالی علیه و آه و اصحابیه و سلم چون ناز بامداد بگذاردی در مقام خویش مربع بنکر بنشستی تا آفتاب نیک بر آمدی و پشت راست دارد و چشم ها بر بندد و هر دو دست بر هر دو زانو نهد و از انگشت نرینه پای راست با انگشت متصل آن رگ کیماس جانب چپ محکم گیرد تا در باطن قلب حرارتی پیدا آید که موجب تصفیه است و ازین حرارت چربی که گر داگرد دل که محل و مقر خناس گفته اند بگازد و ساوس و هوا حبس کم گردد بعده بایست و یک زبان بنکر مشغول گردد جهر یا خفیه آنچه مقتضای وقت و طبع باشد کما مرد مراعات کند شرایط این بیت را بیت بر زخ و ذات و صفات و مد و شد و تحت و فوق می نماید طالبان را کل نفس نوق و شوق و شرایط این بیت در ذکر سه پایه نیز مراعات نمایند اما آنجا یعنی دیگر و اینجا مقصود اینست که مراد از بر زخ واسطه صورت شیخ است و مراد از ذات وجود مطلق حق سبحانه و مراد از صفات ائمه سبعه که حیات و علم و سمع و بصر و قدرت و ادارت و کلام و مراد از مد مد کلمه لا و مراد از شد تشدید الا الله و از تحت شروع از زانوی چپ و ایصال کلمه لا تا سر زانوی راست و از آنجا ایصال کلمه الا تا کتف راست و آنجا نفس راست کرده بقوت زدن بر فضای دل بکلمه الا الله و این مراد است از فوق و این ذکر را نف و اثبات چهار ضربی گویند.

جوهر هر وقت تصور نقش الله را برنگ زر یا نقره یعنی برنگ آفتاب یا مهتاب بر دل دارد کما مر جوهر مشغولی را پنج وقت است بعد نماز فجر تا بر آمدن ،تاب و بعد از نماز ظهر و بعد از نماز عصر تا نماز مغرب و تهجد و اهل الله شبا روز مشغول باشند و فرمودند حضرت علیه السلام هر آنینه ذکر بامداد و شبانگاه فاضل تر است از شکستن تیغ در راه

جناب حق تعالی و از دادن مال از روی ریختن مانند آب و وقت سحر چه در شب حواس
صوری را تصرفی نباشد در عالم محسوس

جوهر حضرت شیخ سعد بدهن قدس سره در شرح رساله مکیه میفرمایند که پیر دستگیر قطل
العالم شاه بینا قدس سره چون می خواستند که ذکر را شروع کنند سه کره درود میخواندند
بعده فان تولو اقلل حسبی الله لا اله الا هو علیه توکلت و هو رب العرش العظيم بعده کلمه
لا اله الا الله باواز بلند میگفتند و سوم کره محمد رسول الله بعده باواز بلند شروع میکردند توهم
بار محمد رسول الله می گفتند بعده چون باز شروع میکردند تا آنکه توحی می بودی دوم بسته
می شدی لا اله الا الله باواز بلندی می گفتند و چون بخود باز می آمدند محمد رسول الله می گفتند
و میفرمودند بدین طریق عمل بهر دومی شود یعنی چون بشروع اول کره و سوم کره محمد
رسول الله گفته می شود عمل هنگام تلقین میشود که در هنگام تلقین پیران را رسم الت که سه
کره میگویند و سوم کره محمد رسول الله میگویند و بعد دوم کره چون شروع کرده میشود
دهم کره محمد رسول الله گفته میشود و عمل بدانچه در بعضی کتب گفته اند که دهم کره
محمد رسول الله بگوید عمل بدان میشود و نیز فرمودند که عمل بندگان سلطان العارفين شیخ
قوام الحق والدین همچنین بوده است و در اساس الطریقه که تصنیف حضرت ایشان است نیز
برین اشاره میکنند و از فنا وای صوفیه معلوم می شود که بعد هشتم کره یا دهم کره محمد
رسول الله گوید .

جوهر انوار که در حالت ذکر مراقبه ظاهر شود اگر از کتف راست نور سفید ظاهر شود آن
نور کرام کاتبین است که ایشان اعمال حسنه می نویسند و اگر از طرف راست ظاهر شود بی
اتصال کتف آن نور مرشد است و اگر از پیش ظاهر شود یعنی از جانب قبيله آن نور محمدی
است صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم و اگر از کتف چپ پیدا شود آن نور ملایکه
کتبه سیه است و اگر نوری بی اتصال کتف ظاهر شود و آن نور ابلیس است و اگر از چپا
بنی که پیر معمر عصا و تسبیح بدست گرفته ظاهر شود آن ابلیس است و اگر نور از بالا و
یا از سم ظاهر شود آن نور ملانکه است که رای محافظت تو حاضر اند و اگر نوری بلا
جهت ظاهر شود و در ابتدای ظهور آن نور در خاطر دهشت در یاد و بعد رفتن هیچ حضور
در باطن نماید آن نور نیز از ان ابلیس است و اگر نوری بلاجهت ظاهر شود و بعد رفتن او
حضور در خاطر ماند و اشتیاق در طلب غالب شده آن نور حضرت صمدیت است و اگر
نوری از بالای سینه یا از ناف ظاهر گردد و درنگ آتشی و دود آرد آن نور خناس است و
اگر نور از دل ظاهر شود اگر سفید باشد یزردی زند آن نور دل است و اگر سید خالص باشد
آن نور روح اعظم است که در دل طالب تجلی کرده و نوری که بصورت آفتاب ظاهر شود
نور روح است و اگر بصورت قمر نماید آن نور دل است محبوب

جوهر سه پایه را اگر بطور قرب نواقل اشتغال نماید معانی الله سمیع الله بصیر الله علیم به
اسمع و به البصر و به اعلم تصور فرماید تا صفات سالک مسلو شوند و صفات حق تعالی در
و پیدا شود و متوسط بطریق قرب فرانس اشتغال نماید پس معنی آن بالعبدا سمع بالعبد البصر
بالعبدا علم ملاحظه دارد و حاصلش آنکه حق یکسسان عید مگوید که بالعبدا سمع درین

ورزش این نسبت شریفه می باید کرد نبوعی که هیچ وجه ازین نسبت خالی نباشد ودانماً حضار بوده گوشه چشم دل را در خانه و بازار و خرید و فروخت و خوردن و آشامیدن و همه حالات بر حقیقت جامعه خود دارد و او را انصب العمین خود سازد و حاضر داند و بصور جزوی ازو غافل نشود بلکه همه اشیا را بوی قائم داند سعی کند که آنرا در همه موجودیت مستحسنه و غیر مستحسنه مشاهده کند تا بجای برسد که خود را در همه ببندد و همه اشیا را آئینه جمال و کمال خود داند بلکه همه را اجزا خود ببیند جزو درویش است جمله تیک بد و در حالت سخن گفتن نیز ازین مشاهده غافل نشود بلکه گوشه چشم دل را بدانسو دارد اگر چه بظاهر با هر دیگر مشغول باشد چنانکه گفته اند از درون شو آشنا و از برون بیگانه باش انچنین زیبا روش کم می بود اندر جهان و هر چند همت بیشتر باشد این نسبت قوی تر گردد و باید که خدو را از غضب راندن نگاه دارد که راندن غضب طرف باطن را از نور معنی تهی سازد و بعضی از اهل طریق که منسوب اند بسلاطین ابراهیم ادهم قدس سره در ابتدا توجه بیکی از محسوسات چون سنگی یا کلوخی و غیر آن می کنند بدان طریق که چشم ظاهر بران می نوزند و اصلاً مژه برسم نمی زنند و بجمیع قوی ظاهری و باطنی متوجه آن می شوند تا آن غایت که خواطر بالکلیه سنداغ می شود و کیفیت نسبت بیخودی دست میدهد

جوهر محمد دارا شکوه قدس سره در رساله حق نما میفرمایند که چون درمندی را طلب حضرت حق تعالی بپرسد اول باید که در جای خالی تنها رفته صورت فقیری که بلوحسن طن داشته باشد با صورتیکه باو تعلق عشق محبانه ی بود با صورت آباو اجداد را اگر دیده است تصور می نموده باشد و طریق تصور اینست که چشم برهم نهاده صورتی را که دیده است متوجه بدل صنوبری شده بچشم دل مشاهده نماید و آن مثال را که درین تصور بچشم دل مشاهده نمایند مثال نامند واینه تصور مقدمه فتح عالم ملکوت است از ملکوت جدا ساخته عالم مثال نامیده اند و الا عالم مثال داخل عالم ملکوت است هرگاه بطریق مذکور تقور پیش گری رفته رفته صورت متصور درست گردد و باعث فتح عالم ملکوت شود و چون این تصور بنظر نو خوب در آید مبارک گشت بر تو فتح عالم مثال

جوهر طریق خواجگان ما ورا النهر قدس اله تعالی اسرار هم آنست که توجه ادراک خود را از همه بازدارند و بمشاهده حق سبحانه و تعالی می پردازند و نهایت این جمعیت مرتبه فناست

جوهر در حدیث قدسی وارد است یا محمد انت انا و انا انت - و در حدیث نیز واقع است کلهم لطلب

رضائی و انا طلب رضاتک یا محمد

جوهر حضرت جنید فرمود که حقیقت ذکر فاتی شدن ذاکر است در ذکر و ذکر در مشاهده مذکور جوهر صاحب رساله مکیه قدس سره فرمود که سلام مداومت کند بر ذکر قوی خفی بشرط نفی و اثبات شارح گوید که ذکر قوی آنست که دم را فرو برد و حصر دم کند که آن

ممد حرارت ذکر باشد و اثر آن زود بدل رسد و نفی کند بکلمه لاله جميع خواطر را خیر اکان او شر او اثبات کند بالاالله یعنی خداوند تعالی را در دل اثبات کند و جای دهد و غیر را نفی کند

جوهر بعضی ذکر هجر را اختیار دارند و بعضی ذکر خفی و هر دو فریض تمسک میکنند بآیات و اخبارات و ذکر خفی زکری را گویند که زبان بندد و بدل گوید و گرد می که اختیار ذکر خفی دارند بعضی از ایشان ذکر را منع نکنند و بعضی در منع ذکر جهر می کنند ایشان نیز تمسک بآیان و احادیث دارند

جوهر ذکر خفی وراء ذکر زبان است بلکه ورا ذکر دل است و ورا ذکر سر و راه ذکر جان است معلوم شد که مقصود هر یکی مبنی بر نیت است و در ذکر هجر آواز میانه کند یعنی فرود از هجر و بالا از خفی که آنه ذکر متوسط باشد

جوهر آنحضرت صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم ذکر میکردند حضرت خداوند تعالی را در جميع احویات و اوقات و همیشه ذکر حق تعالی کردی و هیچ چیز ایشان را از ذکر حق تعالی باز نداشتی و سخن ایشان مجموع دریا و حق تعالی و حمد و ثنا و تمجید و توجید و تسبیح و تقدیس و تهلیل و تکبیر بودی و در حالت خاموشی در و الایشان همگی یا بحق تعالی بود و دل و زبان و انفاس ایشان در حالت قیام و قعود و اضطعباح و نشستن و برخاستن و رفتن و خوردن و آشامیدن و در آمدن و بر آمدن و سفر و اقامت و سایر حالات از ذکر حق تعالی منفک نبودی و ذکر معنی یاد کردن است مقابل نسیان که بمعنی فراموشی است الذکر ضد النسیان - قاموس - پس شامل باشد ذکر قلبی را بلا شبهه

جوهر دقت شروع ذکر تجدید توبه کند و بگوید اللهم انی اغویبک من ان اشرك بک شیئاً و انا اعلم به تا اخر بعده پنج بار استغفر الله الذی لا الالا هو الحی القيوم و اتوب الیه بعده الصلوة و السلام علیک یا رسول الله الصلوة و السلام علیک یا حبیب الله الصلوة و السلام علیکم یا نبی الله بعده با تسمیه سه بار کلمه طیبیه بگوید بعد آن بهر ذکر که خواهد مشغول شود و بهد ختم مجلس ذکر سه بار سبحان الله و الحمد لله تا علی العظیم بعد از آن درود بخواند بعده این دعا بخواند اللهم انک قلت فانکرونی انکرکم و قد ذکر تک علی قدر قله علمی و عقی و فهمی و الذکرنی علی قدر سعته نفسک علمک و مغفرتک اللهم - افتح قلوبنا بذکرک یا خیر الذاکرین

جوهر در سیر الاولیا منکور است که حضرت سلطان المشائخ قنس سره میفرمودند که حضرت خواجه قطب الدین بختیا راوشی قنس سرهم هر شب هزار بار این درود میخواندند اللهم صسل علی محمد عبداک و نبیک و حبیبک در سولک النبی الامی و علی آله و می فرمودند که همین درود اختیار کردم.

جوهر بدانکه مقصود از نفی نفی اغیار است و از اثبات اثبات یار و نفی بی ملاحظه غیر نباشد و اثبات بی تصور غیر صورت نه بنند زیرا که در نفی و اثبات علم غیر باقی است و

غرض از ذکر دهول و نسیان از غیرست پس طریق باید برای نفی و اثبات پس در نفی و اثبات احتیاط بلیغ باید و این مشکل آمد برای همین است ذکر نفی و اثبات

جوهر مراقبه بضم میم و فتح قاف امید داشتن و نگاهداشتن چیزی را و گردن فرو انداختن و مراقبه بر آورده شده است از رقیب و رقیب بمعنی یاسیان و نگهبان چون طالب از ذکر جلی ملال گیرند کر خفی مشغول میشود و چون از ذکر خفی ملول شود و بفکر مشغول شود و چون ازین هم ملال گیرد و بمراقبه مشغول بود و شکل نشستن در مراقبه انواع است یکی آنکه بر شکل قعده نماز نشیند و دو دست بر هر دو زانو نهد و سر فرود انداخته مستغرق گردد و آن مختارست نوم آنکه بر دو سرین نشیند و هر دو زانو ایستاده کند مانند اقعاء الکلب یعنی نشستن کلب و سر بر هر دو زانو بدارد و بداند که حق تعالی حاضر است و ناظر با من است و درین علم چنان حوض کند و مستغرق شود که شعور از غیر کلی بردد و میگویند که اگر بطرقه العین این علم بردد مراقبه نباشد

جوهر اول درجه ذکر آنست که ذاکر ذکر را با عظمت و هیبت تمام کند و ذکر الله بر دل وی مستولی شود و دل ذاکر مستغرق ذکر باشد و درجه دوم آنست که از الله گفتن بازماند

جوهر قابل الله تعالی و الذکر والله ذکرا کثیر العلمکم ثفلحون کثرت ذکر جناب خداوند تعالی موجب جمعیت ظاهر و باطن و سبب نجات دنیا و آخرت است

جوهر بدانکه در جمیع حرکات و سکونات ظاهر و خطرات و نیات باطن حضرت خداوند تعالی را بر خود رقیب و مطلع دیدن و در مظاهر از افعال معاصی و در باطن از خطرات ندمومه محترز بودن و شرم داشتن تا ظاهر و باطن در توبه مستقیم بود مراقبه تائبان است و دل را متوجه حضرت خداوند تعالی داشتن و پاسبانی دل خود کردن تا درد غیر حضرت خداوند تعالی راه نیابد مراقبه سالکان است و حضور دل بحضرت خداوند تعالی و غیبت از ماسوا مراقبه عارفان است

جوهر بدانکه استیلاء ذاکر بر ذکر آنست که ذکر بتکلف زبان گوید و استیلاء ذکر بر ذاکر آنست که فکر غالب شود و بی اختیار بر زبان جاری گند و دل ذاکر بران انس گیرد

جوهر بعضی صورت مرشد را پیش خود نشسته تصور نمایند و بعضی صورت او در آئینه دل صنوبری خود تصور نموده بروی ناظر باشند و بعضی خود را عین او پندارند و این نهایت مفید است و موصل بفالیکن حصول آن بزودی متعززد

جوهر بدانکه ذکر حضرت خداوند تعالی در جمیع احوال فرض است بر طالب محب قال الله تعالی فانکروا الله قیاماً و قعوداً و علی جنوبکم و مشایخ طریقت میفرمایند که بهرحال از ذکر خداوند تعالی غافل نباشد که الذکر من علامته السعادة و الغفلة من علامته السقاوة و الغفلة من الله تعالی من الکبر الکبائر و ان لكل شی عقوبته و عقوبته العارف انقطاعه عن الذکر

گر زماتی غافل از رحمان شوی   اندران دم همدم شیطان شوی

پس شب و روز و هر جا که باشد خواه در خشکی خواه در تری خواه در سفر خواه در حضر در تنگی و فراخی و مریض باشد یا حصی محدث باشد یا غیر محدث و خوشی و ناخوشی ظاهر او باطناو لایلا و نهار او قیاماً و قعوداً و مضحجاً مستغرق ذکر حضرت خداوند تعالی باشد زیرا که طلب او در کل حال دلیل است بر صدق محبت هر طاعت موقوف بر نعت است الاذکر جنب خداوند تعالی و جمیع طاعات زاهل شود و در روز قیامت چنانکه نماز و روزه و غیر آن زیرا که دار تکلیف دنیاست نه آخرت لیکن طاعت تهلیل و تعجید زائل نشود.

جوهر بزرگی فرمود که اهل لا اله الا الله بسیار اند و مخلصان اندک یعنی آن کسان که لا اله الا الله بزرگان گویند بسیار اند و مخلصان که مقصود در گفتار و کردار اخلاص دارند اندک.

نکر را اخلاص می باید نخست   نکر بی اخلاص کی باشد درست

جوهر در علم فریضت و فضیلت — صاحب مصباح الله ایه قدس سره

میفرماید قال النبی علیه السلام طلب العلم فریضته علی کل مسلم و مسلمته علمی که طلب آن بر کافه مسلمان فریضه است نزدیک علماء مختلف فیه است بعضی گفته اند علم اخلاص زیرا که همچنانکه عبادت حق تعالی فرض است اخلاص در عبادت هم فرض است چنانکه علم عمل فرض بود علم اخلاص عمل هم فرض بود و بعضی گویند علم آفات اخلاص است یعنی صفات نفوس که ظهور آن مخرب قاعده اخلاص است پس علم اخلاص موقوف بود بر علم صفات نفوس و هر چه و چی برو موقوف بود آن هم واجب باشد و بعضی گویند علم وقت است یعنی دانستن آنکه هر وقت اشتغال بچه چیز اهم و اولی است از اقوال و افعال و بعضی گویند علم حال است یعنی دانستن حالی که میان بنده و خداوند بود و ادنی که بدانی حال مخصوص باشد و وقوف یافتن بر زیادت و نقصان آن در هر وقت و بعضی گویند که علم خواطر است و تمیز میان آن چه منشاء احوال خواطر اند و صلاح و فساد اعمال متعلق بدانست و این جمله که بر شمرده شد فضیلت اند نه فریضه زیرا که هر چه فریضه بود ترک آن روا نباشد.

جوهر بدانکه فضائل علم در نص و احادیث دارد است نه آنست که مجرد علمی داند و بران عمل نباشد عالم باحکام مشروعات باشد و عامل بران و اگر کسی علم بخواند و بران عامل نباشد از علماء سوء است و حضرت سرور عالم صلی الله تعالی علیه و اله و اصحابه و سلم فرمودند که بدترین خلائق علماء بد هستند که ایشان بر علم خود عامل نه باشند و فرمودند که منشینید نزدیک هر عالمی مگر عالم که بخواند شمار را از پنج چیز بسوی پنج چیز یعنی از پنج چیز باز دارد و پنج چیز را امر کند از شک باز دارد و بسوی یقین بخواند و از ریا باز دارد و بسوی اخلاص بخواند و از رغبت دنیا باز دارد و بسوی زهد بخواند و از کبر باز دارد و بسوی تواضع بخواند و از عداوت باز دارد و بسوی نیکخواهی بخواند و فرمودند هر که طلب کند علم را تا فخر نماید بدان علم

با علما یا مجادله کند بدان علم یا سفها یا بگرداند روی مردمان را بخود پس بگو که او جای خود کند در آتش دوزخ - بدانکه واجب است بر بنده بعد علم معرفت و توحید علم نقه و شریعت تا حاصل نماید علم مستقیم.

جوهر علماء رسوم علم اشیا علی ما هی علیه فی نفس الامر را حکمت گویند و خود را حکیم و عالم اشیا علی ما هی علیه پندارند و حال آنکه بوی از علم صادق بمشام جان ایشان نه رسیده چه ایشان ارباب نظر اند و علم صادق بی کشف و شهود دست نمیدهد هذا طور در ارطور العقل و ابرهان لایعرف الا بالکشف و الوجدان.

جوهر در علم ضرورت صاحب مصباح الهدایه قدس سره میفرمایند که علم ضرورت عبارتست از ادراک حد مالا ید نفس در حرکات و سکانات و افعال و اقوال و معرفت زمان و حبس نفس درین مقام وحد مالا ید آنست که نفس را از آن منع نتشاید کرد چه حق او آن بود و منع حقوق از نفس نامرضی است و حق نفس آنست که از منع خللی دینی یا دنیوی تولد کند پس حق نفس در ماکل و مشارب و استراحت و منام آنقدر است که بدان امساک روح و حفظ عقل و منع کلاله حواس کرده شود و این قدر ضرورت ولابد است و منع آن سبب خلل مزاج و نقصان عبادات و فقدان عقل و هر چه از ید بخزند جمله حظ نفس است و وقوف بر حد ضرورت غریمت است و تجاونه از آن بشرط علم رخصت و ارباب عزائم خواص مومنان و صوفیان اند و ارباب رخص عوام مومنان و استقامت نفس از اعوجاج طبیعت صورت نه بند و الاوقوف بر حد ضرورت و استقامت بران و دانستن حد ضرورت در همه چیز ها علمی غامض است و نفس را بران حد دانستن علمی مشکل اهل هدایت را اطلاع بران بی ارشاد منتهی متعذر بود و وقوف بران حد بی امداد مربی متعز چه سالک مادام از صفات نفس بکلی منخلع نگشته باشد و نظر محبت او با نفس خود چیزی باقی بود اکثر خطوط را حقوق خود داند و هم وقوف و استقامت نتواند پس او را از تنبیه شیخ و مدد همت او چاره نباشد و در هدایت حال تجاوه او از حد ضرورت و حقوق جائز نبود و چه ارتکاب خطوط او را از بلوغ مقصد مانع آید و نفس را در همه چیز حقی و حظی هست تا غایتی که در ترک خط او را خطی هست حق او را شناختن واجب است و اعطای آن لازم و همچنین شناختن خطوط و منع آن هر که نفس را در یک چیز بر حد ضرورت دارد اثر آن درد دیگر چیز ها سرایت کند خصوصاً در طعام که اصل همه شهوتهاست هر گاه که نفس دران بر حد ضرورت اقتضار نماید وقوف او در دیگر چیز ها بر حد ضرورت آسان بود نفس بر مثال سجده خضر است و فروع او از طعام است و اثر احوال طعام از حرام و حلال و کراهیت و ضرورت و زیادت در جمیع اقوال و احوال بنده ظاهر شود مثلاً اگر لقمه مکروه بخورد یا حرام اثر آن کراهیت و حرمت در اقوال و افعال او پدید آید و اگر لقمه طیب بر سبیل ضرورت تناول کند ازو حرکات و کلمات طیبه ضرور به

صادر شود و این قاعده است کلی مقرر و محافظت بران در تزکیه نفس اصلی معتبر و اعمال آن مایه خسران و خذلان و نفس تا مدتی که بر حد ضرورت و قوف ننماید تبدیل اخلاق ذمیم و اوصاف نا پسندیده او یا خلاق حسنه و اوصاف جمیله میسر نشود آدمی را بحس روح و قلب ضرورت است و بحسب نفس و قالب ضرورت است پس ضرورت روح و قلب و قوام هر دو بدان متعلق است و ضرورت نفس و قالب اکل و شرب است که سبب قوام هر دو بدان متعلق است و ضرورت نفس و قالب اکل و شرب است که سبب قوام ایشان است.

جوهر علم را حج عبارت است از اعتقاد قطعی و موافق حق و حقیقت علم را حج نوریست و ماخذ این علم حضرت خداوند تعالی است که می ریزد بر قلب بنده پس می یابد بنده سبیلی بدان علم را حج بسوی خداوند تعالی و آن علم را مراتب است اول علم یقین و آن حاصل شود از دیدن اشیا و استدلال بران و این مرتبه عوام است دوم عین الیقین و آن حاصل می از ظهور ذات و تجلی ذات با صفات بالتصال و وصال و این مرتبه اخص الخواص علم یقین همچو کسی است که میدانند بر طریق عادت که در دریات آبست یعنی از دیگران می شنود بالیقینینه و استدلال میدانند و عین الیقین همچو کسی است که بر کنار دریا ایستد و آب را ببیند و حق الیقین همچو کسی است که آشنا گردد در دریا و آب آن آشامید.

جوهر در علم و راست و وراثت صاحب مصباح گوید که علم و راست علمی است که اول تا آنرا بخوانند و ندانند عمل کردم نتوانند و علم وراثت علمی است که تا اول بر مقتضای علم و راست عمل نکنند آنرا ندانند.

جوهر عقل بالفتح خرد و دانش و آن قوتی است نفس انسان را که بدان تمیز و قایق اشیا کند و آنرا نفس ناطقه نیز گویند و گفته اند که عقل در اصل مصدر است بمعنی بند دریا یستن چون خرد و دانش مانع رفتن طبیعت میشود بسوی افعال ذمیمه لهذا خرد و دانش را عقل گویند و در اصطلاح حکما بمعنی ملک یعنی یک فرشته از ده فرشتگان و عقول بفتح خردمند و بضممتین جمع عقل که بمعنی دانش است و جمع عقل که بمعنی ملک است چه نزد حکما مضرر است که حضرت خداوند تعالی اول یک فرشته پیدا کرد که آنرا عقل اول و جوهر اول نیز گویند پس آن فرشته یک فرشته دیگر و یک آسمان پیدا کرد بعد فرشته دوم یک فرشته و یک آسمان پیدا کرد همچنین ده فرشته و نه آسمان پیدا شدند و عقل عاشر یعنی فرشته دهم همه افراد عالم را بحکم حضرت خداوند تعالی پیدا کرد و آنرا عقل فعال گویند بفتح و تشدید یعنی مهمله بصیغه مبالغه و حضرت جبرئیل علی نبینا و آله و علیه و السلام همین عقل فعال است و همین ده فرشتگان را عقول عشره گویند و نز اکثر حکما همگی ده فرشته اند زیاده ازینها مستحق نیست.

جوهر عقل اول و عقل کل عبارتست از نور محمدی صلی الله تعالی علیه وآه و اصحابه وسلم و هم کنایه از حضرت جبرئیل علی نبینا و آله و علیه السلام و گاهی عقل کل کنایه از عرض اعظم باشد و عقل کلی همان عقل کل و علت اولی هم کنایه از عقل اول عقل کل اول مرتبه است از مراتب موجودات عقل کل مظهر احدیث و حامل احکام اجمالی است و نفس کل مظهر واحدست و حامل احکام تفصیلی علم است.

جوهر نوالعقل عبارت از کسی است که خلق را ظاهر ببیند و حق را باطن پس حق نزد وی مرآت خلق است و مرآت بصورتی که در آن مرآت ظاهر گشته مخفی است چون اختفای مطلق در مقید مارایت شیناً الاورایت الله بعده اشارت ازین مرتبه است چه آن حقیقت بعوارض مشخصه و پرده تعینات مستتر گشته و اول نظر بر نقاب می افتد نگاه بر شاهد و صاحب این مرتبه نوالعقل نامند بعضی باشند که در مشاهده مکونات او لا ملحوظ و مرئی ایشان را ذات مطلق گردد و بنور آن ذات ثانیاً تعینات و اضافات ببیند و بعضی باشند که مطالعه ذات مطلق در مشاهده اشیا نمایند و بعضی باشند که مشاهده ذات مطلق بعده مشاهده اشیا فرمایند یکی گوید مارایت شیناً الاورایت الله قبله و یکی گوید فیه و یکی گوید بعده.

جوهر بدانکه امور کلیه که از حقایق لازمه طبایع موجوده در خارج است مثل حیوة و علم و قدرت و ارادت مثلاً از امور عقلیه است که در خارج عینی ندارد یعنی اشاره حسیه بوی نتوان کرد تا گویند که این حیوة است و آن علم است و این قدرت و آن ارادت بلکه وجود ایشان وجود قلی است و صفت باطنیه دارند و این معقول باطن از وجود عینی خارجی که طبایع موجوده اند در خارج هیچ انفکاک ندارد چرا که از جمله لوازم آن اعیان اند و میان لازم و ملزوم جدائی محال است امور کیه را در خارج عینی جداگانه علی الانفراد نیست مثلاً حیات تنها که از امور کلیه است در خارج عینی ندارد یعنی اشاره حسیه بوی نتوان کرد تا گوئی که این است حیات- امور کلیه را با وجود صفت باطنیه حکم و اثر است در هر چیزیکه در خارج او را وجود عینی است و از طبایع موجوده اند حیات از امور کلیه است و در خارج وجودی ندارد و حکم از بر آنکه این عین موجوده در خارج که انسان است تا در تعریف وی نگوئی که حیوان انسان خود معلوم نگرند که چیست و اثر از بهر آنکه این موجوده در خارج که انسان است اگر او را حیات نباشد و صفح بحیات نکنند و چون حیات نباشد دیگر کمالات علم و ارادت و قدرت که مشروط بحیات است او را نباشد و حال آنکه هست پس معلوم شد که امور کلیه هم حاکم است و هم موثر بر اعیان خارجی - این امور کلیه معقوله که در خارج عین اعیان موجوده است همیشه در نفس خود از امور معقوله است که از معقولیت خود جدا نمیگردند و او را صفت بطون و عینیت دانمی است پس این امور کلیه

بأن اعتبار که عین اعیان موجوده است و باعتبار آثار ظاهره وی ظاهرست و باعتبار آنکه امور معقوله است و در خارج عین ندارد باطن باشد هو الظاهر و الباطن.

جوهر همچنانکه آدم در عالم شهادت مظهر صورت روح آمد حوا در عالم شهادت مظهر صورت نفس آمد تولد او از آدم خلق منها زوجها تولد نفس از روح و تاثیر از دواج نفس و روح و نسبت نكورت و انوثت ایشان بصورت آدم و خوا منتقل گشت هیچ بنی بر صورت انث مبعوث نگشت چه نبوت سبب تصرف در نفوس بنی آدم و تاثیر در عالم خلق نسبت بذکورت دارد و نیز واسطه سر ظهور انبیا روح است و روح مقید صورت نکورست تولد قلب از هر دو و تولد صورت نکور بنی آدم از صورت روح کلی مستفا داند و تولد صورت انث از صورت کلی نفس پدید آمد با مترج صفت روح.

جوهر حضرت سرور عالم صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم فرمودند که امت من از آنها که ایمان بمن آورده اند و بدین اسلام گرویده اند و روی بقبله دارند هفتاد و سه گروه شوند هر گروه را اعتقادی دیگر و رای دیگر باشد هفتاد و دو فرقه از انجمله بدوزخ روند و بعنت ضلالت و فساد اعتقاد و شومی بدعت بعذاب آتش گرفتار آیند تا وقتی که قادر مطلق خواهد ایشان را از ان آلیشها و کثافتها پاک سازد و به بهشت در آرد و یک گروه ازین هفتاد و سه گروه گروهی باشند که باتش در نرود و از جهت عقیت مستحق عذاب نگردد پرسیدند یا رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه و سلم این فرقه که بر هدایت باشند و بدوزخ در نروند چه کسانیست فرمودند آنهاست که در مذهب و اعتقاد موافق طریقه من و اصحاب من باشند و این فرقه ناجیه را که حضرت سید عالم صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم بدان اشارت فرمودند اهل سنت و جماعت خوانند که در دین و اعتقاد و در پی سنت رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه وسلم و جماعت اصحاب آنحضرت رضی الله تعالی عنهم روند یعنی اعتماد بر عقل خود نکنند و تابع نقل و سنت باشند و آن هفتاد و دو فرقه را اهل بدعت و ضلالت و اهل هوا گویند و اهل قبله نیز گویند و اهل قبله را کافر نباید گفت و خارج از دایره اسلام نباید شمرد و مخالفت ایشان با فرقه ناجیه در همه جا نیست الا در بعضی مسائ و عقائد که در انجا خطا گروه و بتاویل و تغییر ظواهر نصوص از جاده مستقیم منحرف گشته اند.

جوهر در بیان آنکه هر قدرت و فعل که ظاهر از مظاهر صادر میشود فی الحقیقت از حق ظاهر و ران مظاهرست نه از مظاهر مولانا جامی قس سره در لوانح می فرمایند هر قدرت و فعل که ظاهر از مظاهر صادر میشود فی الحقیقت از حق ظاهر دران مظاهر ظاهرست نه از مظاهر پس نسبت قدرت و فعل به بنده از جهت ظهور حق است بصورت او نه از جهت نفس او الله خلقکم و ما تعملون میخوان و وجود و قدرت و فعل خود را از حضرت بیچون می دان

جوهر در آفریدن افعال بندگان صاحب مصباح الهدایه قدس سره میفرمایند که اعتقاد جماعت آنست
 که حق سبحانه و تعالی همچنانکه خالق اعیان است خالق افعال بندگان است و هیچ مخلوق را قدرت
 بر ایجاد فعلی ممکن نه الا بقدرت بخشیدن او و هیچ مرید را ارادت چیزی حاصل نه الا بمشیت او
 چه هر گاه که وجود قاعل که اصل است نه ازو بود فعلش که فرع وجودست بطریق اولی نه ازو
 باشد پس هر چه در وجود حادث می شود از خیر و شر و کفر و ایمان و طاعت و عصیان همه
 نتیجه قضا و قدر جناب الهی بود بی آنکه هیچ کس را برو حجت متوجه گردد بلکه حجت بالغه او
 بر همه لازم و ثابت باشد و اگر گویی چون فعل آفریده اوست پس عقوبت بنده لایق کرم او نبود گویم
 محل غلط و منشار شکوک بیشتر آنست که کسی کار خداوند تعالی بر کار بنده قیاس کند و گوید اگر
 مثل این فعل بنده کند او را ظالم گویند و این معنی بر خداوند عالم روا نبود بدانکه وجود بنده ملک
 خداوند تعالی است و هر تصرف که مالک در ملک خود کند صحیح بود و حق تعالی همچنانکه
 لطیف ذوالفضل است قهار و عادل است و به نسبت با ذات ازلی او لطف و قهر یکسان است و
 همچنانکه لطف اقتضا ظهور میکند قهر نیز اقتضای ظهور میکند و لا بدست که هر یکی را مظهري
 بود و آن وجود مومنان است و کفار و جنت و نارست پس حکمت بالغه جناب الهی هر صفتی را
 مظهري بر حسب مشیت خود از عدم بوجود آورد بفعل الله ما یشاء و بحکم ما یرید و آنرا که مظهر
 لطف گردانید باو بصفت فضل ابتدا کرد و آنرا که مظهر قهر ساخت باو طریق عدل سپرد و فضلش
 معرا از علل و عدلش مبرا از خلل و ازینجا معلوم شود که افعال بندگان سبب سعادت و شقاوت نبود
 و ثواب فضل حق تعالی است و عقاب عدل او و رضا و سخط و صفت قدیم است که به افعال بندگان
 متغیر و متبدل نشود هر که را حق تعالی بنظر رضا ملحوظ گردانید او را عمل اهل بهشت ارزانی
 داشت و هر کرا محل نظر سخط گردانید او را بر عمل اهل دوزخ انگیخت و مراد از این سخن نه
 آنست که آدمی مطلقاً مجبور است د او را به هیچ وجه اختیار نیست بلکه افعال او بیشتر تابع اختیار
 اوست و لیکن اختیار او نه با اختیار اوست و معنی این آنست که فاعل مختار کسی بود که افعال او
 تابع علم و قدرت و ارادت او بود هر چه بدانست و ارادتش بدان تعلق گرفت و قدرت بان جمع شد
 ناچار موجود گردد مختار در ان اختیار مجبور بود زیرا که وجود علم و قدرت و ارادت در بنده و
 توفیق اجتماع ایشان در یک حال نه فعل بنده است و نه با اختیار او پس بنده هم مختار بود و هم
 مجبور چنانکه منقول است از حضرت امیر المومنین حسن بن علی رضی الله تعالی عنهما که
 فرمودند اگر مطیع با کراه و اختیار طاعت حق تعالی کند مطیع نباشد و اگر عاصی بغلبه و اختیار
 معصیت کند عاصی نباشد و مع هذا حق تعالی بنده را در مملکت خود فرو نگذارد تا بخود هر چه

خواهند کند و موافق این سخن از حضرت امام جعفر الصادق رضی الله تعالی عنه نقل است که لا جبر ولا تقویض و لکن امر بین امرین از جهت مشکل این مسئله شریعت از خصوص دران منع فرموده است چه افهام عوام از اندام آن قاصر بود و علما را سخ را بتوفیق جناب الهی بطریق مکاشفه صورت آن گاهی مشاهده شده ذلک فضل الله یوتید من یشا و الله ذو الفضل العظیم

جوهر معتزله طائفه اند که منسوب با اسلام اند و از اصول مذهب این طایفه یکی آنست که لقا الله تعالی را منکر اند میگویند که در دنیا و آخرت دیدن حق تعالی ممکن نیست دیگر میگویند که بنده خالق افعال خود است دیگر قابل با شئیتت مبدا افعال شده میگویند که نیکی از حق است و بدی از نفس دیگر اعتقاد ایشان اینست که مرتکب کبیره نه مومن ست و نه کافر و منزلت بین المعتزلتین اثبات می کند و مشهورست که واصل بن عطا که مقدم این جماعت است شاگرد حضرت خواجه حسن بصری قدس سره بود یک روز در مسجد با شاگردان دیگر این حکایت می گفت که مرتکبان کبائر نه کافر اند و نه مومن و اثبات منزلت بین المعتزلتین می کرد حضرت خواجه قدس سره این سخن بشنیدند و فرمودند اعتزل منا یعنی از ما جدا و دور شو زیرا که قائل گشته بر چیزی که نه بر طبق معتقد ماست ازین سخن این اسم معتزله برین فرض بماند آنچه منکورست در شرح گلشن راز

جوهر در مسئله جبر و احتیاط علما سخنها گفته اند و هنوز تشویش خاطر باقی است چرا که عقل در ادراک بعضی مقدمات دینی کافی نیست و گر نه در اصلاح امور عبادت حاجت نزول وحی نمی افتاد بدانکه ادعای اختیار مستقل و جبر محض هر دو مستلزم انکار کتاب و سنت است زیرا که اعمال عباد مثل اعیان اینها بحکم نص جلی مخلوق اوست سبحانه پس اختیار تام کجا و همچنین مواخذه از مجبور صرف ظلم است و ظلم بحکم شرح و عقل مسلوب است از جانب او تعالی پس جبر محض جبر او بدیهی است که افعال مائثل حرکات مرتعش نیست بلکه مسبوق بعلم و اراده و قدرت است و همین است حصه اختیار و معنی فعل اختیاری لیکن ظهور این سه قوت باختیار ما نیست هر گاه میخاهند از مبدا فائض میکنند و همین ست حصه جبر و معنی فعل اضطراری و چون اختیار تام و جبر محض بهر دو متحقق شد پس امر یست متوسط چنانچه از جواب مشهور امام زین العابدین در مقابل سوال امام حسن بصری مستفاد می شود لا جبر ولا تقویض و لکن امر بین امرین و همین امر متوسط بسان شرع معتبر است بلفظ کسب و این لفظ را جز بر افعال عباد اطلاق نمیکنند پس معلوم شد که افعال با مخلوط جبر و اختیارست و همین قدر اختیار خفیف مناط تکلیف است و بس و بر عایت ضعیف اختیار بنا نهاده اند که رحمت را بر غضب سبقت داده اند با آنکه هیچ صفتی از صفات الهیه بر صفت دیگر سبقت ندارد و هر گاه افعال او تعالی مسبوق بعلم و ارادت و قدرت است و بعلاقه مسبوقیه این هر سد صفت افعال عباد مشابهتی من وجه بافعال او سبحانه دارند و بحرکات مرتعش که مجبور محض است اصلاً مناسبت ندارند اگر محاسبه باین افعال متوجه شود منافی عدالت نیست و بر طور صوفیه ثبوت حصه اختیار بدین وجه می توان کرد که نزد ایشان

ظهور حضرت وجود در هر ذره از ذرات کائنات بنامه است با کمالات مند محبه او نه ظهور جز وی است از اجزای چرا که حضرت وجود بسیط حقیق است متخیری نمیگردد و ازین راه میفرمایند کل شیء فیہ کل شیء و چون اختیار نیز صفتی و شافی است از صفات و شیونات حضرت وجود پس باید که در هر مظهری از مظاهر خصوصاً در انسان که مشرف است بمنصب خلافت صفت اختیار هم متحقق باشد اگر چه ضعیف باشد و بار تکلیف امر و نهی بران بود.

جوهر جبریت عبارت است از اصلاح امور و پر کردن هر شیء را با آنکه صالح آن باشد پس اعیان که مستعد بودند بذات خود افعال را و حق سبحانه و تعالی بعلم ازلی خود دانست این استعدادات را پس این اعیان را پر کرد با افعالی که صالح آن بودند پس اصلاح نمود این اعیان را با این افعال و مرجع جبریت اعطا مقتضیات اشیا بوجه کمال است و این جبریت منافی اختیار عبد نیست و تحقیق آنست که ذات حق سبحانه با صفات خود متعین شده ظاهر در مظهر عبد شد پس بقدر قابلیت این مظهر صفتش نیز ظهور یافت پس قدرت هم ظهور یافت لیکن نه چنانکه در حق که وجود مطلق است زیرا که قدرت حق عام و شامل بود بلکه بقدر ظهور حق در متعین و متضیق شدن درو قدرت هم متضییض شده بقدر قابلیت این ظهور قدرت را پس عبد قادر است بقدرت حق و اختیار عبارت است از معنی که بر انگیزته شود از ادراک خیریت احد مقتورین از دیگر بخیال این مترک اگر چه در واقع خیر نباشد بلکه شر باشد و تعبیر آن معنی بخواش کرده میشود و آن معنی در عبد موجود است و طریق صدور افعال که از عبد بقدرت صادر میشود اینست که عبد چون طرفین مقدور را ادراک کرد پس احد الطرفین خیر نمود نزوی خواهش آن پیدا شد و از این خواهش فعل در عبد پیدا شد و این خواهش را که از ادراک خیریت احد المقتورین پیدا شده و متوجه شده بسوی حصول آن اختیار نامند پس عبد قادر و مختار است بر فعل و فعل از خواهش اوست که قدرت و اختیار حاصل است عبد را لیکن این عبد جز از مظهر بیش نیست و این قدرت و اختیار قدرت و اختیار حق ظاهر است درین مظهر و این مظهر قادر و مختار بقدرت و اختیار ظاهرست خلاصه که عین عبد معدوم است در ذات خود نیست موجودتیه او مگر موجودیت ظاهر پس این وجه مسلوب بقدرت و اختیارست و این گفته شد معنی قول حضرت امام جعفر صادق علیه و علی آله و آئنه الصلوٰه و السلام که نیست جبر و نیست اختیار بلکه امریست بین الجبر و الا اختیار پس ظاهر شد که حق ظاهر بر می کند مظهر را با فعالی که مستعد است مظهر آنرا بوجهی که گفته شد پس جبریت منافی اختیار نشد و از اینجا ظاهر شد که از مبادی فعل اختیاری درک ملانم است و این ادراک در اختیار عبد نیست و ازین ادراک خواهش حاصل میشود پس مبادی فعل اختیاری امور اظهر اریه اند و این منافی اختیار فعل نیست زیرا که فعل از خواهش واقع است اگر چه در مبادی

خواهش مضطر باشد پس اگر جبریت بمعنی اکراه گفته شود و اکراه حق باین وجه اسن که مبادی خواهش را پیدا ساخت و این اکراه بحسب استعداد محل و صلوح اعیان است و این اکراه منافی اختیار نیست که فعل از خواهش واقع است و اینست معنی اختیار به فعل نیز میتواند شد ملک العلماء جوهر جبریه گویند خالق ما و افعال و اعمال ما حق است و ما را جزا تصالف بان افعال و اعمال بهره نیست چون حرکت سنگ که بتحریک غیری متحرک می شود و فی الحقیقت آن سنگ را در این حرکت هیچ دخلی نیست و الله خلقکم و ما تعملون و قدریه گویند خالق در ما وصف اراده و قدرت نهاده تا ایجاد افعال و اعمال اختیاریه خود کنیم خالق ما حق است و خالق افعال و اعمال خود مائیم و اشاعره که گروهی است معتبر از متکلمین میگویند که خالق ما و افعال ما چه اختیاریه و چه اضطراریه حق است و فاعل و کاسب افعال اختیاریه خود مائیم از سببیت انساب فعال ما بسوی ماست لهما کسبت و علیها ما اکتسبت و نزد این همه عالم غیر حق است و حق غیر عالم را موجود علحه از حق می شمارند و در موجودیت شریک حق می پندارند و فرق وجوب و امکان در میان می آرند و صوفیه گویند که غیر حق موجودی نیست همون حق که در مرتبه بطون از جمیع شیون منزله و میرا در مراتب ظهور بجمیع صفات متصف و منوعت پس وجود ما وجود حق است و هر اراده و قدرت و فعل که ظاهر از ماست فی الحقیقت از حق است که در ما ظاهر است نه از ما و گویند که عالم را دو اعتبار است یکی اعتبار عینیت دوم اعتبار غیریت از حیثیت اول فعل از وستقی است بلکه خود فاعل است زیرا که هستی موهوم و تواضع آن عین هستی حقیق است و از حیثیت دوم از روی ظاهر فعل ازو ظاهر میشود از سببیت باد منسوب و الله خلقکم و ما تعملون میخوان و قدرت و فعل خود را از حضرت بیچون میدان بدانکه اختیار و جبر این جماعت عالیه غیر اختیار و جبر قدریه و جبریه است صاحب گلشن رازی

هر آنکس را که مذهب غیر جبرست   نبی فرمود گو مانند جبر است

شیخ اکبر قس سره فرمودند کسی که مشاهده کرد جبر را در اختیار که مبدی اختیار امور اظطراریه اند و عالم شد بان بعلمی که از طریق کشف و شهود است و مخالفت میکند بحدت تقدیر نه انتهای حکم شرع شریف پس هست او عمل کننده بچیزیکه دانست آنرا پس ضرر نخواهد کرد آنرا آن عمل بلکه آن شخص مغفور است که الله تعالی او را بخشیده است آنچه که او کند و باین کلام علماء ظاهر نیز مشیر است در شرح عضدی مر مختصر الاصول را مذکورست که اگر

ابوجهل میدانست بعلم یقینی که ایمان خواهد آورد البته از وی تکالیف ساقط می شد چنین فرموده اند ملک العلماء مولوی عبدالعلی در شرح مثنوی معنوی.

جوهر جبریه خود را غیر حقیقی خیال کرده با وجود این جبر بر خود بسته و ملاحظه هستی حقیق و فاعل بحقیقی در میان نیلورده لا جرم گمراه و بی ادب گشته و قدریه نسبت قنات بخود کرده و با وجود این خود را از نیکان شمرده نعوذ بالله من هذه العقائد و طایفه صوفیه عرفت ربی بری لا را نصب العین خود نموده و سنتی موهوم خود را گم کرده خود را مورد تصرفات حق گردانید و در افعال مثل مرده در ید غاسل دارد و هر چه که از حق باو رسد برو صابر باشد و شکایت نکند و بحکم تقدیر جبر او را در عین اختیار مشهود باشد که مشاهده کرد جبر را در عین اختیار از روی علم بطریق کشف و شهود و مخالفت امر شرعی کرد بحکم تقدیر نه بحکم انتهاک شرع پس آنکس عامل است بر طبق علم خود و این شخص مغفور است شرح معنوی.

جوهر بدانکه دلائل و علامات عدم اختیار بنده بسیار اند و از انجمله عدم حصول هر امید دلیل بی اختیاریست چه اگر اختیار بودی تمام مقاصد بر مراد حاصل شدی دیگر آنکه اگر کسی را اختیار واصله ور افعال بودی البته همه امور بر نهج مرام واقع شدی و اکثر آنست که هر چه این کس میخواهد خلاف آن واقع میشود و آنچه جناب ارشاد مآب امیر المومنین علی کرم الله تعالی وجهه و جوه اله الکرام میفرمایند که عرفت ربی بفسخ العزایم مقوی عدم اختیاری است چه اگر او را اختیار بودی فسخ عزایم بظهور نه بیوستی و دیگر آنکه هیچ کس در مرتبه کمال که حاصل کرده اند دائم نمی مانند مراتب کمال باقی می مانند و اهل آن مراتب متغیر و متبدل می شوند و این دلیل تمام است بر عدم اختیار چه اگر اختیار داشتندی هیچ کس از کمال تجاوز نه نمودندی و همیشه بر همه حال بودند ی اگر چه تحصیل مراتب کمال بجد و سعی موهم آنست که آدمی را اختیار باشد اما انتقال از آن مراتب دلیل صریح است بر عدم اختیار

جوهر شیخ ابو الحسن نوری قدس سره فرمود التوبته ان تتوب من کل شیء سوی الحق اهل توحید هر گاه نظر بغیر کنند آنرا گناه دانند معتزله گویند که اهل کفر و اهل کبائر دانم در عذاب باشند حضرت سلطان المشائخ قدسنا الله تعالی به برکتهم فرمودند که این خطاست کافر ان دانم در عذاب باشند بسبب آنکه اعتقاد ایشان آنست که آنچه ایشان آنرا می پرستند آن معبود ایشانست و آن عقیده ایشان بر کفر دائم است چون اعتقاد ایشان بر کفر دائم است عذاب ایشان هم دائم باشد اما اهل کبائر دانم در کبائر نه اند وقتی که از ارتکاب معاصی فارغ میشوند میدانند که آنچه کردیم خطا

بود و پس چون اعتقاد ایشان در دوام کبائر راسخ نباشد عذاب ایشان هم دائم نباشد و فرمودند که عاصی در حال عصیان بسم صفت مع است اول آنکه میدانند که آنچه میکنم حق نیست دوم آنکه میدانند که جناب خداوند تعالی میداند و می بیند سوم آنکه امید مُمرزش هم دارد و این هر سه عقیده کار مطیعان است و فرمودند که در مذهب اشعریه است کافری که خاتمه او بر ایمان بود او مومن است و مومنی که عیان‌الله خاتمه او بر کفر بود کافر است.

جوهر جبر عارفان دیدن قدرت و اختیار خود محور در قدرت و اختیار حضرت حق تعالی است پس بقدرت و اختیار خود قادر و مختار نیستند بلکه قادر و مختار اند بقدرت و اختیار حضرت خداوند تعالی و مجبور اند بحیث نبودن اختیار ایشان بالاستقلال و تو خود را مختار میدانی بلین وجه که قدرت خود را مستقل در ایجاد و صدور فعل میدانی و همچنین مجبور میدانی که اصلاً اختیار نیست نه در وصرت و نه در حقیقت.

جوهر بدانکه همه موجودات سعید باشند چرا که هر چه این موجود راست از افعال و اقوال و اخلاق و احوال از ربوبیت رب متصرف فیه است و او جز آله ظهور نیست و بر رب پانجه مقتضای او و فعل اوست راضی باشد که اگر آن راضی نبودی آن فعل از وی صادر و ظاهر گشتی و اگر گونی بنابر این سخن باید که شقی خود موجود نباشد گویم ش قنوت و سعادت دو وصف اند اگر این موجود بدانست که او جز آله ظهور نیست و هر چه ظاهر میگردد از وجود وی مقتضای رب اوست او را سعید گویند و اگر ازین حکمت مجرد و عاری ماند و می پندارد که آنچه ظاهر می گردد از افعال اوست و قابلیت اوست بنفسه سبب این مبهل او را شقی گویند.

جوهر علامت شقاوت سه چیز اند یکی آنکه حق تعالی او را علم دهد و از عمل محروم گرداند دوم آنکه عمل دهد و از اخلاص محروم گرداند - سوم آنکه صحبت صالحان روزی کند و از حرمت ایشان محروم گرداند -

جوهر بدانکه نفس لطیفه است که مودع است درین قالب و آن محل اخلاق مذمومه است و اخلاق مذمومه مصدر افعال مذمومه است و روح لطیفه است که نهاده شده است درین قالب و آن محل صفات محموده است و صفات محموده مصدر افعال محموده است تا صفات مذمومه بصفات محموده بدل نگردد افعال و اقوال مذمومه بافعال و اقوال محموده بدل نشود و تبدیل صفات مذمومه بصفات محموده نزد این طایفه علیه اصلی عظیم است و این را گردش گویند

عنوان کتاب

جواهر غیبی

کتاب اهل تصوف

نوشته:- ابوالحسن بن محمد حسن انصاری

سال 1215 هـ ش

جوهر حضرت سرور عالم صلی الله تعالی علیه و آله و اصحاب و سلم فرمودند که امت من از آنها که ایمان بمن آورده اند و بدین اسلام گرویده اند و روی بقبیله دارند هفتاد و سه گروه شوند گروه را اعتقادی دیگر و رای دیگر باشد هفتاد و دو فرقه از آنجمله بدوزخ روند و بعنت ضلالت و فساد اعتقاد و شومی بدعت به عذاب آتش گرفتار آیند تا وقتی که قادر مطلق خواهد ایشان را از آن لایشها و کثافتها پاک سازد و به بهشت در آرد و یک گروه ازین هفتاد و سه گروه گروهی باشد که باآتش در نرود و از جهت عقیدت مستحق عذاب نگرند و پرسیدند یا رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه و سلم این فرقه که بر هدایت باشند و بدوزخ در نروند چه کسانیند فرمودند نهاییکه در مذهب و اعتقاد موافق طریقه من و اصحاب من باشند و این فرقه ناجیه را که حضرت سید عالم صلی الله تعالی علیه و آله و اصحابه و سلم بدان اشارت فرمودند اهل سنت و جماعت خوانند که در دین و اعتقاد و در پی سنت رسول الله (ص) و جماعت اصحاب آنحضرت رضی الله تعالی عنهم روند یعنی اعتماد بر عقل خود نکنند و تاج نقل و سنت باشند و آن هفتاد و دو فرقه را اهل بدعت و ضلالت و اهل هوا گیوند و اهل قبیله نیز گیوند و اهل قبیله را کافر نباید گفت و خارج از دایره اسلام نباید شمرد و مخالفت ایشان با فرقه ناجیه در همه جائیست الا در بعضی مسائل و عقائد که در آنجا خطا کرده و بتاویل و تغییر ظواهر نصوص از جاده مستقیم منحرف گشته اند.

جوهر در بیان آنکه هر قدرت و فعل که ظاهر از مظاهر صادر میشود فی الحقیقت از حق ظاهر بران مظاهرست نه از مظاهر مولانا جامی قدس سره در لوائح می فرمایند هر قدرت و فعل که ظاهر از مظاهر صادر میشود فی الحقیقت از حق ظاهر دران مظاهر ظاهرست نه از مظاهر پس نسبت قدرت و فعل به بنده از جهت ظهور حق است بصورت او نه از جهت نفس او الله خلقکم و ما تعملون میخوان و وجود و قدرت و فعل خود را از حضرت بیچون می دان

جوهر در آفریدن افعال بندگان صاحب مصباح الهدایه قدس سره میفرماید که اعتقاد جماعت آنست که حق سبحانه و تعالی همچنانکه خالق اعیان است خالق افعال بندگان است و هیچ مخلوق را قدرت بر ایجاد فعلی ممکن نه الا بقدرت بخشیدن او و هیچ مرید را ارادت چیزی حاصل نه الا بمشیت او چه هر گاه که وجود فاعل که اصل است نه از او بود فعلش که فرع وجودست بطریق اولی نه از او باشد پس هر چه در وجود حادث می شود از خیر و شر و کفر و ایمان و طاعت و عصیان همه نتیجه قضا و قدر جناب الهی بود بی آنکه هیچ کس را برو حجت متوجه گردد بلکه حجت بالغه او بر همه لازم و ثابت باشد و اگر گونی چون فعل آفریده اوست پس عقوبت بنده لایق کرم او نبود گوم محل غلط و منشار شکوک بیشتر آنست که کسی کار خداوند تعالی بر کار بنده قیاس کند و گوید اگر مثل این فعل بنده کند او را ظالم گویند و این معنی بر خداوند عالم روا نبود بدانکه وجود بنده ملک خداوند تعالی است و هر تصرف که مالک در ملک خود کند صحیح بود و حق تعالی همچنانکه لطیف ذوالفضل است قهار و عادل است و به نسبت با ذات ازلی او لطف و قهر یکسان است و همچنانکه لطف اقتضا ظهور میکند قهر نیز اقتضای ظهور میکند و لا بدست که هر یکی را مظهری بود و آن وجود مومنان است و کفار و جنت و نارست پس حکمت بالغه جناب الهی هر صفتی را مظهری بر حسب مشیت خود از عدم بوجود آورد بفعل الله ما یشا و یحکم ما یرید و آنرا که مظهر لطف گردانید باو بصفت فضل ابتدا کرد و آنرا که مظهر قهر ساخت باو طریق عدل سپرد و فضلس معرا از علل و عدلش مبرا از خلل و ازینجا معلوم شود که افعال بندگان سبب سعادت و شقاوت نبود و ثواب فضل حق تعالی است و عقاب عدل او و رضا و سخط و صفت قدیم است که به افعال بندگان متغیر و متبدل نشود هر که را حق تعالی بنظر رضا ملحوظ گردانید او را عمل اهل بهشت ارزانی داشت و هر کرا محل نظر سخط گردانید او را بر عمل اهل دوزخ انگیخت و مراد از این سخن نه آنست که آدمی مطلقاً مجبور است د او را به هیچ وجه اختیار نیست بلکه افعال او بیشتر تابع اختیار اوست و لیکن اختیار او نه باختیار اوست و معنی این آنست که فاعل مختار کسی بود که افعال او تابع علم و قدرت و ارادت او بود هر چه بدانست و ارادتش بدان تعلق گرفت و قدرت بان جمع شد ناچار موجود گردد مختار در آن اختیار مجبور بود زیرا که وجود علم و قدرت و ارادت در بنده و توفیق اجتماع ایشان در یک حال نه فعل بنده است و نه باختیار او پس بنده هم مختار بود و هم مجبور چنانکه منقول است از حضرت امیر المومنین حسن بن علی رضی الله تعالی عنهما که فرمودند اگر مطیع با کراه و اختیار طاعت حق تعالی کند مطیع نباشد و اگر عاصی بغلبه و اختیار معصیت کند عاصی نباشد و مع هذا حق تعالی بنده را در

مملکت خود فرو نگذارد تا بخود هر چه خواهند کند و موافق این سخن از حضرت امام جعفر الصادق رضی الله تعالی عنه نقل است که لا جبر ولا تفویض و لکن امر بین امرین از جهت مشکل این مسئله شریعت از خوص دران منع فرموده است چه افهام عوام از ادراک آن قاصر بود و علما راسخ را بتوفیق جناب الهی بطریق مکاشفه صورت آن گاهی مشاهده شده ذلک فضل الله ویتید من یشا و الله ذو الفضل العظیم

جوهر معتزله طائفه اند که منسوب با اسلام اند و از اصول مذهب این طایفه یکی آنست که لقا الله تعالی را منکر اند میگویند که در دنیا و آخرت دیدن حق تعالی ممکن نیست دیگر میگویند که بنده خالق افعال خود است دیگر قابل با شنیت مبدا افعال شده میگویند که نیکی از حق است و بدی از نفس دیگر اعتقاد ایشان اینست که مرتکب کبیره نه مومن ست و نه کافر و منزلت بین المنزلتین اثبات می کند و مشهورست که واصل بن عطا که مقدم این جماعت است شاگرد حضرت خواجه حسن بصری قدس سره بود یک روز در مسجد با شاگردان دیگر این حکایت می گفت که مرتکبان کبائر نه کافر اند و نه مومن و اثبات منزلت بین المنزلتین می کرد حضرت خواجه قدس سره این سخن بشنیدند و فرمودند اعتزل منا یعنی از ما جدا و دور شو زیرا که قائل گشته بر چیزی که نه بر طبق معتقد ماست ازین سخن این اسم معتزله برین فرض بماند آنچنین مذکورست در شرح گلشن راز

جوهر در مسئله جبر و اختیاط علما سخنها گفته اند و هنوز تشویش خاطر باقی است چرا که عقل در ادراک بعضی مقدمات دینی کافی نیست و گر نه در اصلاح امور عبادت حاجت نزول وحی نمی افتاد بدانکه ادعای اختیار مستقل و جبر محض هر دو مستلزم انکار کتاب و سنت است زیرا که اعمال عباد مثل اعیان اینها بحکم نص جلی مخلوق اوست سبحانه پس اختیار تام کجا و همچنین مواخذه از مجبور صرف ظلم است و ظلم بحکم شرح و عقل منسوب است از جانب او تعالی پس جبر محض جبر او بدیهی است که افعال ماثل حرکات مرتعش نیست بلکه مسبوق بعلم و اراده و قدرت است و همین است حصه اختیار و معنی فعل اختیاری لیکن ظهرو این سه قوت باختیار ما نیست هر گاه میخاهند از مبدا فائض میکنند و همین ست حصه جبر و معنی فعل اضطراری و چون اختیار تام و جبر محض بهر دو متحقق شد پس امر بست متوسط چنانچه از جواب مشهور امام زین العابدین در مقابل سوال امام حسن بصری مستفاد می شود لا جبر ولا تفویض و لکن امر بین امرین و همین امر متوسط پسان شرح معتبر است بلفظ کسب و این لفظ را جز بر افعال عباد اطلاق نمیکند پس معلوم شد که افعال با مخلوط جبر و اختیارست و همین قدر اختیار خفیف مناط تکلیف است و بس و برعایت ضعف اختیار بنا نهاده اند که رحمت را بر غضب سبقت داده اند با آنکه هیچ صفتی از صفات الهیه بر صفت دیگر سبقت ندارد و هر گاه افعال او تعالی مسبوق بعلم

و ارادت و قدرت است و بعلاقه مسبوقیه این هر سد صفت افعال عباد مشابهتی من وجه بافعال او سبحانه دارند و بحرکات مرتعش که مجبور محض است اصلاً مناسبت ندارند اگر محاسبه باین افعال متوجه شود منافی عدالت نیست و بر طور صوفیه ثبوت حصه اختیار بدین وجه می توان کرد که نزد ایشان ظهور حضرت وجود در هر ذره از ذرات کائنات بتمامه است با کمالات مند محبه او نه ظهور جز وی است از اجزای چرا که حضرت وجود بسیط حقیق است متخیری نمیگردد و ازین راه میفرمایند کل شیء کل شیء و چون اختیار نیز صفتی و شافی است از صفات و شیونات حضرت وجود پس باید که در هر مظهری از مظاهر خصوصاً در انسان که مشرف است بمنصب خلافت صفت اختیار هم متحقق باشد اگر چه ضعیف باشد و بار تکلیف امر و نهی بر آن بود.

جوهر جباریت عبارت است از اصلاح امور و پر کردن هر شیء را با آنکه صالح آن باشد پس اعیان که مستعد بودند بذات خود افعال را و حق سبحانه و تعالی بعلم ازلی خود دانست این استعدادات را پس این اعیان را پر کرد با افعالی که صالح آن بودند پس اصلاح نمود این اعیان را با این افعال و مرجع جباریت اعطا مقتضیات اشیا بوجه کمال است و این جباریت منافی اختیار عبد نیست و تحقیق آنست که ذات حق سبحانه با صفات خود متعین شده ظاهر در مظهر عبد شد پس بقدر قابلیت این مظهر صفاتش نیز ظهور یافت پس قدرت هم ظهور یافت لیکن نه چنانکه در حق که وجود مطلق است زیرا که قدرت حق عام و شامل بود بلکه بقدر ظهور حق در متعین و متمسک شدن درو قدرت هم متمسک شده بقدر قابلیت این ظهور قدرت را پس عبد قادر است بقدرت حق و اختیار عبارت است از معنی که بر انگیزته شود از ادراک خیریت احد مقدرین از دیگر بخیال این مدرک اگر چه در واقع خیر نباشد بلکه شر باشد و تعبیر آن معنی خواهش کرده میشود و آن معنی در عبد موجود است و طریق صدور افعال که از عبد بقدرت صادر میشود اینست که عبد چون طرفین مقدر را ادراک کرد پس احد الطرفین خیر نمود نز وی خواهش آن پیدا شد و از این خواهش فعل در عبد پیدا شد و این خواهش را که از ادراک خیریت احد المقدرین پیدا شده و متوجه شده بسوی حصول آن اختیار نامند پس عبد قادر و مختار است بر فعل و فعل از خواهش اوست که قدرت و اختیار حاصل است عبد را لیکن این عبد جز از مظهر بیش نیست و این قدرت و اختیار قدرت و اختیار حق ظاهر است درین مظهر و این مظهر قادر و مختار بقدرت و اختیار ظاهرست خلاصه که عین عبد معدوم است در ذات خود نیست موجودتیه او مگر موجودیت ظاهر پس این وجه مسلوب بقدرت و اختیارست و این گفته شد معنی قول حضرت امام جعفر صادق علیه و علی آله و آئینه الصلوه و السلام که نیست جبر و نیست اختیار بلکه امریست

بین الجبر و الا اختیار پس ظاهر شد که حق ظاهر بر می کند مظهر را با فعلی که مستعد است مظهر آنرا بوجهی که گفته شد پس جبریت منافی اختیار نشد و از اینجا ظاهر شد که از مبادی فعل اختیاری درک ملاتم است و این ادراک در اختیار عبد نیست و ازین ادراک خواهش حاصل میشود پس مبادی فعل اختیاری امور اظہراریه اند و این منافی اختیار فعل نیست زیرا که فعل از خواهش واقع است اگر چه در مبادی خواهش مضطر باشد پس اگر جبریت بمعنی اکراه گفته شود و اکراه حق باین وجه اسن که مبادی خواهش را پیدا ساخت و این اکراه بحسب استعداد محل و صلوح اعیان است و این اکراه منافی اختیار نیست که فعل از خواهش واقع است و اینست معنی اختیار به فعل نیز میتواند شد ملک العلماء

جوهر جبریه گویند خالق ما و افعال و اعمال ما حق است و ما را جزا تصاف بان افعال و اعمال بهره نیست چون حرکت سنگ که بتحریک گیری متحرک می شود و فی الحقیقت آن سنگ را دران حرکت هیچ منخلی نیست و الله خلقکم و ما تعملون و قدریه گویند خالق در ما وصف اراده و قدرت نهاده تا ایجاد افعال و اعمال اختیاریه خود کنیم خالق ما حق است و خالق افعال و اعمال خود مائیم و اشاعره که گروهی است معتبر از متکلمین میگویند که خالق ما و افعال ما چه اختیاریه و چه اضطراریه حق است و فاعل و کاسب افعال اختیاریه خود مائیم از سخبیبت انتساب فعال ما بسوی ماست لهما کسبت و علیها ما اکتسبت و نزد این همه عالم غیر حق است و حق غیر عالم را موجود علحده از حق می شمارند و در موجودیت شریک حق می پندارند و فرق و جوب و امکان در میان می آرند و صوفیه گویند که غیر حق موجودی نیست همون حق که در مرتبه بطون از جمیع شیون منزله و مبرا در مراتب ظهور بجمیع صفات متصف و منوعت پس وجود ما وجود حق است و هر اراده و قدرت و فعل که ظاهر از ماست فی الحقیقت از حق است که در ما ظاهر است نه از ما و گویند که عالم را دو اعتبار است یکی اعتبار عینیت دوم اعتبار غیریت از حیثیت اول فعل از رستقی است بلکه خود فاعل است زیرا که هستی موهوم و تواضع آن عین هستی حقیق است و از حیثیت دوم از روی ظاهر فعل ازو ظاهر میشود از سخبیبت باد منسوب و الله خلقکم و ما تعملون میخوان و قدرت و فعل خود را از حضرت بیجون میدان بدانکه اختیار و جبر این جماعت عالیه غیر اختیار و جبر قدریه و جبریه است صاحب گلشن رازی

(500) سوالات علیه خوارجو پیروان عقاید باطل چهار قسم است قدریه ، جبریه ، (39) گروه فرقه ها او روافیض و شعگان (33) گمراه فرقهها جمله شد (72) گروه جهنمی است که جناب غوث الثقلین محبوب سبحانه قطب ربانی حضرت سیدنا شیخ مشایخ عبدالقادر جیلانی کتاب غنیة الطالبین صفحه (177) تصدیق کرده است.

بخاطر (500) سوالات حضرت خواجه اما ربانی شیخ مشایخ احمد سرهندي مجدد الف ثانی (رح) اما مجدد غوث العالمین و قطب الاقطاب و مشهور خوارج و کرامات جامع درجات و ولایت دافع بدعات و ضلالت عامل سنت و جماعت و ارب کامل و مکمل کمالات نبویه و مزین اطوار احمدیه عازج معارج نقشبندیه اما طریقت و مقدای حقیقت و جامع علوم شریعت و پیشوای کمالات و امام اولیائیک و ذاکرین مکتوبات شریف جلد اول بعداد (129) مکتوب عین آینه جان و اعمال صالح و عقاید صحیح به چشم او اعمال و عقاید باطل به چشم دیده میشوند او جلد نهم مسئله نیر لری خیر دی که بالای مکتوبات شریف علم و عمل و مسحت عقاید و دعوی مسلماتی شما تصدیق یا رد میشود که (500) سوالات بحضور خوارج دارد امتحان است و آیت شریف و قل جا الحق و ذی الحق باطل ان الباطل کان زهوقا و غیر حق را بحق مغرب دینن نذیق است.

و عقاید علما سو باطل پرست د شرک او بدعت تابعان ان غیر مقلدین خوارج پیروان نام نهاد مشهور به اشاعت توحید و سنه و قرآن و حدیث فرقه های واهی چه مونگی دیو الله او دیغیر منو بغیر د نورو باتکثر فیصلی نمون و در حقیقت مکمل اسلام عمل دی زکه چه د حضرت ابوبکر صدیق فیصله نمونی نوی گمراه اند کافر دی د حضرت عمر فاروق فیصله نمونی نوی گمراه اند کافر دی او د حضرت عثمان غنی فیصله نمونی او نوی اند گمراه کافر دی د حضرت علی شیر خدا فیصله نمونی او نوی گمراه اند کافر دی د سلور امامانو مذاهب فیصله نمونی او نوی گمراه اند کافر دی او تقلید اجماع امت فیصله ها هم نمونی او نوی اند او علم مسلمانانو ته مشرک واهی او نا گمراهی اند کافر ده او کسی د نوی کفر هم نمونی نوی هم کافر دی و قل جا الحق و ذی الحق الباطل ان الباطل کان زهوقا ، حق مسئله به دلائل باطل سره حق باطل ثابت وی دا زنتیقان دی او زنتیقان دی اول زان مسلمان ثابت کری او د اسلام دعوی کول نیره لری خیره ده لکه ایلین

ترتیب کتبه : حاجی عجب خان ولد عبدالسلام خلیفه چهار طریقه بخاطر عقاید باطل (500) سوالات و جوابات بحضور داشت منرسه های احناف حاضرین کتبه و فرقه های این تمیمه عتالوهاب نژدی و خوارج و هابیان و داعشیان و پیروان خوارج در جهنم به شکل سگ میباشند و هابی بی جای علف غلب میکند بالای مسلمان ها. داعشیان بی جای جنگ جنگ میکند بالای مسلمان های در حقیقت دشمن مسلمان ها است
دین مقدس اسلام دین برحق و دین برگزیده و دین کاملاً رب العالمین میباشد و برای همه جهان راه نجات است این دین مقدس اسلام با گوشش و تلاش های بی نهایت اهل السنه و الجماعت خصوصاً احناف به تمام جهان رسیده در افغانستان و پاکستان و هندوستان و به غیر ممالک اسلامی دناشرین دین مقدس و داعفین دین دین مقدس اهل السنه و الجماعت حنبلی المذهب بودند این مذهب سیدنا و قنوتنا امام ائمه اعظم ابو حنیفه رحمه الله مرتب گردیده این امام بزرگ طریقه ان را خود چنین بیان میکند که در قدم اول من به کتاب الله عمل میکنم و در قدم دوم بر سنت مقدسه و مطهر عمل میکنم و در قدم سوم بر فیصله ها خلقی راستین عمل میکنم و در مرتبه چهارم قدم فیصله های دیگر صحابه کرام عمل میکنم اگر در یکی از اینها مسئله یافت نشود در اثر بر اجتهاد و قیاس خود عمل میکنم یعنی به نوسط اجتهاد حکم الله (ج) و حکم رسول الله را تلاش میکنم (المیزان الکبری الشعرانی ج 1 ص 66).

به یاد داشته باشید که اهل السنه و الصلوات بر این اتفاق اند دارند که اجتهاد و قیاس بنات خود بیانگر حکم نیست بلکه تلاشگر حکم الله و رسول استند متعهدین اعلان میکنند که (لقیاس مطهر لا مثبت) یعنی قیاس ظاهر کننده است ثابت کنند نیستند (انوار ص 224)
شکله در نماز جماعت همه مقتدا در تبعذاری یک امام عیادت میگذارند همچنان مقلدین حضرات به و همایی و در تبعذاری یک اما اطاعت الله (ج) را میکنند. بر این کشور عزیز مایان همه مسلمانها از طبقه حکام گرفته تا رعا عوام همه با همه احناف بودند و میباشند و از برکت همین فضایی اتفاق و اتحاد قائم بود.

ماه مبارک رمضان سر تا سر ماه خیز و برکت میباشد لکن در کشور عزیز افغانستان از اشغال مملکت به این طرف در تمام سال بالمخصوص در ماه مبارک رمضان یک مصیبت عظیم ظاهر شده است ، این مصیبت پندار انگلیس است که نوبت برطوبیا در وقت اشغال شان در پاکستان و هندوستان این مصیبت را تولید نمودند، به نام غیر مقلدین یا اهل حدیث و با سابقها ، اگر اینها از این حقیقت انکار میوزند.
این مطلب مختصر را خوانده و از این عمل فتنه آور جلوگیری نمایند در این عصر موجود بعضی اشخاص پیدا شده اند بنام های مختلف و عقاید جبریه و عقاید کفریه و عقاید مجسمه و عقاید منزله که همه مسلمان ها را به تکلیف ذهنی مواجه ساخته اند با پخش نمودن بعضی موضوعات خلاف عیبه اهل السنه و الجماعت و خلاف مذاهب حنفیت بسوی استفاده از نام اهل السنه و الجماعت و مذاهب حنفیت در نتیجه مسلمان ها شاهد حال اند.
عقاید خوارج کی را میگویند حکومت قانونی و شرعی بغاوت کننده را میگویند و حکومت شرعی جان کشیدن بغاوت کننده را میگویند.
عقاید باطل غیر حق را به حق مغرب دینن نذیق است

500 سوالات حق را به عقاید باطل غیر حق را به دلائل باطل ثابت کردن و ان عقاید باطل قرآن دانن نذیق به مثل ایلین است
نفرقه از دلائل غفلت است هرگز طریقت به غفلت جمع نشود نکر طریقت نکر باطن است حکم اش طرقة العنی منتطرح گردد غفلت است و نکر زبان حکم شریعت قسائل ثواب دارد.

از غیر مقلدین پرسیدند که شما شب و روز سنای قرآن و حدیث نبوی دارید پس بایده به میان این 500 سوالات از نام نهاد اشاعت و توحید و سنت و قرآن و حدیث در حقیقت فیصله های اصحاب قبول ندارد و فیصله های مذاهب چهار امامان را قبول ندارند و فیصله های اجماع امت را قبول ندارد و در حقیقت مکمل اسلام قبول ندارد و ان و ان گذار شان به مثالی ایلین است است غیر مقلدین پیروان جابرس انگلیس به اسم همفری و پیروان همفری ان خوارج و سوال ها و جواب های ها

- سوال 1: از قرآن و با از احادیث نبوی (ص) معنی لغوی و اصطلاحی صلات یعنی (نماز) را بیان نمائید؟
- سوال 2: نسبت بین معنی لغوی و اصطلاحی صلات را از قرآن و با حدیث بیان نمائید؟
- سوال 3: از قرآن و با از احادیث نبوی (ص) فریض نماز را بیان کنید که چند و کدام و کدام اند؟
- سوال 4: لطفاً فرض را یک تعریف جامع و مانع نمائید؟
- سوال 5- شرط های نماز را بیان کنید که چند و کدام کدام اند؟
- سوال 6: از قرآن و با از احادیث نبوی (ص) شرط را تعریف نمائید؟
- سوال 7: از قرآن و با از احادیث نبوی (ص) ارکان نماز را بیان کنید که چند و کدام اند؟

سوال ۸: از قرآن ویا از حدیث تعریف جامع و مانع رکن را بیان کنید؟
سوال ۹: فرقی میان شرط و رکن چیست؟ لطفاً از قرآن و یا از حدیث بیان نمایید.
سوال ۱۰: در صورت ترک نمودن یک شرط از شرائط بطور قصدی چه حکم دارد؟
سوال ۱۱: در صورت ترک نمودن یک شرط از شرائط نماز بطور سهو چه حکم دارد؟
سوال ۱۲: در صورت ترک نمودن رکن از شرائط نماز بطور عمدی چه حکم دارد؟
سوال ۱۳: در صورت ترک نمودن یک رکن از ارکان نماز بطور فراموشی چه حکم دارد؟
سوال ۱۴: واجبات نماز را از قرآن ویا از احادیث نبوی ص شرح دهید بیان کنید؟
سوال ۱۵: واجب را از قرآن ویا از حدیث تعریف جامع و مانع نمایید؟
سوال ۱۶: لازم را از قرآن ویا حدیث تعریف جامع و مانع نمایید؟
سوال ۱۷: نسبت میان واجب و لازم را بیان نمایید؟
سوال ۱۸: در صورت ترک نمودن یک واجب از واجبات نماز بطور عمدی چه حکم دارد؟
سوال ۱۹: در صورت ترک نمودن یک واجب از واجبات نماز بطور فراموشی چه حکم دارد؟
سوال ۲۰: فرقی میان فرض و واجب چه است از قرآن و یا از حدیث بیان نمایید؟
سوال ۲۱: مستهای نماز را از قرآن ویا از احادیث نبوی ص بیان نمایید؟
سوال ۲۲: سنت را از قرآن ویا از حدیث تعریف جامع و مانع نمایید؟
سوال ۲۳: قسام سنت را از قرآن ویا از حدیث بیان نمایید؟
سوال ۲۴: نسبت میان سنت و حدیث چه است بیان کنید؟
سوال ۲۵: در صورت ترک نمودن یک سنت از مستهای نماز بطور آسان چه حکم دارد؟
سوال ۲۶: در صورت ترک نمودن یک سنت از مستهای نماز بطور عمدی چه حکم دارد؟
سوال ۲۷: در صورت ترک نمودن یک سنت از مستهای نماز بطور خطایی چه حکم دارد؟
سوال ۲۸: فرقی میان عمد، خطا، و سهو، را بیان نمایید؟
سوال ۲۹: مستحبات نماز را از قرآن ویا از احادیث بیان کنید؟
سوال ۳۰: مستحب را از قرآن و حدیث تعریف جامع و مانع نمایید؟
سوال ۳۱: مخرّب را از قرآن ویا حدیث تعریف نمایید؟
سوال ۳۲: فرقی میان مستحب و مخرّب را بیان کنید؟
سوال ۳۳: در صورت ترک نمودن یک مستحب از مستحبات نماز بطور عمدی چه حکم دارد؟
سوال ۳۴: در صورت ترک نمودن یک مستحب از مستحبات نماز بطور فراموشی چه حکم دارد؟
سوال ۳۵: نسبت میان سنت و مستحب چه است و مانع نماید؟
سوال ۳۶: مباح را از قرآن ویا از احادیث نبوی ص شرح دهید بیان کنید؟
سوال ۳۷: آیا در نماز مباح وجود دارد و یا خیر؟
سوال ۳۸: اگر وجود داشته باشد چند مباحات است بیان کنید؟
سوال ۳۹: مکروه را از قرآن و یا از حدیث تعریف نمایید؟
سوال ۴۰: به تازگی شما در نماز چند مکروهات است؟
سوال ۴۱: مکروهات را از روی قرآن و یا حدیث نام ببرید؟
سوال ۴۲: در صورت انجام دادن یک مکروه از مکروهات نماز بطور عمدی چه حکم دارد؟
سوال ۴۳: در صورت انجام دادن یک مکروه از مکروهات نماز بطور فراموشی چه حکم دارد؟
سوال ۴۴: در صورت انجام دادن یک مکروه از مکروهات نماز بطور خطایی چه حکم دارد؟
سوال ۴۵: مفاسد نماز چند است؟
سوال ۴۶: مفسد را تعریف جامع و مانع نمایید؟
سوال ۴۷: مفاسد نماز را از قرآن و یا حدیث نام ببرید؟
سوال ۴۸: فرقی میان مکروه و مفسد از قرآن و یا از حدیث بیان نمایید؟
سوال ۴۹: در صورت انجام دادن یک مفسد از مفاسد نماز بطور عمدی چه حکم دارد؟
سوال ۵۰: در صورت انجام دادن یک مفسد از مفاسد نماز بطور فراموشی چه حکم دارد؟
سوال ۵۱: در صورت انجام دادن یک مفسد از مفاسد نماز بطور خطایی چه حکم دارد؟
سوال ۱: نماز صحیح چند رکعت است؟ چند فرض و چند سنت است؟ در جواب یک ایه قرآن و یا یک حدیث صحیح پیش کنید که رسول ص فرموده باشد که اینقدر است و اینقدر فرض و اینقدر سنت است لفظ فرض و مستحب را صراحتاً نشان دهید؟
سوال ۲: نماز صحیح چند رکعت است؟ چند فرض و چند سنت است؟ در یک حدیث به صراحت نشان دهید که رسول ص فرموده باشد که اینقدر است اینقدر فرض و اینقدر سنت است؟
سوال ۳: به تازگی شما نماز عشاء چند رکعت است؟ چند فرض واجب چند سنت و چند نفل است؟ تفصیلاً این را به صراحت بر حدیث نشان دهید؟
سوال ۴: اگر نماز رکعت نماز عشاء بر خوانده شود چه حکم دارد؟
سوال ۵: اگر نماز رکعت نماز عشاء بخواند خوانده شود چه حکم دارد؟
سوال ۶: نیت کردن در نماز چه حکم دارد و طریقه نیت را از قرآن و حدیث بیان کنید؟
سوال ۷: آیا رسول ص سبّ و ستم نسبت نماز خوانی و یا نفل را بر قلب کرده و یا خیر؟ اگر کرده باشد بطور کراهت بیان کنید؟
سوال ۸: محمد مصطفی ص سبّ و ستم نسبت نماز خوانی چه کرده است بیان کنید؟
سوال ۹: حلی لغوی و اصطلاحی نیت را بیان کنید؟
سوال ۱۰: حکم نماز که به نیت نیت کرده شود از حدیث بیان کنید؟
سوال ۱۱: نیتها نماز اگر در نماز مگر بر قلب خود بطور نیت کند؟ از قرآن ویا از احادیث صریح خود معارض پیش کنید؟
سوال ۱۲: فرقی میان نیت نماز فرضی و نماز نفل را از قرآن ویا حدیث بیان کنید؟
سوال ۱۳: شخصی میخورد که نماز نفل را با جماعت و به نفلای امام عشاء بخواند اما در حدیث صحیح نشان دهیم که این شخص مکروه کتم نماز را در نماز نفل را نفلای نماز فرضی فرض وقت ویا نیت را؟
سوال ۱۴: بر قلب پیش وقت نیت کند؟ قبل از تکبیر تحریمه ویا بعد از تکبیر تحریمه و تکلم وقت این نیت باقی میماند؟ از حدیث صحیح صریح جواب دهید؟
سوال ۱۵: تکبیر تحریمه فرض است واجب است ویا مستحب؟
سوال ۱۶: اگر تکبیر تحریمه قصداً ترک کرده شود چه حکم دارد؟
سوال ۱۷: اگر تکبیر تحریمه سهواً ترک شود چه حکم دارد؟
سوال ۱۸: به تازگی شما تحریمه برای تمام به معنای وقت سنت است و برای مگر به معنای پیش این حکم را در حدیث نشان دهید؟
سوال ۱۹: برای نماز اگر از تنهایی (تفریدی) تکبیر تحریمه چهار سنت است ویا سرا (تلقیه) از قرآن ویا از حدیث رسول ص شرح دهید ویا سرا نیت کنید؟
سوال ۲۰: کسی اگر مکن این بقدر چه حکم دارد؟
سوال ۲۱: حکم رفع الجنب در نماز چیست فرض، واجب، مستحب ویا مستحب؟
سوال ۲۲: رفع الجنب با تکبیر تحریمه فرض است ویا سنت؟ حدیث صحیح خود معارض را پیش کنید؟
سوال ۲۳: رفع الجنب در چند جا سنت است؟
سوال ۲۴: اگر کسی با تکبیر تحریمه رفع الجنب نفل نماز است ویا مکروه فیصله رسول ص در مکروه جسد را پیش کنید؟
سوال ۲۵: آیا رسول ص الله صلی الله علیه و سلم به رفع الجنب امر نموده نشان دهید؟
سوال ۲۶: آیا رسول ص الله صلی الله علیه و سلم در نماز رفع الجنب نموده است؟
سوال ۲۷: بعد از تکبیر تحریمه نماز نفل (مکلفین) مستحب است یا مکروه است یا مکروه است ویا واجب ویا مستحب؟ فیصله رسول ص در این مسئله پیش کنید که لفظ فرض واجب ویا سنت را گفته باشد؟
سوال ۲۸: کسی که بعد از تکبیر تحریمه مستهای را زیر نفل بسته میکند نماز نفل است ویا مکروه؟ فیصله رسول ص در این مسئله پیش کنید فیصله خود را پیش نکتی ویا شما بهترین نتیجه و نه مکتفین؟
سوال ۲۹: بعد از پستان بستن خواندن کتبه به تازگی شما فرض است واجب ویا مستحب؟ حدیث رسول ص در این مسئله پیش کنید که فرموده باشد که لفظ فرض ویا سنت؟
سوال ۳۰: اگر کسی کتبه را به جهر بخواند چه حکم دارد؟
سوال ۳۱: در نفل کسی کتبه را نفل کند چه حکم دارد؟
سوال ۳۲: نفل کسی بجز کتبه نفل است یا نفل است؟
سوال ۳۳: برای تمام خواندن کتبه چهار سنت است ویا نفل؟ حدیث صحیح پیش کنید؟
سوال ۳۴: اگر تمام کتبه را به جهر بخواند چه حکم دارد؟

سوال ۹۸: آیا در یک حدیث صحیح غیر معارض این حکم است که مقلد را سرا (مقلد) بخواند؟
 سوال ۹۷: اگر مقلد شاه را به جهر بخواند چه حکم دارد؟
 سوال ۹۶: در یک حدیث شریف موجود است که روزی یک صحابی مقلد دعاء استغاث را جهر بخواند پس رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند که مقلد دعاه تورا بگردد پس غیر مقلدین چرا بر این حدیث عمل نمی کنند؟ حدیث در سنن نسائی [۳۵۱۳۰] و در صحیح المسلم [۳۵۱۳۰] موجود است؟
 سوال ۹۵: از رسول الله صلی الله علیه و آله مروی است که شاه هشتاد و نه صیغه متکلم است پس آیا خواندن همه سنان است و یا کدام شاه معین خواندن سنان است؟ فیصله رسول الله صلی الله علیه و آله: پیش کنید؟
 سوال ۹۴: برای خواندن این دوازده شاه سه راه وجود دارد: اول اینکه همه ترک شوند بوم اینکه همه خوانده شوند، دوم اینکه یکی از این دوازده شاه خوانده شود بمانی بزرگه ۱۱ دیگر ترک شوند در حدیث به کدام طریقه بهتر گفته شده است؟ فیصله یک عالم را پیش گفته که فلان عالم بر فلان کتاب ازین طریقه گفته است که بر فلان طریقه عمل بهتر است ویا اینکه بر همه عمل جائز است این فیصله را جز از معاند کسی دیگر کرده امی تواند پس قبول کردن فیصله معاندان نکرده میشود وگذازه به نزد شما ترک است پس فقط فقط فیصله رسول الله صلی الله علیه و آله را پیش کنید؟
 سوال ۹۳: آیا پس از رجعت رسول الله صلی الله علیه و آله مقلدان رشتین غیر از مینکالان (الله) بر کدام شاه دیگر موقوفیت کرده اند؟ در جواب حدیث صحیح غیر معارض پیش کنید؟
 سوال ۹۲: اگر کسی شاه را در نماز خواند پس نمازش درست است یا باطل ویا مکرره؟ و همچنان اگر سهوا ترک شود چی حکم دارد؟ ویا اگر قصد ترک کند چی حکم دارد؟ فیصله رسول الله صلی الله علیه و آله: پیش کنید؟
 سوال ۹۱: اگر کسی بجای شاه خواند یا بخواند نمازش قسط است ویا باطل ویا مسجد سهوا را بداند چی حکم دارد؟ فیصله رسول الله صلی الله علیه و آله: پیش کنید؟
 سوال ۹۰: حکم خواندن تعدی یعنی آنچه باید در نماز و وقت خواندن را نشان دهد؟
 سوال ۸۹: در یک حدیث صحیح معارض غیر معارض نشان دهنده که رسول الله صلی الله علیه و آله استماع بعد از شاه (و آنچه باید من الشیخان الرحیم) خواندن را مستحب گفته باشد؟
 سوال ۸۸: خواندن آنچه باید در نماز فرض است واجب ویا مستحب؟ تصریح رسول الله صلی الله علیه و آله را نشان دهد؟
 سوال ۸۷: خواندن آنچه باید در نماز جهر است سنت است ویا سزا؟ در حدیث صحیح غیر معارض نشان دهد؟
 سوال ۹۸: آیا رسول الله صلی الله علیه و آله از خواندن آنچه باید در رکعت دوم سوم و چهارم معاندت کرده است؟
 سوال ۹۹: حکم خواندن تسمیه یعنی بسم الله الرحمن الرحیم در نماز چیست؟
 سوال ۱۰۰: بعضی از غیر مقلدین در نماز جماعت دیده میشوند که امام ایشان بسم الله الرحمن الرحیم را جهر و مقلدین شان سرا میخوانند این فرق را در حدیث صحیح معارض غیر معارض نشان دهید که امام جهر و مقلدان سرا بخوانند؟
 سوال ۱۰۱: مقلدان رشتین به خواندن بسم الله الرحمن الرحیم جهر موقوفت کرده اند ویا به سرا؟
 سوال ۱۰۲: عبد الله بن عباس صلی الله علیه و آله خواندن بسم الله بالجهر را کار وحبشیا خوانده است (مستحب) این این شد [۳۵۱۳۱] پس این فیصله صحیح است ویا غیر از جواب که قرآن ویا حدیث صحیح پیش کنید؟
 سوال ۱۰۳: حفظ زبانی در نصب فرایه و علامه این تسمیه در فتاوی خود میفرمودند که هر گاه امام دار قضا روایت بسم الله بالجهر را جمع کرده ویک رساله مستقل را نوشته کرد بعضی از مقلدیه به تکرار آنند ویا امام دار قضا قسم بداند که در روایات بسم الله بالجهر اعجاب صحیح است ویا خیر؟ پس امام دار قضا اعتراف نمود که... کل ما روی عن ائمتی صریحاً بالجهر بانسبیه قیس صحیح [۳۵۱۳۲] یعنی اعجاب خواندن بسم الله بالجهر همه شریف هستند پس این فیصله امام دار قضا حافظ زبانی و این تسمیه صحیح است ویا خیر؟ جواب از حدیث میخواند؟
 سوال ۱۰۴: حکم فرست خلف الامام را قرآن و یا حدیث صحیح غیر معارض پیش کنید؟
 سوال ۱۰۵: آیا فرات مقلدی فقط در صورت قحط ضروری است ویا در تلاوت سوره دیگر نیز؟
 سوال ۱۰۶: برای نقلی خلف الامام در تلاوت سوره دیگر در قرآن ویا در حدیث نشان دهید؟
 سوال ۱۰۷: حکم نمازیکه در آن فرات خلف الامام تلاوت از قرآن ویا حدیث بیان نماید؟
 سوال ۱۰۸: نماز و یا رسول الله صلی الله علیه و آله در عصر خود به گفته ابو بکر صدیق صلی الله علیه و آله خواند یا رسول الله صلی الله علیه و آله سوره قحطه را خوانده بود ویا خیر؟ جواب از حدیث صحیح غیر معارض بخواند؟
 سوال ۱۰۹: الله جل جلاله در آیت ۲۰۴ سوره الاعراف میفرماید: وَذُرِّي الْفَرَّانِ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ. تشریح این آیه را مصنفه کرام چنین کرده اند: حاصلش: که این آیه کریمه در مورد نماز میباشد، تا که وقایع امام و وقایع مقلد را معلوم کند، در این آیه وقایع امام فرات کردن است، و وقایع مقلد شنیدن فرات است، چه ایستادن است، یعنی

مقلدی از پشت امام سوره قحطه و یا سوره دیگر بخواند این تشریح صحیح و تبیین متعدد کرده اند، بطور نمونه:
 ۱- عبد الله بن مسعود صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن جریر الطبری ج ۱ ص ۳۰۳]
 ۲- عبد الله بن عباس صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن کثیر ج ۱ ص ۲۸۳]
 ۳- حضرت مقداد بن اسود صلی الله علیه و آله: [تفسیر المنظوم ج ۱ ص ۵۰۷]
 ۴- امام مجاهد رحمه الله: [تفسیر ابن جریر ج ۱ ص ۱۰۳]
 ۵- حضرت سعید بن المسیب رحمه الله: [تفسیر ابن جریر ج ۱ ص ۱۰۳]
 ۶- حضرت سعید بن جبیر صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن جریر الطبری ج ۱ ص ۱۰۳]
 ۷- حضرت حسن بن علی رحمه الله: [تفسیر ابن جریر الطبری ج ۱ ص ۱۰۳]
 ۸- حضرت عیوب بن عمر صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن جریر الطبری ج ۱ ص ۱۰۳]
 ۹- حضرت عطاء ابن ابی رباح صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن جریر الطبری ج ۱ ص ۱۰۳]
 ۱۰- حضرت شهاب صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن کثیر ج ۱ ص ۲۸۱]
 ۱۱- حضرت ابی امام الثقفی صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن کثیر ج ۱ ص ۲۸۱]
 ۱۲- حضرت کثیر بن اسلم صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن کثیر ج ۱ ص ۲۸۱]
 ۱۳- حضرت شعیب صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن کثیر ج ۱ ص ۲۸۱]
 ۱۴- حضرت سالی صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن کثیر ج ۱ ص ۲۸۱]
 ۱۵- عبد الرحمن بن زید بن اسلم صلی الله علیه و آله: [تفسیر ابن کثیر ج ۱ ص ۲۸۱]
 ۱۶- حضرت امام احمد بن حنبل صلی الله علیه و آله: [المشقی کتب فی تفسیر ج ۱ ص ۲۸۱]
 ۱۷- چهار صحابه کرام تبیین و تبیین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین: [تذکره ابن تیمیه ج ۱ ص ۱۲۸]

سوال اینجا است که فیصله این تعداد کثیر صحابه و تبیین صحیح است و یا فقط جواب از حدیث صحیح معارض غیر معارض میخواند فیصله کدام عالم را پیش نگیرد باطلتریکه تکیه میشود و به نزد شما نگیرد ترک است؟
 سوال ۱۱۰: غیر مقلدین میگویند که این آیه کریمه در مورد خطبه نازل شده است، پس سوال اینجا است که این آیه مگر است پس در یک حدیث صحیح نشان دهید که در آن وقت خطبه جمعه خوانده میشد؟
 سوال ۱۱۱: شخصی آمد و در رکوع گفته امام را کرد سوره قحطه را بخواند است و که از امام نوشته است پس این رجعت شده ویا در تفسیر بخواند، فیصله رسول الله صلی الله علیه و آله را پیش کنید؟
 سوال ۱۱۲: مقلدی وقتی که در رکوع گفتام کرده سوره قحطه را بخواند است و به نزد شما قرآن خلف الامام فرض میباشد پس رسول الله صلی الله علیه و آله مقرر شد چنین شخص چی فیصله کرده است، پیش کنید؟
 سوال ۱۱۳: رسول الله صلی الله علیه و آله یک حدیث میفرماید: صلاة لا یقصدہ القلیبہ، ویر حدیث دیگر در مورد خطبه جمعه میفرماید: لا یقصدہ الا یقصدہ (و یا خطبه در مورد خطبه جمعه است صحیح) [۳۵۱۳۳] در شمول شما غیر مقلدین تکلیف دارند که خطبه امام به همه مقلدین تعلیم میکنند امام با خطبه را میخوانند ویا نمیخوانند بر این است که در وقت خطبه موجود باشند ویا موجود نباشند ویا قحطه امام خطبه خواند از طرف همه مقلدان آید میشود پس در حدیث اول نیز همین حکم است که خواندن امام تعلیم میکنند به همه مقلدان اگر صدای امام را میخوانند ویا خیر از اول موجود باشند ویا در وقت رکوع نباشند، پس سوال در اینجا است که خطبه امام به همه مقلدین و قحطه امام را به همه مقلدان تعلیم نمایند و حال اینکه لفظ عربی هر دو حدیث یکسان است؟ پس این فرق را از یک حدیث صحیح از رسول الله صلی الله علیه و آله ثابت کنید؟
 سوال ۱۱۴: اگر کسی صورت قحطه را از پشت امام بخواند نمازش درست است ویا خیر فیصله رسول الله صلی الله علیه و آله را پیش کنید؟
 سوال ۱۱۵: اگر کسی در نماز فردی صورت قحطه را به طور صدی ترک نماید چه حکم دارد؟
 سوال ۱۱۶: اگر کسی در نماز فردی صورت قحطه را به طور فراموشی ترک کند چه حکم دارد؟
 سوال ۱۱۷: در شب وروز هفتاد و هفت نماز فرض میباشد غیر مقلدین در شش رکعت از آن قحطه امام امین بخوانند ویا بزرگه ۱ رکعت دیگر در گفته امام امین را سرا میگویند پس یک حدیث صحیح معارض غیر معارض را پیش کنید که رسول الله صلی الله علیه و آله در شش رکعت گفتن امین بالجهر و در بزرگه رکعت دیگر امین بالقصیه را سنت فرموده باشد؟
 سوال ۱۱۸: حکم گفتن امین را از قرآن ویا حدیث صحیح بیان نماید؟
 سوال ۱۱۹: در یک حدیث صحیح معارض غیر معارض نشان دهنده که رسول الله صلی الله علیه و آله قول ۲۲ اصل بود، نبوت یک صحابی در شش رکعت امین را جهر و در بزرگه رکعت امین بالقصیه گفته باشد حکم همه رعایتها را در حدیث نشان دهید؟
 سوال ۱۲۰: یک حدیث صحیح معارض غیر معارض را نشان دهید که در طول ۳۳۱ نوره خلافت راشدند فقط یک صحابی را پیش کنید که در شب وروز در شش رکعت امین بالجهر ودر بزرگه رکعت دیگر امین بالقصیه گفته باشد، تنها حال شش رکعت را پیش تأخیر بگذارد بعد از شش رکعت بزرگه دیگر را نیز بیان دارید؟

سوال ۱۱۱: لفظ يك حديث صحيح صريح را نشان دهد كه رسول الله ص فرموده باشد كه
برای امام فقط در شش ركعت گفتم آمين بگوهر سنت است ودر يازده ركعت ديگر بيايغنه سنت
است؟

سوال ۱۱۲: يك حديث صحيح صريح غير معارض را پيش كنيد. وقتيكه يك اهل حديث (غير مقلد)
مقلدی كه قراعت خلف امام ميگردد و قس در جماعت شريك شود كه امام به ولايتش برسد پس
سوال در اینجا است كه اين شخص دو بار آمين بگويد يك بار با امام با صدای بلند و بار دوم در
خفته سوره فاتحه كه خودش ميخواند بيايغنه؟ ويا فقط با امام آمين بگويد قبل از خواندن سوره
فاتحه خود؟ ويا فقط بعد از فاتحه خود آمين بگويد؟ جواب از حديث بدهيد؟

سوال ۱۱۳: مقلدی كه چند ركعت نماز اش تير شده است و بعد از سلام گشتن امام ركعت فوت
شده را ميخواند در اين ركعت آمين را به خفيه بخواند ويا به جهر؟ فقط از حديث رسول الله ص
جواب بدهيد. كه قول علم بيايغنه قبول كردن قول علم تقليد ميباشد و به نزه شما تقليد
شرك است؟

سوال ۱۱۴: يك علم مشهور غير مقلد بنام مستري نور حسين در رساله خود بنامواين
بگوهر ص ۸۰ ميوسد: كه عبد الله بن عمر ص براي همين آمين بگوهر ميگفت و به ديگران
نيز امر به آمين بگوهر ميگرد. و حواله صحيح البخاري ص ۱۰۱ را داده است. و حال اينكه
اين محض كتاب و بهتان است در صحيح البخاري در عين روايت بلكل لفظ جهر وجود ندارد. پس
سوال در اینجا است كه شما به هر سخن خود سخن قرآن و حديث ميگويد پس آيا رسول الله ص
ص فرموده اين دروغ و بهتان گفتم براي شما امر ميگردد؟

سوال ۱۱۵: نمازيكه هيچ آمين گفته نشود چه حكم دارد از حديث صحيح غير معارض بيان كنيد؟

سوال ۱۱۶: وقتيكه صحابه كرام و تابعين رضوان الله تعالي عليهم اجمعين اين مملكت را فتح كردند
برای مردم در نماز آمين بگوهر را تعليم دادند ويا آمين بيايغنه را؟

سوال ۱۱۷: وقتيكه رسول الله ص خديجه زكيات نماز خود به قلتي ابو بكر صحت ص
خواند در اين نماز آمين را جهرا خوانده ويا خفيه؟ جواب از حديث صحيح بدهيد؟

سوال ۱۱۸: اگر امام در نماز ظهر و در نماز عصر فاتحه وسورت را به صدای بلند بخواند پس
نمازش فاسد است ويا مكروه؟ جواب از حديث بدهيد؟

سوال ۱۱۹: اگر امام در نماز مغرب، عشاء، و فجر فاتحه وسورت را خفيه بخواند نمازش فاسد
است ويا مكروه؟ جواب فقط از قرآن و حديث بدهيد نه بقول علم بيايغنه عمل بر قول علم
تقليد است و به نزه شما تقليد شرك ميباشد؟

سوال ۱۲۰: اگر کسی در نماز اول قل خواند را خواند و بعدا سوره الفاتحه را پس سجده سپهر لازم
ميگردد ويا خير؟ جواب از قرآن ويا از حديث ميخواهيم؟

سوال ۱۲۱: بعد از خواندن فاتحه خواندن سوره ديگر فرض است ويا نه؟ صراحتاً در حديث
نشان دهيد؟

سوال ۱۲۲: قرائت را از قرآن و حديث تعريف جامع و مانع نماييد؟

سوال ۱۲۳: تعريف لغوي و اصطلاحی جهر و سر را در قرآن و حديث نشان دهيد؟

سوال ۱۲۴: در خلافت راشد، خلافت اموي، خلافت عباسي، غوازمي، سلجوقي، و تركي، در وقت
اين خلافت ها در مسجد نبوي ص آمين بگوهر خوانده ميشود ويا بيايغنه؟

سوال ۱۲۵: در نماز صبح قراعت جهرا سنت است ويا سرا در جواب حديث صريح را پيش
كنيد؟

سوال ۱۲۶: وقتيكه نماز فرض صبح را به تنهائي ميگذرد آيا قراعت را به جهر كند ويا خفيه؟ حكم
رسول الله ص را پيش كنيد؟

سوال ۱۲۷: از خود رسول الله ص بعضي نماز ها سوره هاي مخصوص مروي و ثبت
است پس آيا خواندن همين سوره ها سنت است ويا خير؟ و اگر کسی غير از اين سوره ها سوره
ديگر را بخواند پس آيا نماز اين شخص خلاف سنت است ويا خير؟ در جواب حديث صحيح را پيش
كنيد؟

سوال ۱۲۸: در نماز بالای امام ۳ ساكنات يكي آن قبل از فاتحه دوم آن بعد از فاتحه وسوم آن بعد از
سوره واجب است ويا خير؟ و امايكه اين را مراعات كنند از پشت اين امام نماز خواندن خلاف سنت
است ويا خير؟ جواب از حديث بدهيد؟

سوال ۱۲۹: قبل از ركن به ركوع رفع اليدين سنت موكده است؟ ويا سنت غير موكده؟ حكم شان از
حديث نشان دهيد؟

سوال ۱۳۰: کسی كه در نماز رفع اليدين نسي كند نمازش درست است ويا خير؟ در حديث صحيح
نشان دهيد كه رسول الله ص فرموده باشد كه نمازش صحيح است ويا فقط؟

سوال ۱۳۱: غير مقلد ميگويد كه در مورد رفع اليدين چهار ۴۰۰ صحت و آثار وجود دارد
پس سوال در اینجا است كه فقط هيچ ۴۰۰ صحتيه كرام را نام ببريد تمام نماز؟

سوال ۱۳۲: در يك حديث صحيح صريح نشان دهيد كه براي امام در وقت ركن به ركوع گفتم تكبير
به جهر سنت است ويا مقلدی به خفيه سنت است؟

سوال ۱۳۳: حكم قيام در نماز فرضي چي است از قرآن و يا حديث بيان نماييد؟

سوال ۱۳۴: حكم قيام در نماز تكلي چي است از قرآن و يا حديث صحيح غير معارض بيان نماييد؟

سوال ۱۳۵: حكم نسي كه به قصدي قيام در نماز فرضي ترك كند چه است قيسه رسول ص را
سرا پيش كنيد؟

سوال ۱۳۶: حكم نسي كه به قصدي قيام در نماز تكلي ترك كند چه است قيسه رسول ص را
سرا پيش كنيد؟

سوال ۱۳۷: حكم ركوع در نماز فرضي چه است فرضي، واجب، سنت. و يا مستحب از قرآن ويا
حديث نبوي صريح غير معارض جواب بدهيد كه يكي از لفظ مذكوره آمده باشد؟

سوال ۱۳۸: اگر کسی ركوع را به فراموشي ترك كند چه حكم دارد قيسه رسول الله ص را
سرا پيش كنيد؟

سوال ۱۳۹: حكم خواندن تسبيح در ركوع چي است فرضي واجب سنت ويا مستحب؟

سوال ۱۴۰: خواندن كدام تسبيح در ركوع سنت است نام ببريد كه غير از آن بدعت باشد؟

سوال ۱۴۱: خواندن تسبيح در ركوع سرا سنت است ويا جهر؟

سوال ۱۴۲: در يك حديث صحيح صريح نشان دهيد كه در آن آمده باشد كه در ركوع تسبيح خواندن
سرا سنت است؟

سوال ۱۴۳: حكم نمازيكه تسبيح ركوع به طور قصدي ترك شده باشد چي است؟

سوال ۱۴۴: حكم نمازيكه تسبيح ركوع به طور سهواً ترك شده باشد چي است؟

سوال ۱۴۵: حكم نمازيكه بهاي تسبيح تكبير قرآن كرده شود چي است؟

سوال ۱۴۶: حكم نمازيكه هيچ تسبيح ركوع خوانده نشود چي است؟

سوال ۱۴۷: از رسول الله ص فرموده است كه ركوع ۲ خط نوح تسبيحات مقبول ميباشد پس نشان دهيد
كه به کدام ايشان موافقت نموده است؟ حديث صحيح را پيش كنيد؟

سوال ۱۴۸: رسول الله ص پس از نزول (فصح باسم ربك العظيم) كدام تسبيح را خوانده
آيا غير از سبحان ربك العظيم و سبحان ربك الاعلى كدام تسبيح ديگر را خوانده ويا خير؟ جواب از
حديث بدهيد؟

سوال ۱۴۹: شخصي كه در ركوع سهواً سبحان ربك الاعلى را خواند پس سجده سپهر لازم ميشود
ويا خير؟ جواب از حديث بدهيد؟

سوال ۱۵۰: شخصي كه در ركوع قصداً سبحان ربك العظيم را خواند پس سجده سپهر لازم ميشود يا
خير؟

سوال ۱۵۱: شخصي كه در سجده عينا سبحان ربك العظيم را خواند چه حكم دارد؟

سوال ۱۵۲: شخصي كه در سجده سهواً سبحان ربك العظيم را خواند چه حكم دارد؟

سوال ۱۵۳: شخصي كه در سجده خطا سبحان ربك العظيم را خواند چي حكم دارد؟

سوال ۱۵۴: شخصي در ركوع قصداً به صدای بلند سبحان ربك العظيم بخواند بلكل است ويا
مكروه؟ جواب از حديث بدهيد؟

سوال ۱۵۵: شخصي در ركوع سهواً به صدای بلند سبحان ربك العظيم بخواند چه حكم دارد؟

سوال ۱۵۶: شخصي در ركوع خطا به صدای بلند سبحان ربك العظيم بخواند چه حكم دارد؟

سوال ۱۵۷: شخصي در سجده عينا به صدای بلند سبحان ربك العظيم بخواند چه حكم دارد؟

سوال ۱۵۸: شخصي در سجده سهواً به صدای بلند سبحان ربك العظيم بخواند چه حكم دارد؟

سوال ۱۵۹: شخصي در سجده خطا به صدای بلند سبحان ربك العظيم بخواند چه حكم دارد همه را
از حديث صريح صحيح غير معارض جواب بدهيد؟

سوال ۱۶۰: حكم قومه در نماز فرضي چيست فرضي، واجب، سنت. و يا مستحب از حديث نام ببريد؟

سوال ۱۶۱: حكم قومه در نماز تكلي چيست فرضي، واجب، سنت. و يا مستحب از حديث بيان كنيد؟

سوال ۱۶۲: شخصي كه قصداً قومه را در نماز ترك كند چه حكم دارد قيسه رسول الله ص را
سرا پيش كنيد؟

سوال ۱۶۳: شخصي كه سهواً قومه را در نماز ترك كند چه حكم دارد؟

سوال ۱۶۴: شخصي كه خطا قومه را در نماز ترك كند چه حكم دارد؟

سوال ۱۶۵: بعد از ركوع در حلت قومه نعمت ها را بسته كردن سنت است ويا اويون كردن از حديث
صحيح صريح جواب بدهيد؟

سوال ۱۶۶: در حديث صحيح صريح نشان دهيد كه براي مقلدی ذكر قومه بعد از ركوع سرا سنت
است ويا جهر؟

سوال ۱۷۸: در حدیث صحیح صریح نشان دهنده که برای مغز بعد از رکوع نکر قومه سوا سنت است؟

سوال ۱۷۹: شخصی نکر قومه را چهار خواتم پس از نمازش مکروه شد باطل ویا صحیح؟ جواب از حدیث پیش کنید؟

سوال ۱۸۰: شخصی در نماز در حقت رکوع ویا در حقت قومه هیچ چیز نخواند پس نمازش باطل است ویا مکروه؟ در جواب حدیث صحیح صریح را پیش کنید؟

سوال ۱۸۱: در وقت مکث دعاه سفیها را بلند کردن و قنوت خواندن و بعد از روی سجدین و به سجده رفتن از کدام حدیث ثبت است؟

سوال ۱۸۲: در یک حدیث صحیح صریح نشان دهنده که آمده باشد برای اسم گفتن تکبیر در وقت رفتن به سجده و چهره و به مقدی به عقبه سنت است؟ جواب از حدیث صحیح بدهید؟

سوال ۱۸۳: یک حدیث صحیح صریح غیر مطریش را نشان دهنده که در آن از رفع الیهین در وقت رفتن به سجده و در وقت بلند شدن از سجده ممنوع و حرام فرار داده شده باشد؟

سوال ۱۸۴: یک حدیث صحیح صریح را پیش کنید که در آن به خواندن تسبیح در سجده به عقبه سنت گفته باشد؟

سوال ۱۸۵: یک حدیث را پیش کنید که به خواندن تسبیح سجده به چهره باطل ویا مکروه گفته باشد؟

سوال ۱۸۶: در مابین هر دو سجده خواندن دعا یا بگوهر سنت است ویا باطل؟ در جواب حدیث صحیح را پیش کنید؟

سوال ۱۸۷: یک حدیث را پیش کنید که به همین دعاه فرض واجب سنت ویا مستحب گفته باشد؟

سوال ۱۸۸: یک حدیث صریح را پیش کنید که به ترک کردن این داعیه را حرام مکروه و یا باطل گفته باشد؟

سوال ۱۸۹: آیا به ترک نکر این داعیه سجده لازم میگردند ویا خیر؟ جواب از حدیث بدهید؟

سوال ۱۹۰: حکم نمازیکه در بین هر دو سجده یا انگشت اشاره کرده شود چه است از حدیث جواب بدهید؟

سوال ۱۹۱: آیا در کدام حدیث صحیح است که در مابین هر دو سجده یا انگشت اشاره کردن ممنوع و حرام است؟

سوال ۱۹۲: در مسند احمد یک حدیث است که در آن نکر اشاره است در مابین هر دو سجده پس غیر مطمئن چرا این عمل در نماز خود نمی کنند؟ این ترک سنت نیست؟

سوال ۱۹۳: یک ترک نمودن این اشاره در بین دو سجده نماز موافق سنت است ویا مخالف سنت؟

سوال ۱۹۴: حکم چنانچه در بین دو سجده چیست فرض واجب سنت ویا مستحب از قرآن ویا حدیث بیان دارید؟

سوال ۱۹۵: شخصی چنانچه بین دو سجده را قصد ترک نماید چه حکم دارد؟

سوال ۱۹۶: شخصی چنانچه بین دو سجده را سهواً ترک نماید چه حکم دارد؟

سوال ۱۹۷: شخصی چنانچه بین دو سجده را خطااً ترک نماید چه حکم دارد؟

سوال ۱۹۸: حکم رفع الیهین در بین دو سجده چنانچه فرض واجب سنت ویا مستحب، حرام، مکروه و یا هم میاج؟

سوال ۱۹۹: پس اگر سنت بلند میگردد از رسول الله صلی الله علیه و آله منقول است پس شما چرا ترک نموده اید؟

سوال ۲۰۰: شخصی در بین دو سجده رفع الیهین بکند نمازش موافق سنت است ویا هم مخالف سنت فیصله رسول الله صلی الله علیه و آله را پیش کنید؟

سوال ۲۰۱: استراحت را القاء و الاستلاماً از حدیث تعریف نماید؟

سوال ۲۰۲: حکم استراحت را بیان نماید که فرض، واجب، سنت، و یا هم مستحب است؟

سوال ۲۰۳: چنانچه استراحت اگر سنت باشد پس سنت موکده است ویا سنت غیر موکده؟ جواب از حدیث بدهید؟

سوال ۲۰۴: آیا در کدام حدیث صحیح صریح این فیصله شده که حدیث چنانچه استراحت قوی و حدیث ترک ضعیف است؟

سوال ۲۰۵: امام شافعی رحمه الله علیه که با صدعا صحیفه کرام ملاقات نموده است و میفرماید که عمر فاروق رضی الله عنه و علی رضی الله عنه چنانچه استراحت نمی کردند مصطفی این ابی شیبه ج۱ ص ۲۹۲ نصب الرایة ج۱ ص ۲۸۹ سوال در اینجا است ولیکنه چنانچه استراحت سنت باشد پس نماز این خلیفان را شایسته است ویا موافق؟

سوال ۲۰۶: حضرت نعمان بن عمار رحمه الله علیه میفرماید: که من بسیار صحیفه کرام را ملاقات کرده ام که چنانچه استراحت نمی کردند مصطفی این ابی شیبه ج۱ ص ۲۹۲، پس سوال در اینجا است که آیا نماز این صحیفه کرام خلاف سنت بود؟

سوال ۲۲۹: شخصی قصد نذر را کرد لکن سهواً به رکعت پنجم ایستاد و تکبیر رکعت پنجم را خواند در پیش آمد که اشتباه کرده است پس این شخص نماز خود را چطور ادا کند؟ بر حدیث صحیح طریقه را نشان دهید؟

سوال ۲۳۰: در فقه ائمه خواندن درود چی حکم دارد فرض واجب و یا سنت؟ از حدیث صحیح صریح جواب دهید؟

سوال ۲۳۱: خواندن درود شریف جهرا سنت است؟ و یا سرا سنت است؟ از حدیث جواب دهید؟

سوال ۲۳۲: شخصی درود شریف را جهرا بخواند نمازش فاسد است و یا مکروه؟

سوال ۲۳۳: شخصی درود شریف را قاصداً بخواند و سلام نکند پس این نماز چی حکم دارد؟ ایستاده رسول الله صلی الله علیه و آله در مورد این نماز چی است؟

سوال ۲۳۴: شخصی درود شریف را سهواً بخواند چی حکم دارد؟

سوال ۲۳۵: شخصی درود شریف را خطا بخواند چی حکم دارد؟

سوال ۲۳۶: بعد از خواندن درود شریف دعاء فرض است واجب و یا سنت؟ از حدیث جواب دهید؟

سوال ۲۳۷: بعد از درود شریف خواندن دعاء بجز هر سنت است و یا بقله؟ جواب از حدیث بدهید؟

سوال ۲۳۸: شخصی این دعاء را به جهرا بخواند نمازش باطل است و یا مکروه؟

سوال ۲۳۹: شخصی در اینجا دعاء غیر مألوف بگذرد چه حکم دارد نمازش باطل است و یا مکروه؟

سوال ۲۴۰: شخصی این دعاء را قاصداً قبل از درود شریف بخواند چی حکم دارد؟

سوال ۲۴۱: شخصی این دعاء را سهواً قبل از درود شریف بخواند نمازش مکروه است و یا خیر؟

سوال ۲۴۲: شخصی بجای این دعا تلاوت نمود آیا نمازش با سنت موافق است و یا مخالف جواب از حدیث بدهید؟

سوال ۲۴۳: در این دعاء بگذرد کتب سنت و یا خیر؟ جواب از حدیث بدهید؟

سوال ۲۴۴: در نذر نماز سلام فرض است واجب سنت و یا مستحب؟ جواب از حدیث بدهید که رسول الله صلی الله علیه و آله در مورد این واجب سنت و یا مستحب گفته باشد؟

سوال ۲۴۵: شخصی قاصداً به یک طرف سلام نذر داد چه حکم دارد از حدیث صحیح صریح غیر معارض جواب دهید؟

سوال ۲۴۶: شخصی هیچ سلام نذر نداد نمازش باطل است و یا مکروه؟

سوال ۲۴۷: شخصی سلام نذر داد اما گفت سلام را قاصداً نخواند چی حکم دارد؟

سوال ۲۴۸: شخصی سلام نذر داد اما گفت سلام را سهواً نخواند چی حکم دارد؟

سوال ۲۴۹: شخصی سلام نذر داد اما بجای گفت سلام خطا چیزی دیگر خواند چه حکم دارد از حدیث جواب دهید؟

سوال ۲۵۰: شخصی گفت سلام را خواند اما روی خود را قاصداً آورده چه حکم دارد؟

سوال ۲۵۱: شخصی گفت سلام را خواند اما روی خود را سهواً آورده پس آیا نمازش باطل است و یا مکروه؟

سوال ۲۵۲: شخصی بعد از خواندن درود شریف و قبل از دعاء بی وضو شد آیا نمازش تمام است و یا خیر از حدیث جواب دهید؟

سوال ۲۵۳: یک حدیث صحیح را نشان دهید که رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده باشد که سلام برای امام بجز هر سنت است و برای مقتدیان بقله سنت است؟

سوال ۲۵۴: حکم نکر بعد از نماز چیست روا و یا نه نکروا از حدیث جواب دهید؟

سوال ۲۵۵: بعد از نماز نکر بجز هر کس چه حکم دارد از حدیث جواب بدهید؟

سوال ۲۵۶: رسول الله صلی الله علیه و آله میفرماید که بعد از نماز نکر بجز هر کس است (مشاوره امامان) پس سوال در اینجا است که این نکر بجز هر کس از کدام شخص منسوخ کرده؟

سوال ۲۵۷: بعد از نماز نکر بجز هر کس چه حکم دارد پس آیا این نماز موافق سنت است و یا هم مخالف سنت؟

سوال ۲۵۸: حکم طویل بعد از نذر دادن سلام برای امام در جای نماز خود چه حکم دارد؟

سوال ۲۵۹: حکم دعاء کردن بعد از نماز چیست از حدیث جواب دهید؟

سوال ۲۶۰: دعاء به جهت اجتهاد بعد از نماز فرض و یا سنت در هرگاه الله جل جلاله قبول میسود و یا خیر؟

سوال ۲۶۱: آیا رسول الله صلی الله علیه و آله دعاء کردن به جهت اجتهاد منع کرده است؟

سوال ۲۶۲: آیا رسول الله صلی الله علیه و آله بعد از نماز با بگذرد کتبها دعاء را ممنوع قرار داده است؟ حدیث را پیش کنید؟

سوال ۲۶۳: در احکامات رسول الله صلی الله علیه و آله بر دعاء بعد از نماز تأکید کرده است اما شما هم قبول دارید، اما شما عمل میکنید به بعد از نماز پس سوال در اینجا است که بعد از نماز چه میگوید؟

سوال ۲۶۴: در حدیث صحیح طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب به صراحت وجود دارد و یا خیر؟

سوال ۲۶۵: آیا در صریح ائمه طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب به صراحت وجود دارد و یا خیر؟

سوال ۲۶۶: آیا در جامع الترمذی طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب وجود دارد و یا خیر؟

سوال ۲۶۷: آیا در سنن ابی داود طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب وجود دارد و یا خیر؟

سوال ۲۶۸: آیا در سنن ابن ماجه طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب وجود دارد و یا خیر؟

سوال ۲۶۹: در کدام کتاب صحاح سته طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب موجود است اگر جواب منفی باشد پس نماز این مشائخ به کدام طریقه بود؟

سوال ۲۷۰: آیا رسول الله صلی الله علیه و آله در نگرانی خود کدام کتابی را نوشته کرده است که در آن طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب موجود باشد و تا امروز در دست مسلمانان باشد؟

سوال ۲۷۱: آیا در فقه ائمه کتب صحاح سته طریقه نماز تفصیلاً با ترتیب وجود کرده که تا امروز برایش نقلی باقی مانده باشد؟

سوال ۲۷۲: واقعه کسبی در خرقه و یا در مسجد نماز میخواند و کدام علم در آنجا سبب تالیف میفکند که در نتیجه در نماز مردم خلل واقع شد پس چون این تالیف در احکامات نشان میدهد؟

سوال ۲۷۳: بطور مثال زید بالای صخره نوبت کرد یعنی یک مرد بالای مرد دیگر نوبت زنا کرد پس برای نوبت کننده چقدر حد جاری میشود؟ یک آیه و یا یک حدیث از حدیث جواب پیش کنید که در آن صراحت حکم مرتکب آمده باشد این را سر زین فقیه نگوید، بخاطر اینکه فقیه کتب معتقد است و در بین شما میبیند وجود ندارد، و قول دیگر معتقد را هم نگوید بخاطر اینکه قبول کردن قول معتقد تقدیر است و به نذر شما تقدیر شرک میماند؟

سوال ۲۷۴: حکم شاکر سنگی تعظیم یافته در قرآن ذکر شده است حال کسی سنگی شکر، خوک (خنازیر) و غیره... را تعظیم داده و به شاکر فرستد حکم آن شکر شده چی است حلال و یا حرام از قرآن و یا از حدیث جواب دهید؟

سوال ۲۷۵: واقعه یک موش در روغن میفکد حکمش در حدیث موجود است، پس سوال در اینجا است که اگر چوبه گریه و بویوه سنگ، چوبه شادی، بقله، مر، گرامد خور... در روغن ریخته چی حکم دارد روغن پاک است و یا نجس؟ حکم این اشیا از قرآن و یا از حدیث بیان کنید؟

سوال ۲۷۶: اگر در آیه، شکر، شربت، سرکه، مسند و یا در نوع موش تقدیر و مورد چی حکم این را از حدیث بیان دارید، سر روغن فقیه تقدیر بخاطر اینکه فقیه کتب معتقد است و در بین شما میبیند نیست، و قول دیگر معتقد را هم نگوید بخاطر اینکه قبول کردن قول معتقد تقدیر است و شما به تقدیر شرک میکنید؟

سوال ۲۷۷: بیع العقب با ترتیب چنان است و یا تاخیر از حدیث جواب دهید سر بیع ترتیب باقی فقیه نگوید، چرا که شما اول فقیه نیستید؟

سوال ۲۷۸: رسول الله صلی الله علیه و آله خوردن و نوشیدن در کسبه و جام طلائی منع کرده است و حرام قرار داده است لیکن از غزوی طلایی وضو گرفتن، از کسبه طلایی روغن سوی استعمال کردن، به قدم طلایی نوشتن، از بوی طلایی صخر استعمال کردن چنان است و یا حرام؟ در جواب حدیث را پیش کنید فقیه نگوید؟

سوال ۲۷۹: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: کسی که به قضای حلیت مرود بخورد ۳ سنگ بخورد برای استیفاء پس اگر کسی با سنگ استیفاء نکرد و با نوع و یا با کاف نشانی استیفاء کند پس چنان است و یا تاخیر؟ از جواز و عدم جواز گفتار صریحی را از حدیث نشان دهید؟

سوال ۲۸۰: شخصی با کاف نشانی استیفاء کرد این شخص را شی باید گفت و یا هم بخیر؟

سوال ۲۹۸: بر موره قنیزها حکم در قرآن است و قنیزه زنا کنند (ظنهم نصف ما علی المسکات من العالیات) لیکن اگر قنیز زنا نکند پس چه اندازه حد سرش جاری کرده شود؟ (حدیث صحیح لعیف بلای قنیز قیاس تکلیف چرا که شما اهل قیاس نیستید؟

سوال ۲۹۹: حکم پروردگار علم است که وقتی شما در حالت جنابت بابتید و آب را پیدا کرده تکلیف است پس نهم کنید، لیکن وقتی که زن از حیض ویا از نفاس پاک میشود و آب نیشد برای این زن نهم جایز است ویا نه؟ از حدیث صحیح صریح جواب بدهید حقیقه و نغمه را بر حسب قیاس تکلیف؟

سوال ۳۰۰: ارشاد الله جل جلاله است: او جاء احد منکم من القلط ایبه - ترجمه: غلط به قضای حاجت ظلیقه را گفته میشود یعنی وقتی که کسی از این فرغ شد و آب را نیشد پس نهم بکند پس سوال در اینجا است و قنیزه یک شخص اترار کند ویا افراج ریح کند یا به نزد شما من التار کند ویا من العرق کند و آب پیدا نشود پس بر این شخص نهم جایز است ویا نه؟ از قنیزه و یا حدیث صریح جواب بدهید سر غلط قیاس تکلیف؟

سوال ۳۰۱: الله جل جلاله میفرماید: فان لم تجدوا ماء فیمویا یعنی وقتی که آب را پیدا نکردید پس نهم کنید، سوال در اینجا است که آب موجود باشد لیکن اگر این آب را استعمال کند از تشنگی میبرد ویا از استعمال کردن آب مریش میشود پس بر این احوال نهم جایز است ویا غیر جایز؟ جواب از حدیث صحیح صریح غیر معارض پیش کنید؟

سوال ۳۰۲: در وقت تناول غذای حرام مانند سوپ، سرت، شربت و شام و غیره از وجه حرام پست آمده باشد، (بسم الله) گفتن چه حکم دارد؟ جواب از قرآن و یا حدیث صحیح صریح نمایی؟

سوال ۳۰۳: در آخر یعنی بعد از فراغت تناول غذای حرام مانند: ماکور گفتن (الحمد لله) چه حکم دارد؟

سوال ۳۰۴: شخصی از وجه حرام نروماند میشود و صاحب نصاب می گردد آیا بر آن زکات واجب می شود و یا غیر؟ از قرآن ویا حدیث جواب بدهید؟

سوال ۳۰۵: این نوع مال به چگونه شخصی رسد می شود از قرآن و یا حدیث صحیح جواب بدهید؟

سوال ۳۰۶: در صورتی که مالک با وارث آن مجبور باشد در این وقت چه باید کرد؟ از قرآن ویا حدیث صحیح جواب بدهید؟

سوال ۳۰۷: اگر صفت بکند در این صفت نیش نیت ثواب بکند ویا خیر از قرآن ویا حدیث جواب بدهد؟

سوال ۳۰۸: صدقه و خیرات از مال حرام چه حکم دارد فیصله محمد مصطفی صریحاً بفرمایید پیش کنید؟

سوال ۳۰۹: شخصی که فقیر یا مسکین است مال حرام بپوشی را نقد می نماید و در حق متعلق آن دعای می کند و متعلق امین می گوید حکم این دو نفر از چه قرار است؟

سوال ۳۱۰: اگر از مال حرام مسکین مستغنی می شود چه حکم دارد از حدیث بی نظیر؟

سوال ۳۱۱: کار جنایت یعنی شمشیر نمودن جن چه حکم دارد فیصله رسول الله صریحاً بفرمایید؟

سوال ۳۱۲: کسی که نماز فرضی را از تنشی و سکت ترک می کند از طرف الله و رسولش چه حد داده شود؟

سوال ۳۱۳: شخصی که در نماز چهار رکعتی یک رکعت را در ایام سه رکعت متروکه را چگونه بجا می آورد؟

سوال ۳۱۴: اگر شخصی مسافر معلوم را نماند کرد بعد از این که مسافر معلوم نقد معلوم دو رکعت متبقی را چطور بخواند؟

سوال ۳۱۵: بقیه مسافر در دو رکعت آخر چهار رکعتی یا در وقت سلام به امام معلوم درست میبندد ویا خیر؟

سوال ۳۱۶: حکم جنازه بر شخصی که والدین و یک برادر و خواهر خود را به قتل رسانده باشد فیصله رسول الله صریحاً بفرمایید؟

سوال ۳۱۷: تخریب قبرستان کلهه چه وقت جواز دارد که در موضع آن دیگر قبر یا زراعت و عمارت نشود؟

سوال ۳۱۸: شخصی یک مقدار پول معین در روز معین برای شام فقیر معین می نماید بعد از این مبلغ معین در دیگر روز برای فقیر غیر معین دیگر، لمن صدقه می کند این شخص مرتکب کدام جرم شرعی میشود ویا خیر؟

سوال ۳۱۹: رسول الله صریحاً میفرماید: اگر مگس در شیشه خورنی افتد (فعلوه) ثم انقروه یعنی نوله دهید پس بکشید، سوال در اینجا است که وقتی پشه پشه‌ساز، در آب بفتد آب نجس میگردد یا خیر؟ حکم شان نام گرفته از احادیث ثابت کنید قیاس تکلیف کدام دارید؟

سوال ۳۲۰: الله جل جلاله میفرماید: کسی که در حالت نحر یک حیوان را قتل کند ویا شکار کند پس دم لازم میشود (من قتلته متعمداً) پس سوال در اینجا است که حکم قتل عمداً بیان شد اگر قتل ویا شکار خطایی باشد چو حکم دارد؟ از حدیث صحیح بیان کنید؟

سوال ۳۲۱: همه غیر مقلین گوشت گاو میش میخورند، پس یک تپه قرآن ویا یک حدیث صحیح را پیش کنید که در آن حالت گاو میش بیان شده باشد، قیاس تکلیف قیاس کار مجتهد است، و شما اهل اجتهاد نیستید؟

سوال ۳۲۲: حکم شکر گاو میش را از حدیث بیان کنید؟

سوال ۳۲۳: حکم مسکین گاو میش را از قرآن ویا از حدیث صحیح صریح بیان نمایی؟

سوال ۳۲۴: حکم نوع گاو میش را از قرآن ویا حدیث صحیح پیش کنید؟

سوال ۳۲۵: الله جل جلاله در مورد نصاب شهادت فرمود میفرماید: واستشهدوا شهادین من رجلكم ایز لم یلقونا فلیکن فریق واحدان که دو مردان هستند ویا یک مرد و دو زن، پس سوال در اینجا است که در مورد نصاب شهادت، ضبط و در دیگر محلات مبنی نصاب شهادت چقدر است؟ حکم هر یکی از قرآن ویا از حدیث بیان کنید، قیاس تکلیف؟

سوال ۳۲۶: در حدیث شریف میباید: اگر سگ در ظرف دهن بریزد پس هفت بار باید این ظرف شسته شود، پس سوال در اینجا است که اگر سگ در ظرف قرار کند ویا اسفند آبی بگذرد، ویا به خون سگ آلوده شود، پس چند بار باید شسته شود؟ جواب از حدیث صحیح بدهید قیاس سر لعاب تکلیف؟

سوال ۳۲۷: رسول الله صریحاً فرمود: هر کس با سگ بیگانه تا نیتکه خواندن قرآن برایش به هفت حرف خواندن اجزه داده شد بعد از عید عثمانی همه صحنه کرام بالاتفاق به یک فرات انجام نمودند پس سوال در اینجا است که در کدام ایام قرآن ویا حدیث پیغمبر صریحاً آمده که تا عید عثمانی به هفت فرات و بعد از آن به یک فرات قرآن خوانده شود؟ از جواب حدیث صحیح را پیش کنید؟

سوال ۳۲۸: در زمان حیات رسول الله صریحاً حد شراب مقرر نبود گاهی به است زده میشود، گاهی به چادر و گاهی به دیگر چیزهای عاری، بعد حضرت عمر صریحاً به صحیفه کرام مشهوره نمود پس در مشوره حضرت علی صریحاً قیاس خود را پیش کرد که هر گاه یک شربنی شراب می نوشد عقل او زایل میشود پس در این حالت او قنیه میکند و یک اقراه شخصی که بنام قنیه یک میبندد (۸۰) دور بعد برایش مقرر است، پس نیتاً برای شربنی هم (۸۰) دور حد داده شود پس بر این نظر حضرت علی صریحاً حدیث نقل نمودند و انجام منقطع نمود پس سوال در اینجا است که یک حدیث را نشان بدهید که در آن آمده باشد که تا عید عثمانی بر او طریقه من عمل کنید و بعد از آن به قیاس حضرت علی صریحاً حدیث من را منسوخ کنید و تا به قیام قیامت به قیاس حضرت علی صریحاً عمل نداشته باشید؟

سوال ۳۲۹: حضرت عبد الله بن عباس صریحاً فرمود: حضرت زید بن ثابت صریحاً فرمود: یک زن مرد پس شوهر و والدین این زن زنده است پس موافق این زن چطور تقسیم میشود؟ پس حضرت زید بن ثابت صریحاً فرمود: داد که در این موافقت نصف آن زن شوهر است و شش ماغلی از مادر است و بقیه را پدر میبندد، حضرت عبد الله بن عباس صریحاً فرمود: آیا این مسئله معلوم از قرآن است؟ زید بن ثابت صریحاً جواب داد که این قیاس من است به را خود این فیصله میبندم پس این غیر مقلین شما حل این مسئله را از قرآن ویا از حدیث نشان بدهید؟ اعلام دارید؟

سوال ۳۳۰: زید دو طفلان خلف را میهد فریادشکنند پس بالای زید چس اندازد نیت لازمی است؟ جواب از حدیث صحیح غیر معارض بدهید؟

سوال ۳۳۱: زید غله که به شیر خرا یا شیر خوک (غزایر) زبیده شده باشد، گوشت آن حلال می باشد یا حرام؟

سوال ۳۳۲: شخصی مازنی را به میهد معلوم به اجاره می گیرد، بعداً صاحب منزل در خلال اجاره قبل از تاریخ سرپا لاجل آن را می فروشد، حکم این مسئله در مورد مستاجر چه قرار است؟

سوال ۳۳۳: شخصی مازنی را به اجاره می دهد، بعداً از حال مستاجر خبر می شود که شخصی فاسد می باشد مثلاً شراب فروش و زانی و اوقات کار می باشد و یا با همسایه ها رویه بد می نماید شرعاً حکم این نوع اجاره از چه قرار است؟

سوال ۳۳۴: شخصی مازنی را به اجاره گرفت و مدت اجاره آن سپری شد و بعد از گذشتن مدت، یک سال دیگر نیز سکونت نمود و صاحب منزل در این یک سال تقبی بود، و یا بعد از گذشتن مدت اجاره، مستاجر غلب شد و زوجه آن مدت یک سال در آن منزل سکونت نمود، آیا در این دو صورت صاحب منزل مستحق اجرت می باشد و یا خیر؟

سوال ۳۳۵: شخصی که در خانه بر عیاشی تن می زند بعداً آن را در بازار بدهد به فروش می رسد، اگر در حال بختن این زن برای زوجه اش اجرت مقرر میباید صحیح است ویا خیر؟

سوال ۳۳۶: شخصی که به مکار و خلیه زن شوهرش را از شوهرش جدا ساخته آن را فرار و ترک می نماید، جزاء آن از چه قرار است؟

سوال ۳۳۷: شخصی زن شوهرش را برود به نواح خود در می آورد می داند که این زن شوهرش است حکم این شخص از نگاه قرآن و حدیث از چه قرار است؟

سوال ۳۳۸: زنی که در میان مردها برود چگونه غسل داده می شود از قرآن و حدیث واضح بفرماید؟

سوال ۳۳۸: کف در چه در مورد ولتین میفرماید: (ولتین کفهما آف) مجتهدین اهل قیاس بر این اکتفا
 آری (تکلیف) بیان کرده که مطلب این که به ولتین تکلیف از سلف است پس بنا بر این عقلی که مجتهدین
 بیان کرده اند به ولتین نشان زمین هم حرام شد و زین ولتین هم حرام و غیره پس سوال در اینجا
 است که غیر مقلان به قیاس کف ایس میگویند پس حکم اثر از کفین بلای ولتین و به روی
 ولتین کف کفین از قرآن و یا از حدیث ثابت است؟

سوال ۳۳۹: حضرت عمر رضی الله عنه یک زن را برای سزا دادن خواست از ترس از این زن حمل سقط
 شد پس حضرت عمر رضی الله عنه صدقه کرام را خواست و مشوره گرفت حضرت عثمان رضی الله عنه
 فرمود: که شما فقط اراده تکلیف داشتید پس وقتیکه طفل کسی از ترس میبورد هیچ سزای ندارد پس
 هم بری القمه است. لیکن حضرت علی رضی الله عنه فرمود: که ای عمر قلمونین شما گناهکار استید
 بخاطریکه این واقعه مانند قتل خدای است پس باید نیت را داده کنید پس حضرت عمر رضی الله عنه
 احتیاطا به قیاس حضرت علی رضی الله عنه عمل کرد پس غیر مقلان به قیاس کف شیطان میگویند پس
 خودشان قیاس نکند و قول امی را پیش نکند و جواب بدهند اگر طفل زن کف شود و طفل مقل
 کسی مرد و ضعیف شد و یا حمل سقط شود چی حکم دارد از حدیث جواب بدهند؟

سوال ۳۴۰: رسول الله صلی الله علیه و آله میفرماید: ایضی القنص بین الثمن و غیر خلیفان یعنی القنص
 در وقت غصه و غضب فیصنه نکند. مجتهدین اهل قیاس بر این اکتفا پیدا کرده اند که در حالت لجاجت
 طفل باید قاضی فیصنه تکلف پس هر چای که اشتکاف طفل بقتل شود باید فیصنه صورت نگردد مانند
 حالت خوف در حالت مرضی و غیره... پس غیر مقلان به قیاس کف شیطان میگویند پس از اینجا
 سوال میآید که در حالت غیر خوف و مرض فیصنه قاضی چی حکم دارد از حدیث جواب بدهند در
 حدیث صحیح نشان دهید تمام دارد؟

سوال ۳۴۱: زید قسم کرد که من از خانه خالد بیگانه نیستم تا آنکه خودم را از خانه خالد بیرون
 در اینجا مجتهدین اهل قیاس میفرمایند: که زید زن و اب خانه خالد را نه خود را نه او را نه از خالد
 گرفت و با نقره و طلا گرفت پس زید تر قسم خود حثت میشود و عقاب قسم خود را بدهد پس غیر
 مقلان چونکه منکر قیاس استند از اینجا سوال میآید که در حدیث نشان دهید که در این صورت
 ملازمه زید بر قسم خود حثت است و یا غیر؟

سوال ۳۴۲: زید قسم کرد که من با یکر سخن نمی گویم پس با همراهِ یکر در یک کلبه آن خورد
 میجهدن میفرمایند که زید حثت میشود چونکه غیر مقلان منکر قیاس استند از اینجا میگویند که
 در این صورت ملازمه آیا زید حثت میشود و یا غیر از حدیث جواب بدهند تمام دارد؟

سوال ۳۴۳: زید به زینب سه ساله طلاق داد بعد ازینب به همراه یکر نکاح کرد. دیگر وقت کرد و با
 همراهِ زینب طلق کرد و با زینب سه ساله حکم نکاح را نسخ کرد و عتلت گشت پس نکاح زینب همراهِ
 زید با او برقرار است و یا غیر جاز؟ سر طلاق قیاس تکلیف بخاطریکه شما اهل قیاس نیستید جواب
 از حدیث صحیح بدهند؟

سوال ۳۴۴: طلاق مختار (۳) طلاق را دارد و یا (۲) و یا یک و نیم طلاق را اختیار دارد در جواب
 حدیث صحیح را پیش کنید؟

سوال ۳۴۵: زید رضی الله عنه میفرماید: یا ایها الثمن ایا نکلتک فمؤملتک ثم مؤملتک من قبل ان
 تسلم علیها لئلا تلذی خولک من عاة الایة سورة الامزاب ۴۹ یعنی در صورتیکه یک مرد زن مسلمان
 خود را قبل از جماع طلاق دهد یعنی در صورت طلاق قبل از جماع بلائی از این مومنانه عدت نیست.
 پس سوال در اینجا است که اگر این مرد زن بپوشد و یا زن عیسوی خود را قبل از جماع طلاق بدهد
 آیا این عدت است و یا غیر؟ در جواب ایه قرآن و یا حدیث صحیحی رضی الله عنه را پیش کنید
 سر مومنانه قیاس تکلیف چرا که قیاس به زید شما کف شیطان است؟

سوال ۳۴۶: یک شخص بر زن خود گفت که تو بر من حرام هستی بر این گفته مسخیه به سه اسنه
 تقسیم استند. حضرت ابوبکر الصدیق رضی الله عنه و حضرت عمر رضی الله عنه و به تکیه اینها حضرت عد
رضی الله عنه بن عباس رضی الله عنه میفرمایند این قسم است و حضرت علی رضی الله عنه و حضرت زید بن ثابت
رضی الله عنه میفرمایند: که این طلاق نکلت است و بمقتول حضرت عد بن مسعود رضی الله عنه میفرمایند:
 که این یک طلاق است. هر یک از مضای این مسئله را به اجتهاد خود قوی داده است و قیاس کرده
 است. پس غیر مقلان قیاس را کار شیطان میگویند. پس اینجا در بین این سه قیاسی صحابه
 حرام از قرآن و یا از حدیث فیصنه تکلف بخاطریکه رضی الله عنه میفرماید: فلین تطلق فی شیمه قرأه
 ینی که و تطلق ان تطلق لثمنین بکف و یقول الآخر لک کف غیر و لیسین ثوباً (تسابعه)

سوال ۳۴۷: استماع سوگند من سن اوضه است و یا من سن الصلوة است و یا من سن اوضه
 و الصلوة از هر دو است؟ حدیث صحیح را پیش کنید که رسول الله صلی الله علیه و آله سخن یکی از اینها
 نقل کرده است؟

سوال ۳۴۸: یک شخص وضوء کرده اما سوگند را استماع نکرده پس وضوء این شخص شد و یا
 خیر؟ از حدیث جواب بدهند؟

سوال ۳۴۹: در وضوء چند چیز ستم است که با ترک آن وضوء درست میباشد از حدیث جواب
 بدهند؟

سوال ۳۵۰: آیا با استماع برین نشان (توت پیست) کواب سوگند داده میشود و یا خیر؟ از حدیث
 جواب بدهند؟

سوال ۳۵۱: دین شخصی با استماع سوگند خود حال اگر تفتقر ایستد شن خون را میگذرد
 چاهات فوت میشود پس این شخص سوگند را ترک کند و یا چاهات را؟ از حدیث جواب بدهند؟

سوال ۳۳۷: زنی که در خلال روزه نکلت نظر معاوی اثن پیش شود چه حکم دارد؟

سوال ۳۳۸: شخصی در رکعت اول (یا ایل انوذا رب القنص) را خواند در رکعت دوم کلام سورده را
 یاد خواند؟

سوال ۳۳۹: نگاهداشتن آلات موسیقی و نوبت در خانه که از آن کار هم گرفته نشود چه حکم دارد؟

سوال ۳۴۰: در صورتی که مدعی بخواهد که مدعی علیه را به طلاق قسم بدهد شرعاً جواز دارد و یا
 خیر؟

سوال ۳۴۱: اگر اهل شهری به ترک خانه اتفاق و عدت نمایند چه حکم دارد فیصنه رسول الله صلی الله علیه و آله
 در معاوی را پیش کنید؟

سوال ۳۴۲: بختن کف با نشان و یا چه حکم دارد فیصنه رسول الله صلی الله علیه و آله معاوی را پیش کنید؟

سوال ۳۴۳: شخصی ایقظ ثروت دارد که با حج می شود یا زین، شرعاً به کدام یک اکتفا نماید از
 حدیث جواب بدهند؟

سوال ۳۴۴: چنانچه که از بره شو خور گرفته قبری از آن در شو جهت تحکک بنظر استخافه می
 شود آیا این مکلف حلال است یا حرام؟

سوال ۳۴۵: شخصی زمین را به فقیر و مسکنت صد گز خرید و بعد از تصرف تازه آب آورد نمود و
 او صد گز می باشد در این صورت مزاد آن از بیع است یا از مشتری؟

سوال ۳۴۶: شخصی بر دیگری فرض نکرده میباید که در ماه آن نمی باشد اگر آن میباید را به زکوة
 حساب کند شرعاً جواز دارد و یا خیر؟

سوال ۳۴۷: کسی که در بین باغ و مشتری حیوانات را وزن می کند اجرت آن را کدام یک می بردارد؟

سوال ۳۴۸: شخصی قسم بدهد میباید که در ماه رمضان از طرف روز یا ششام جماع می کند چاره
 شرعی این مسئله از چه قرار است؟

سوال ۳۴۹: سماعه حوض مدور باید چند گز شرعی باشد از حدیث توضیح نمایند؟

سوال ۳۵۰: چاهی که در آن سه عدد موش افتاد جهت تطهیر آن چند لوب آب باید باشد؟

سوال ۳۵۱: استیضاح کردن به آب زرمه چگونه میباشد؟

سوال ۳۵۲: بکلی که از مسویر نخست بر چاهه مرطوب که جهت خشک شدن به آفتاب گذاشته شده
 است می وزد حکم آن از چه قرار است؟

سوال ۳۵۳: شخصی که بعد از اداء فرض و سنت عشاء در ترویج شرکت می نماید و بعضی رکعت
 ترویج از او فوت شده است او نماز وتر را با اتمام اداء می کند یا مطلقاً ترویج را می خواند؟

سوال ۳۵۴: در ماه مبارک رمضان که ماه ترویج و ختم قرآن است مردم شخص خوش خوان را به
 اتمام ترویج اکتفا نمایند یا شخص درست خوان؟

سوال ۳۵۵: کسی که نماز صبح را به سلامت با نسیان و غیره... نخوانده است نماز عید را خوانده
 می تواند؟

سوال ۳۵۶: اگر سنگ بزره یا بگوسفند یک جا شد و بعد از آن از بز یا گوسفند چیزی پیدا شود
 که سر آن مسخیه سنگ باشد حکم گوشت آن از چه قرار است؟

سوال ۳۵۷: گوسفندی که اندکی یک چشم آن کم شده باشد قربانی صحت دارد و یا خیر؟

سوال ۳۵۸: مایه که دم و یا نعیه آن با دو گوش بریده شده باشد حکم آن در قربانی چگونه می
 باشد؟

سوال ۳۵۹: مایه که در اصل زین نداشته باشد حکم آن در قربانی از چه قرار است؟

سوال ۳۶۰: در صورتی که راه بر مردم شقیق شده باشد می تواند که قسمتی از مسجده را برای
 توسعه راه تقصص بخند؟

سوال ۳۶۱: خولان نماز چنانچه بر شارع ظنم و زمین غریبه چه حکم دارد؟

سوال ۳۶۲: لوح شخصی نابینا جواز دارد و یا خیر از حدیث جواب بدهند؟

سوال ۳۶۳: شخصی زنی را به نکاح گرفت و قبل از دخول این شخص مرد یا آن زن را طلاق نمود
 بعد از آن زن را به نکاح گرفته می توانست و یا خیر؟

سوال ۳۶۴: شخصی زنی را به نکاح گرفت و قبل از دخول خود با طلاق نمود بعد از این شخص
 آن زن را به نکاح گرفته می تواند و یا خیر؟

سوال ۳۶۵: رسول الله صلی الله علیه و آله میفرماید: که در وقت قضای حاجت به طرف قبله روی و پشت
 نکردهاید، بلکه تشراف و (خروا) به طرف مشرق و یا بطرف مغرب روی کنید (صحیح البخاری) پس
 از این حدیث صحیح البخاری معلوم میشود که قبله به طرف مغرب نیست، پس اگر یک اقلی بگوید
 که از حدیث صحیح البخاری معلوم میشود که قبله به طرف مغرب نیست، و من سخن اهل چرافیه
 را قبول نمی کنم که آنها میگویند که قبله به طرف مغرب است در حدیث برین نشان دهید که قبله به
 طرف مغرب است من در مقابل حدیث صحیح البخاری سخن چرافیانی را قبول ندارم پس ای غیر
 مقلان شما به این شخص از قرآن و حدیث چی جواب میدهند؟

سوال ۳۸۱: در یک چاه آب سنگ مرمران آلوده است و همایش نونه های حیض نیز آلوده است، پس آیا از این آب وشوه گرفتن و خوردن این آب جائز است و یا خیر؟ جواب از حدیث باهده؟

سوال ۳۸۲: چاه آب با آئین کدام شیاه نجس میگردد ویا نجس نمی گردد؟ با حدیث صحیح واضح سزاید؟

سوال ۳۸۳: یک بیوانه در شیر اراز کرد اکثر نساء غیر ملکن میگویند: که اگر رنگ، بوی، و ذائقه، نادر نکرده باشد نوشیدنش جائز است! عرف الجاری ص ۹، بطور اطلاق ص ۱۰، تزیل الأبرار ص ۱۱ پس سوال در اینجا است که آیا سخن اکثر خود را قبول دارید؟ پس در دلیل آیه قرآن ویا حدیث را پیش کنید؟ و اگر سخن اکثر خود را قبول ندارید پس به نجس بودنش دلیل از قرآن ویا از حدیث پیش کنید؟

سوال ۳۸۴: رطوبت فرج زن پاک است ویا ناپاک؟ از حدیث صحیح صریح جواب دهید؟

سوال ۳۸۵: به عرف نواب صدیق صن خان میبوسیدنه اگر در بدن نماز گذار نجاست باشد مقصد: ازار، غایبه، خون حیض، نمازش باطل نمی شود، بطور الاطلاق ص ۳۸.

سوال ۳۸۶: عرف نواب نور الحسن میبوسد: که در نجس نجس نماز درست است، عرف الجاری ص ۱۱.

سوال ۳۸۷: اگر در نماز شرمگه مرد ویا زن نوج باشد نماز میشود؟ عرف الجاری ص ۳۰، بطور الاطلاق ص ۳۹.

سوال ۳۸۸: طهارت مکان برای نماز شرط نیست! بطور الاطلاق ص ۱۱۰.

سوال ۳۸۹: برای برپا کردن قنبر و کرکات جائز است که نماز نیکر را پیش از وقتش در ظهر باوقالتی ثانوی کشیده جا ص ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵.

سوال ۳۹۰: به چند صرامت خود: مفر، خواهر، دختر، و غرض... به همه بدان سخن نظر کردن جائز است جزء از قبل و نیز (عرف الجاری ص ۱۲).

سوال ۳۹۱: از سوال (۱۲۶) طی (۱۸۳) در دلیل این مسائل یک یک آیه ویا یک یک حدیث پیش کنید؟ نام درید؟

سوال ۳۹۲: حیوانی میگویند که از دهنه پشلی حیسی ^{ص ۳۸} قنجر شده است، و هلوها میگویند که به شکل خوک (خزیر) قنجر میشود، لیکن غیر مقصد و بعد از زمان میبوسد که الله ^{ص ۳۸} بر هر صورت بنواهد قنجر میبوسد، حیة المکذوبه جا ص ۱۰۳.

سوال ۳۹۳: غیر مقصد تواب و بعد از زمان میبوسد چه ام چنگر، لجهن، قرش، زرتشت، مهتابیست. این همه شیاه و مسلمین بوند بالای مایان وجبه است که در قبیاه الله ^{ص ۳۸} نکرده تکمیل حقیقه الهیاتی جا ص ۱۰۵.

توت: غیر ملکن اگر شخص مکتوبه را من حیث اکثر خود قبول دارند پس به هر سخن آنها دلیل از قرآن ویا از حدیث پیش کنند، ورنه از روایت بعضی غیر ملکن توبه کنند.

سوال ۳۹۴: آیا رسول الله ^{ص ۳۸} برای عیاش در وقت رفتن به رکوع و در وقت بلا شدن از رکوع رفیع البین کرده است؟

سوال ۳۹۵: آیا رسول الله ^{ص ۳۸} برای عیاش در نماز نسیها را سر سینه مائه است؟ جواب از حدیث باهده؟

سوال ۳۹۶: آیا رسول الله ^{ص ۳۸} برای عیاش در هر نماز آیین باقهجر گفته است؟ جواب از حدیث باهده؟

سوال ۳۹۷: آیا بعد از طلاق ثلاثه بدون خالته یا شوهر اولی نکاح کردن جائز است؟

سوال ۳۹۸: مجلسی که به بعد از نداء مراسم حج به زیارة النبی ^{ص ۳۸} میسر میگردند آیا این سفر گناه است؟ و به این سفر رسم جاهلیت و مکروه ویا حرام گفتن چی چطور است؟ مثبته کافر شما غیر ملکن میگویند، این صحبت است با رسول الله ^{ص ۳۸} میسر یا نه؟

سوال ۳۹۹: آیا ملکن حرمین شریفین همه با همه مشرک و بدعتی استند؟

سوال ۴۰۰: در حالت بی وضوی خواندن التلیل چی حکم دارد؟ از حدیث واضح سزاید؟

سوال ۴۰۱: در حالت بی وضوی خواندن تورات چی حکم دارد؟ حکم آن از حدیث واضح سزاید؟

سوال ۴۰۲: شخصی بعد از گرفتن وشوه موهای سر خود را تراشید پس این شخص نویزه وشوه بگیرد ویا تاجیه وشوه بکند ویا مسح سر بکند؟ از حدیث صحیح صریح واضح سزاید؟

سوال ۴۰۳: آیا پوست خوک (خزیر) ماز، موش، به رنگ قران پاک میشود ویا خیر؟ از روی حدیث واضح سزاید؟

سوال ۴۰۴: آب چغندر قنداره دور باشد تیمم روا (جائز) میگردند؟ از حدیث واضح سزاید؟

سوال ۴۰۵: شخصی که وشوه و تیمم هر دو کرده نمی تواند پس نماز را بچطور اداء کند؟ مسئله فقه الطهورین؟ از روی حدیث مسئله را واضح سزاید؟

سوال ۴۰۶: حمام وشوه و نماز مخطوع البین و الرطین را از حدیث واضح سزاید؟

فرد و این فریب و تحریف میباید که در کدام شهادت حد نباشد پس چنانکه گفته شد بطور نمونه: بر حالت حیض جماع کردن در حالت انحراف جماع کردن حد ندارد اما تعزیر است به خوردن سواد حد نیست اما تعزیر است و حرم نیز است به خوردن گوشت خوک حد نیست اما تعزیر است و حرام نیز است پس ما از غیر مقلین می پرسیم که در کدام این قرآن و یا در حدیث رسول الله صلی الله علیه و آله حد است که بالا حد چنان حد نباشد پس چنان است و یا بالای کدام حد چنان حد نباشد پس تعزیر نیز نیست اما حدیث صحیح واضح میگوید؟

سوال ۲۴۱: بالای انحراف پاک اعتراض دیگر غیر مقلین این است که در فتح القدر جلد ۴ و در طحاوی جلد ۴ ص ۹۴ نوشته است که هر کسی با مکر، خواص، خنثی، نکاح کردن را حلال بگوید این شخص کافر، مرتد، و واجب القتل میشود، این سخن حدیث است، پس غیر مقلین میگویند که بدانکه به فقه حنفی که انحراف با مکر خواص نکاح قرآن را حلال میداند مشککه صاحب مصابو، مفرح در مسئله ۲۸ این اعتراض کرده است.

سوال ۲۴۲: انحراف به مطلق فرمان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و فتح علی بن مسلم مرقوم (نکاح انحراف با مکر مودت قتل نمیدانند) انحراف حکم قتل را میداند دوره و سنگسار نمیکند، اما با مطلق غیر مقلین با دوره مولانا (قرآن جلد ۲ ص ۲۹۸) پس سوال در اینجا است که غیر مقلین بر این از قرآن و یا از حدیث حد ثابت کنند؟

سوال ۲۴۳: این تعزیر با مطلق انحراف با کدام حدیث صحیح صریح مخالف است؟ حدیث را بیان کنید؟

سوال ۲۴۴: به نزد غیر مقلین منتهی یعنی زنا به اجرت چنان است که حد دارد و نه تعزیر بلکه نکاح باطنی هم چنان نمی باشد؟

سوال ۲۴۵: خوردن نذر غیر الله چنان حرام است و اگر کسی خورد از زور قرآن و یا حدیث بانه دوره زده شود یا حدیث صحیح صریح غیر معارض جواب بدهید؟

سوال ۲۴۶: غیر مقلین میگویند که نبیچه کافر غیر خانگی حلال است عرف جدید ص ۱۰۰ ص ۱۰۱، بیان عقاب ص ۱۲۱

سوال ۲۴۷: غیر مقلین میگویند که در وقت نبیچه حیوان کفایت بسم الله ضروری نیست، بلکه در وقت خوردن کفایت بسم الله کفایت میداند عرف جدید ص ۱۲۴

سوال ۲۴۸: غیر مقلین میگویند که حق نیست که هر حیوان بجز حلال است بر هر صورت که باشد (عرف جدید ص ۱۲۴)

سوال ۲۴۹: غیر مقلین میگویند که هر چه در بحر ریخته شود بجز سبب که باشد حلال است (دوره الاطعمه ص ۳۳۳ عرف جدید ص ۱۲۴) و حال اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: اجبت لنا الميتات و اعاننا من الميتات المذمومة و الموت المحلین و اینها همه را حلال میداند؟

سوال ۲۵۰: به نزد غیر مقلین همه آن حیوانات که در خشکه زندگی میکنند و خون ندارند حلال است مانند: سگ، شتر، پشه، کرم، مورچه، جوندگ و غیره... همه حلال است (دوره الاطعمه ص ۳۳۳)

سوال ۲۵۱: به نزد غیر مقلین خوردن سوسمار چنان است عرف جدید ص ۱۲۴، باور الاطعمه ص ۳۵ و حال اینکه از حضرت عبد الرحمن بن سنان صلی الله علیه و آله روایت است که این قضی صریح است: منی من کل لدم الضبی و یروونه یوتون، مشکوه المصابیح جلد ۴ ص ۴۹

سوال ۲۵۲: شکار هر حیوان شکاری در حلال است (عرف جدید ص ۱۲۴، راجعه جلد ۳ ص ۲۹) بجز شکار سگهای کفار و شکار خوک نیز حلال است.

سوال ۲۵۳: هر حیوانی که با برمی توکف شکار شود حلال است (دوره الاطعمه ص ۲۲، فتاوی شافعی جلد ۳ ص ۱۱۳) و حال آنکه حرمی که چاره نیست بکنی الله خالق است پس این در حکم موقوفه مدافعی میباشد.

سوال ۲۵۴: به نزد غیر مقلین خوردن شکر حلال است و میگویند کسی که برایش حلال می گوید شکر وین سخن است هیچ وقت امانت آن چنان نیست (فتاوی سنی جلد ۱ ص ۱۲۷)

سوال ۲۵۵: غیر مقلین میگویند که سبب حلال است و تا اینکه قریشی سبب هم نکوت است بکنی ضروری است (فتاوی سنی جلد ۱ ص ۱۲۴، عرف جدید ص ۱۲۴) و حال اینکه در یک حدیث برایش حرم گفته شده است مشکوه المصابیح کتاب تصدیه فیما بدل الله وما بهرم حدیث ۷ فصل ثانی.

سوال ۲۵۶: غیر مقلین میگویند که نذر بر شراب زرد نکرده شود و بعد از آن نکرده شده خوردن آن نکرده چنان است با مطلق که شراب بر آن می سوزد (قرآن جلد ۵ ص ۵)

سوال ۲۵۷: غیر مقلین میگویند که بیبوی ازضاح الشیور ولوکان ذاب لحدیث القدر) به این خاطر که نذر به پاک زدن اجابین چنان کرده پس به صانع برایش هم چنان است که پاک زدن شراب بدهد (پرونده قضیه ص ۱۲۴، تزل الاثر جلد ۲ ص ۷۷، عرف جدید ص ۱۲۴)

سوال ۲۵۸: به نزد غیر مقلین برای نکر نکر (قرآن) زین به زینت به نکاح گرفتن چنان است و به نایل این آیه را پیش میبندند (فکتوا ما علیکم من نساء الایهین المکذبات ص ۱۲۴، عرف جدید ص ۱۱۱)

سوال ۲۵۹: کسی با پاک زدن زنا کرده و از زن نکر پیدا شد پس بر همین زنا گفته دختر همین زانیه به نکاح گرفتن چنان است عرف جدید ص ۱۰۰

سوال ۲۶۰: در نکاح حضور شافعی شرط نیست با مطلق که این حدیث رسول الله صلی الله علیه و آله صحیح نیست (نکاح ابوی و شافعی عرف جدید ص ۱۰۰)

- ۱- رسول الله فرمودند: هر بدن انسان یک تکه گوشت است که هرگاه اصلاح شود، تمام بدن اصلاح می شود و هرگاه فاسد شود، تمام بدن فاسد می شود. آنگاه شنیدید که آن پاره گوشت، دل است.
- ۲- دَکْرِي که گرامر الکاتبین آن را نمی شنوند بر دَکْرِي که می شنوند هفتاد برابر فضیلت دارد.
- ۳- وقتی که دَکْر خالی از حضور قلب باشد، بی فایده است؛ چون فایده دَکْر، همان حضور قلب و احساس عظمت دَکْر خداوند است.
- ۴- اعمال بندگان در اول روز و آخر آن بالا می رود؛ عمل شب و وقت نماز صبح و عمل روز، بعد از نماز عصر تا مغرب؛ بنابراین برای بنده دَکْر کردن در این دو وقت مستحب است تا که شروع و اتمام اعمالش با دَکْر الهی باشد.
- ۵- از حضرت حسن بصری (رح) روایت است که فرمود: هر میان دعای مغنی و آشکار، هفتاد درجه فرق است.
- ۶- از احمد خضرویه (رح) روایت است که فرمود: دلها مانند ظروف می باشند، هرگاه که از حق پر شوند زیادت آوار حق بر اعضاء ظاهر می شود و هرگاه که از باطل پر شوند، زیادت تاریکی آنها بر اعضاء ظاهر می گردد.
- ۷- برای هر چیز پاک کننده ای است و پاک کننده دل، دَکْر الهی می باشد.

الْقَصْلُ الْأَوَّلُ

فِي بَيَانِ عِبَارَاتِ التَّفْسِيرِ الْمَشْتَوِّرَةِ الْمَشْتَرَاةِ وَبَيَانِ التَّعْيِينِ لِلتَّحْقِيقِ
 مَعِ عِبَارَاتِ الْعَرَبِيَّةِ وَبَيَانِ التَّكْبِيرِ الْمُشْتَرَفِ مِنَ الْقَبِيحِ وَالْقَائِلِ بِالْمُنْتَهَى بِالْمَدْحَةِ لِذِكْرِ
 الْمَحْرُوفِ عَلَى الذِّكْرِ الْخَلِيِّ

قَالَ فِي تَفْسِيرِ الْعَلَاءِ فِي تَفْسِيرِ عِلْمِ الْآيَةِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَالذِّكْرُ رِيحٌ فِي شِبَابِ
 عَرَبًا وَجَيْفَةٌ وَذَوْنُ الْخَيْطِ مِنَ الْقَوْمِ بِالْمَدْحِ وَالْأَسَاوِرُ وَالنَّكْرُ مِنَ الْعَجَلِينَ﴾

الْعِبَارَاتُ الْبَلغِيَّةُ وَذَوْنُ الْخَيْطِ فِيهِ عَزْرٌ مِنْ أَسْمِ بِلَاةٍ عَامَّةٍ لِإِسْرَارِ التَّكْلِيمِ وَ الْقَابِضَةُ فِيهِ
 الرُّجُوعُ إِلَى بِلَاةٍ بِالذِّكْرِ لِأَنَّ الْبَلَاةَ إِذَا وَقَعَ الذِّكْرُ بِهَا مَقْدَرٌ مَعْنَى بِلَاةٍ وَكَرَّ النَّاسُ قَرَبًا إِلَى
 الْبَلَاةِ وَ تَبَعٌ مِنْ التَّوَابِ

فصل اول در بیان عبارتهای تفسیر معتبر که مشهور و ترویج شده و نیز عبارات های معتبر، به همراه لفظ حدیث و نیز عبارات کتابهای معتبر، از فقه و اخلاق که بر ترویج دَکْر خلی و آهسته بر دَکْر بلند و جهری دلالت می کند.

﴿وَالذِّكْرُ رِيحٌ فِي شِبَابِ عَرَبًا وَجَيْفَةٌ وَذَوْنُ الْخَيْطِ مِنَ الْقَوْمِ بِالْمَدْحِ وَالْأَسَاوِرُ وَالنَّكْرُ مِنَ الْعَجَلِينَ﴾

هو در دل خویش پیروز دَکْر را باستانان و شامگانان با تصویق و ترس بدون بلند کردن صدا، یاد کن و از غلغلان مباش. در تفسیر علان در معنی این آیه شریفه چنین آمده است: خطاب مذکور در آیه کریمه برای پیامبر اسلام است و امتش نیز در آن داخل می باشند چرا که خطاب برای عموم و همه مکلفین است و نیز آیه شریفه این را می رساند که: یقیناً برخورداری و فایده از دَکْر هنگامی کامل می شود که دَکْر به صفت مذکور همراه باشد (یعنی دَکْر در نفس خود دَکْر کند)؛ چرا که دَکْر نفسی، به اخلاص قلب نزدیک تر و از ریا و خودنمایی دور تر است.

تذکره

۱- هر گاه دَکْر در قلب خالی از حضور قلبی باشد، بی فایده می باشد؛ چرا که فایده دَکْر، حضور قلب و احساس و حرکت قلب از عظمت دَکْر خداوند مجاهد و این خروج - رحمتها کف تعالی - گفته اند، خداوند متعال دستور داده است که او را در سینه ها (دلها) با عاجزی و احتیاط و آرامی یاد کنند تا به آواز بلند.

مراد از گفته «شباب» در آیه مذکوره از طوطی صبح صاف تا بر آسمان آفتاب و مراد از «الأساور» بین نماز عصر تا غروب آفتاب می باشد. مستحباً همین خاطر این دو وقت برای دَکْر الهی خاص گردیده اند، چون انسان به وقت صبح از خواب، که بر اثر حال حرکت است، بیدار می شود؛ لذا مستحب است که هنگام بیدار شدن از خواب به دَکْر و یاد خداوند متعال روز آورد تا که اول دَکْر او خداوند باشد و اما دَکْر نمودن در وقت آسمان که آخرین لحظه روز است بدین منظور می باشد که چون انسان برافه روز آوردن به خواب را که بر اثر حرکت است، فرود آید بر او مستحب است که این وقت را نیز به دَکْر الهی مشغول شود؛ چرا که احتمال دارد انسان از همین خواب بلند نشود، بنابراین صحت او بر یاد الهی است.

۲- گفته شده است که احتمال بندگن در اول روز و آخر آن بالا می رود؛ عمل شب و وقت نماز صبح و عمل روز، بعد از نماز عصر تا مغرب؛ بنابراین برای بنده دَکْر کردن در این دو وقت مستحب است تا که شروع و اتمام اعمالش با دَکْر الهی باشد. و بعضی گفته اند، چون نماز بعد از نماز صبح و عصر مغرب می باشد، برای بنده مستحب است که خدای متعال را در این دو وقت دَکْر کند تا که در صبح اولیات خویش مشغول به چیزی باشد که انسان را به خداوند نزدیک می گرداند، چه نماز باشد و چه دَکْر.

۳- تفسیر بصری (رح) در تفسیر معارف، در معنی این آیه می نویسد: متصرفاً و خالقاً یعنی در حالت تسبیح و تحویل دَکْر کنید، البته این حالت شامل دَکْر و دعا و تسبیح و تحویل و غیره می باشد، یعنی مراد از دعا و تحویل کلامی است که دون و پابین تر از جهر و آواز بلند باشد، چرا که آهسته دَکْر نمودن در اخلاص تأثیر بیشتری داشته و به حسن فکر نزدیکتر می باشد.

تذکره

در تفسیر بطلوی آمده است: هر متصرفاً و خالقاً یعنی در حالت تسبیح و تحویل و غیره می باشد، یعنی مراد از دعا و تحویل کلامی است که دون و پابین تر از جهر و آواز بلند باشد، چرا که آهسته دَکْر نمودن در اخلاص تأثیر بیشتری داشته و به حسن فکر نزدیکتر می باشد.

۱- هر گاه هر گاه محبت کامل گردد، فیرت واجب می گردد و هر گاه مالک به نهایت این طریقه رسد و برایش فدا فی الله حاصل شود، دَکْر اخلاص واقع می شود چرا که پیامبر خدا فرمودند: هر کس که پیروز شود، او را بشناسد (یعنی بند می آید). خدای تعالی می فرماید: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَإِذْنِ النَّاسِ﴾ معنی: هر دَکْر خود را زاری کن و پیوسته از مردم بپسند او را در گذران راست ندارد.

۲- پیوسته تفسیر معارف در توضیح این آیه گفته است: تسبیح از باب تحلیف و مأخوذ از حرامت است. به معنی حلق است؛ یعنی با زاری و توبیح.

۳- رسول گرامی فرمودند: چه تحلیف شما ذالی نشنود و غایب و دور را صدا نمی کنید بلکه ذالی بسیار شنید و نزدیک را می خواهید؛ یقیناً خداوند همراه شما است، هر جا که باشد.

۴- حضرت حسن بصری (رح) روایت است که فرمود: هر میان دعای مغنی و آشکار، هفتاد درجه فرق است. معنی قول خدای تعالی: ﴿لَا تَجْرَأُ الشُّكْرُ﴾ چه تحلیف او از حد تجاوز کندگان را دوست ندارد؛ یعنی کسانی که تجاوز می کنند از حدی که به آن در نمی آید؛ هر گاه که چه دعا باشد یا غیر آن و بعضی گفته اند که اعتقاد از حد گذشتن بسیار حیو کشیدن در دعا و غیره می باشد.

فصل نهم

و حال که معلوم شد مراد این آیه، معلومت داکتر است و مسلماً تناول داکتر امکان پذیر نیست، مگر با دل، چرا که دل انسان از گوشتی و سستی محفوظ و معین است و در ذکر زبانی، فاصله و گوشتی پیش می آید، مثلاً در مواقع سخن گفتن، خوردن و خوابیدن و موقع مشغولیت به کارهای دینی و دنیوی، چنانچه این مسئله بر انسان منصف و عادل پوشیده نیست.

امام فخری راجح در رساله خود فرموده اند: «از خصوصیات ذکر این است که وقت خاصی برای آن تعیین نشده است، بلکه بنده در تمامی اوقات چه به ذکر فرض و چه مستحب بر ذکر خدای لا مسمور و مکلف است. نماز اگرچه با ارزش ترین عبادات است ولی خواندنش در بعضی اوقات جایز نیست.» اما ذکر قلبی همیشه و در همه اوقات و حالات است. خداوند متعال فرموده است: ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُوبًا وَسُجُودًا كَثِيرًا﴾

از امام ابوحنبل بن فور کراخ: شنیدم که فرمود: «خداوند تعالی برای ایستادن، کرنش در ذکر و قعود یعنی نشسته و ساکت از انشا در آن.»

اگر گفته شود: «حالا ما خدای تعالی را در حالت قیام ذکر می کنیم به خاطر این که رب العزت ما را به ذکر کردن در این آیه در حالت قیام امر کرده است، در پاسخ می گویند که اولاً این گفتار شما را نمی پذیریم؛ زیرا که ذنهای کوتاه ما از ترک و فهم معنی و تفسیر آیات قرآنی، قاصر و کوتاه است و ما در این مورد، مطلق مفسرین و مجتهدین می باشیم و بطور کلی همه مفسرین، این آیه را تفسیر به معلومت ذکر کرده اند و آنها می فرمایند: «معلومت ذکر، جز با ذکر قلبی امکان پذیر نیست، چنانچه در عبارات بالا گذشت.»

پس تفسیر آنان بر آیات الهی کافی و شافی برای اثبات مدعای ما است؛ علاوه بر آن، در حدیث شریف آمده است: «هر کسی که قرآن مجید را مطابق فکر خویش تفسیر کند، پس باید جایگاه خود را در جهنم و آتش دوزخ آماده کند.»

فصل نهم

قصود و استنباط از ترک می کنیم و حال آنکه تخصیص یک حالت بدون حالت دیگر، ترجیح بلا مرجح می باشد و این جائز نیست؛ و این بر کسانی که صاحب عقل و دانشند پوشیده نیست و اگر بر مدعیان، دلیل مرجحی دارید لازم است که همانند ما ادعای خود را با توجه به کتب معتبره اثبات بنمایید نه با رجوع به عقل و ذهن شخصی خودتان.

در کتاب مرقات شرح مشکوٰه از حضرت ابو الفرداء صحابی روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: «اینها شما را به بهترین اعمال شما و پاکیزه ترین آن نزد پروردگار شما آنگاه سزاوار عقی که باعث بندگی درجات شمسیت و برای شما از صدقه دامن طلا و نقره بهتر است و نیز مفیدتر است از اینکه با دشمنان خود روبرو شوید پس گردهای آنان را بزنید و با آنان گردهای شما را از بدنهایتان جدا کنید.»

صحابه گرامی گفتند: «آری خیر دعوی؛ رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «آن عمل ذکر خداست می باشد.» این حدیث را حضرت امام مالک و امام احمد و امام ابو حسی ترمذی و امام ابن ماجه، رحیمه الله تعالی، روایت کرده اند.

علامه علی قزوی راجح در مرقات شرح مشکوٰه در توضیح این حدیث گفته است: «مطلبه این مالک می فرمایند: مراد از ذکر در این حدیث، ذکر قلبی است زیرا که تنها ذکر قلبی است که می تواند مرتبه ای بالاتر از بخش جان و حال داشته باشد، چرا که این عمل باطنی و کز دل است، همان کار باطنی که از عمل اعضاء و افعال ظاهری مشهور است؛ بلکه جهاد اکثر همین است.»

شاید برتری که در ذکر است به خاطر این باشد که عبادات دیگر از صفه دامن طلا و نقره یا روبرو شدن با دشمن و جهاد همه وسایل و اسباب هستند که بنده به وسیله آنها به خداوند متعال تقرب حاصل می نماید و اما مصلحت نهایی و هدف والا ذکر الهی است.

فصل نهم

از کارهای دینی و دنیوی اش و هم نشین و هم سخن و ایس و پوست غایب او می شوم.

حضرت حسن راجح فرموده است که ذکر بر دو نوع است: یکی آن است که میان نفس انسان و بین خدای عز و جل باشد؛ چه خوب است این ذکر و پس فضیلت و پاداشی بزرگ دارد و از جمله همین داکتر، یاد کردن خداوند سبحان در هنگام مواجهه با معرعات پوست.»

صاحب جامع الاموال فی الاولاد گفته است: «ذکر بر سه نوع است: یکی ذکر زبانی یا لغفت و فراموشی دل که به ذکر حالت نام گذاشته شده است و این ذکر عوام است و نتیجه آن عذاب، چرا که این نوع ذکر، گناه است.» دوم ذکر زبانی با حضور دل و این نوع را ذکر عبادت نام نهاده اند و این ذکر خواص مردم است و نتیجه اش ثواب و پاداش نیک است. سوم ذکر کردن با تمام اعضاء بدن است که آن را ذکر محبت و معرفت می گویند و همین است ذکر خاص القوام و فایده اش به حدی است که امکان بیان و نوشتن آن نیست و ارزش و عظمت این ذکر را جز ذات خداوند تبرک و تعالی نمی داند.

ذکر خلیفه بهتر است، چنانچه خداوند متعال فرموده است: ﴿قُلْ أَذْكُرُ رَبَّنَا فِي شَيْءٍ كَثِيرًا وَحِيتَةً﴾ «پروردگارت را در لغت با زاری و ترس یاد کن» و نیز فرموده است: ﴿أَذْكُرُ رَبَّنَا كَثِيرًا وَحِيتَةً﴾ «پروردگارتان را زاری کنان و آهسته بخوانید» و پیامبر خدا ص فرموده است: «بهترین ذکر، ذکر آهسته است.»

دلیل و حکمتش این است که این نوع ذکر، خالص تر برای خدا و از ربا دورتر است و فایده اش بیشتر و نتیجه اش مفیدتر است؛ همانگونه که تجربه این را نشان داده است. و پاداشی بزرگتر و استوارتر و سعادت بخش تر، و درجه ای کاملتر و ترقی زودبختتر و مطلق بالاتر و تزکیه ای پاکتر و نجابتی سرعتر و رضایت خداوند را بهتر و معرفتی عظیم تر و وصلی شایان تر را در بر دارد.

فصل نهم

از جهاد مکی روایت است: ذکر قلبی هفتاد مرتبه بالاتر از ذکر زبانی است چرا که رسول گرامی ص فرموده است: «خواب ذکری که فرشتگان محافظ آن را به جهت خدای آن نمی شنوند از ذکری که آن را فرشتگان محافظ می شنوند هفتاد مرتبه بالاتر است.» این حدیث را امام بیهقی راجح از حضرت عایشه صدیقه اترکیمین - رضی الله تعالی عنها - روایت کرده است.

و گفته شده است: ذکر کردن خدا در دل، شمشیر بزرگان و ذکروش با زبان، شمشیر عوام است.

و نیز در مصلحات جامع الاموال در جای دیگر در جمله ۳۳۱ آمده است: «بناگه ای شک ذکر خلی و تفکر کردن، هر دو با هم، مصلحت نهایی ذکر می باشند و خصوص بسیاری در این مورد از قرآن مجید و حدیث شریف موجود است اما در قرآن خداوند متعال می فرماید: ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُوبًا وَسُجُودًا كَثِيرًا﴾ «کسانی که یاد می کنند خدای را در حالت ایستاده و نشسته و بر پهلوهاشان و در آغوش آسماها و زمین فکر می کنند» و می فرماید: ﴿أَذْكُرُ رَبَّنَا كَثِيرًا وَحِيتَةً﴾ «چوایه پروردگارتان را زاری کنان و آهسته» و نیز فرموده است: ﴿أَذْكُرُ رَبَّنَا فِي شَيْءٍ كَثِيرًا وَحِيتَةً﴾ «جهاد کن پروردگارت را در لغت با زاری و ترس» یعنی این هر سه آیات قرآنی دلالت می کنند بر اولویت ذکر خلی و تفکر کردن.

و اما احادیثی که دل بر فضیلت ذکر خلی هستند، در بطوری شریف از نبی اکرم ص روایت است که فرمود: «خداوند متعال می فرماید: من نزد گمان بنده خود و هرگاه او حسنت تا زمانی که مرا یاد کند، اگر مرا در نفس خود یاد کند، من او را در نفس خود یاد می کنم و اگر مرا در بین جمعی و گروهی یاد کند، او را در جمعی بهتر از آن جمعی که مرا در آن ذکر کرده است، یاد می کنیم.»

فصل نهم

از ام المومنین حضرت عایشه صدیقہ... رضی اللہ تعالیٰ عنہا - روایت شده که رسول اکرم فرمودند: ذکر خلی که آن را فرشتگان نگهبان نمی شنوند بر ذکری که آنرا فرشتگان محافظت می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند...

رسول اکرم فرموده: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند...

و گفته شده که ذکر در دل بهتر از فرقی است که بدون حضور دل باشد و همین معنی سخن علامه ابن جوزی (رح) است... چرا که فرست ترین کارها این است که نگاه کنی به چیزی که باعث طهارت و تصفیه دل و تزکیه نفس برای یاد خداوند می شود و آنرا لازم گیری... نتیجه اینکه ذکر خلی از هر نوع دیگر ذکر و عبادت در نظر همه علماء و پیشینیان بهتر است.

در رساله کشوری آمده است که گفته شده: ذکر خلی در دل، شمشیر برهان است که به کمک آن با دشمنان خود می جنگند و به سبب آن آفتابی را که به آنان هجوم آورد، از خود دور می کنند و پلینت هرگز که بلا بر سر بنده ای سایه افکند، در آن زمان، اگر بنده با دل به طرف خدای تعالی رجوع کند، فیروز از او هر چیزی که آنرا دوست ندارد، دور می کند.

فصل نهم

و معنای آن این است که ذکر کردن خداوند متعال بدون تلفظ بر زبان در شریعت قابل اعتبار نباشد و این هم نیست که بر آن ثواب اخروی نعلق نمی گردد چرا که عبادت ذکر بدون اعتبار قلبی قابل تصور نیست... بلکه ذکر قلبی بهترین انواع ذکر می باشد.

همانگونه که پیشتر اکرم فرموده اند، حقیقتاً ذکر پوشیده ای که ملائکه نگهبان آن را نمی شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند...

ملائکه پاسخ می دهند: از آنچه که ما دانسته و حفظ نمودیم چیزی فروگذار نگردیم جز آنکه آن را بر سر خود و لب نهاده ایم... پس خداوند متعال خطاب به آن بنده می فرماید: نزد من ای بنده امر عمل نیکی داری که آنها نمی دانند و من خود بدون واسطه پاداشش را می دهم و آن ذکر خلی است.

در طریقه محمدیه گفته است که به کثرت صدقه و خیرات کنیدی چه پنهانی باشد و چه آشکارا و در جلد دوم الحدیث التذیبه شرح طریقه محمدیه گفته است: در آن اشاره بر این است که هر عبادت نطفه ای جهر و اخفاء در آن جایز است... خوب آن عبادت عملی باشد یا زبانی، اگر چه اخفاء در آن به منظور دوری از ریا، بهتر است.

امام نووی (رح) در شرح صحیح مسلم باسی آورده است تحت عنوان "حسبنا رب" باین آیه در ذکر مگر جایی که شروع بر بلند نمودن صدا در آن توصیه کرده است مانند "لبیه" و "شیر" و "و از جمله آنچه که درباره ذکر خلی وارد شده است فرمایش آن حضرت (رح) برای صحابه گرامیه است وقتی که آواز خود را به تکبیر بلند کردند، حتی مردم بر جاهای خود، نرمی کنیدی بی شک شما ذاتی ناشنوا و یا ذاتی غایب و دور را صدا نمی کنید؛ بلکه مسلماً شما ذاتی را که شنوا و نزدیک به شما است صدا نمی کنید.

امام نووی در توضیح این حدیث می فرماید: احتیاطی باین آوردن صدا در ذکر مستحب است که نیازی به بلند کردن نباشد؛ پس زمانی که صحابه را در ذکر

فصل نهم

و در بعضی کتب آمده است که حضرت موسی (ع) فرمود: هرگز در آنرا هر کدام مویخ سکونت می گزینی که خداوند متعال به سوی او وحی فرستد که در دل بنده مؤمن خود، یعنی منظور از آن سکون و قرار گرفتن ذکر در دل است... از آنجا که خداوند از سکونت و جای گرفتن در مکانی خاص میرا است... پس مقصود از این عبارات، قرار گرفتن ذکر در دل و به دست آوردن این حالت است.

گفته شده است: هر گاه ذکر خلی در دل قرار گیرد اگر شیطان به آن دل نزدیک شود بی عوش می شود... همانگونه که انسان، حرکت شیطان به وین نزدیک گردد بی عوش می شود... بنابراین شیاطین دیگر نزد آن شیطان بی عوش جمع می شوند و با هم دیگر می گویند که این را چه شده است؟ پس گفته می شود: پلینت آسمانی به او شریه زده است.

و گفته شده که فرشته ثواب ذکر خلی را بالا نمی برد... چون از آن آنگاه نیست... پس ذکر خلی دارای است پنهانی، در میان بنده و خدای تعالی.

در طب الاشیاء مذکور است که نبی اکرم فرمودند: ذکر خلی که فرشتگان نگهبان اعمال آن را نمی شنوند... بر آن ذکری که آن را می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند... حضرت عایشه صدیقہ - رضی اللہ تعالیٰ عنہا - فرمودند: ذکر خلی که ملائکه آنرا نمی شنوند... بر آن ذکری که ملائکه آنرا می شنوند...

گفته شده است: هر گاه ذکر خلی در دل قرار گیرد اگر شیطان به آن دل نزدیک شود بی عوش می شود... همانگونه که انسان، حرکت شیطان به وین نزدیک گردد بی عوش می شود... بنابراین شیاطین دیگر نزد آن شیطان بی عوش جمع می شوند و با هم دیگر می گویند که این را چه شده است؟ پس گفته می شود: پلینت آسمانی به او شریه زده است.

و آنچه که علامه جوزی در کتاب حصن حصین فرموده است: عصر ذکر از انواع ذکرهای مشروح، چه واجب باشد و چه مستحب پذیرفته نیست... تا اینکه آنرا تلفظ کند و به خود مقصود و مفهوم آنرا بشنود... مقصودش حکم قلبی می خورد نماز است... و آن بخاطر این است که هر گاه فرات را در باطن خود بدون تلفظ بخواند یا تسبیح رکوع و سجده را در دل بدون تلفظ زبان بخواند، فرض فرات و سنت تسبیح را انجام نداده است و نمازش صحیح نیست.

فصل نهم

باین پیوستگی در بزرگداشت و تعظیم آن مناسب تر است ولی اگر نیازی به بلند کردن صدا باشد، آواز را بلند کن... همانگونه که در احادیث آمده است... سخن امام نووی (رح) به پایان رسید و او شگفتی المصلح است و اما در کتابهای پیوسته باین حدیث ما به حرمت بلند کردن آواز در ذکر تسبیح کرده اند.

در کتاب بنوع الحکم زیر این سخن رسول الله که بهترین ذکر لایزال آن الله می باشد و نیز در طریقی شرح مشکوٰه آمده است که ذکر بر موصوف است.

یاقی ذکر در دل و جهری ذکر بر زبان، نوع بهتر آن، ذکر در دل است که همین ذکر منظور حدیث است.

و نیز در طریقه محمدیه از بیانی به نقل از حضرت عبدالله بن عمر روایت است که: به تحقیق نبی اکرم فرمودند: عمل پوشیده بهتر از عمل آشکارا است و عمل آشکارا بهتر است برای کسی که بخواند مردم به او اقتداء کنند!

در جلد اول الحدیث التذیبه گفته است که: عمل پوشیده دور تر از ریاضت و برای قطع تعریف و تعجب مردم مؤثرتر است و موجب اخلاص بیشتر برای نفس بوده و تأثیر بیشتری در از بین بردن خودبینی و شهرت طلبی دارد... چه بسا گاهی آن ذکر را فراموش می کنند... پس در خاطر او نمی ماند و از جمله کسانی می شود که عمل او به طرف پروردگار او مرتفع گردیده است... بنابراین نفس خود را نمی بیند، مگر محض و گناهکار.

و اظهار عمل، ضد آن است... چه بسا که عمل او به خاطر قبول نشدنش مقابل چشمان او باقی می ماند تا اینکه عملش به چهره او زده می شود... مانند کسی که نماز خود را به نهارن و بی ادبی بخواند... همانگونه که در حدیث وارد شده... پس نفس او به عمل خویش فخر می کند و بر غیر خود، تکبر و اظهار غرور می نماید و بدین ترتیب موجب مفاسد زیادی می گردد.

عبدالرحمن

نتیجه اینست که این ذکر تأثیر بیشتری در مصلحت و باز داشتن از بی حیایی و دیگر منکرات نسبت به نماز دارد به شرطی که بنده بر آن مداومت کند.

در کتاب ارشاد الطالین به عبارت فارسی آمده است: اگر چه ذکر انسان را توب بسیار است، چنانچه منقول است که مردگانی می گویند: اگر باز، خدای تعالی ما را زندگانی می داد در تمام عصر، اگر گفته **لا اله الا الله** را می گفتیم، بسنده می بود، اما در مذهب صاحبمدلان، تا دل ذکر را به خود مسلط و لازم نگیرد نتیجه ندهد و باز گفته اند اگر هزار مرتبه ذکر را به زبان گوید و یک مرتبه به دل، توب این افضل است و آنکه تالم در حضورند ذکر قلب را بی حضور چیزی نمی دانند، زیرا که آنچه نتیجه و مأمود باشد، حاصل نشود.

هرگاه از افلاک کائناتی معتبر دانستی که ذکر خلی، بهتر و مفیدتر از ذکر جلی و بلند است؛ پس بدان که تنها ذکر به زبان، بدون موافقت دل، فایده ای ندارد و توبی به آن تعلق نمی گیرد بلکه نشان غفلت است و گناه به آن تعلق می گیرد. همانگونه که قبلاً گفتیم و اگر ذکر زبان و دل را با یکدیگر جمع کند به سبب نزدیکی زبان با دل توب تعلق می گیرد. اگر در یکی از آنها حضور و کوتاهی نبود پس ذکر دل بهتر از دیگری است که به زبان باشد.

صالحگونه که در کتاب جامع الاصول و در کتاب الاذکار امام نووری (رح) آمده است، ذکر، می تواند هم با دل و هم با زبان باشد و بهتر آن است که با هر دو باشد و اگر آنکه بر یکی نبود، پس ذکر دل، بهتر است و اگر دل در ذکر کردن بهتر از زبان باشد پس رتبه دل بهتر از زبان است.

آیه در وصف دل و تصمیمی آن و انصافش^۱ به ایمان و توسل از خداوند و رجوع به سوی پروردگار و ذکر و پند گرفتن و پرهیزگاری دل و سلامتی آن آیات و احادیث و سخنان بسیاری از بزرگان دین وارد شده است.

عبدالرحمن

و از آنکه کند، چشمان دل او را باز می کند که به وسیله آن دو، و همه جای الهی را به توفیق خدای تعالی می بیند و اگر اراده خدا در حق بنده غیر این باشد، او را بر توفیق هدایت ترک می کند. سپس خدای این آیه را تلاوت کرد: **﴿إِنَّ دُلَّي قَرَّبَ فَقَاتِلَا﴾** «آیا بر دلهای ایشان فقل می باشد».

و از احمد غفرور (رح) روایت است که فرمود: دنیا مانند ظروف می باشد، هر گاه که از حق پر شوند زبانی توفیق آنها بر انصاف ظاهر می گردد.

ابو تراب (رح) گفت: از عبادات هیچ چیزی، مفیدتر از رحایی دل از تفکر و اندیشه است. ذوالنون مصری (رح) گفته است: یک ساعت اصلاح و فارغ بودن دل، بهتر از عبادت جن و انس است و حقیقتاً که سلف صالحین در قطع کردن دلبستگیهای دنیوی و دور کردن مشاغل و مواقع از دلهای می کوشیدند. هر گاه دل از مواقع فارغ گردد به سبب طهوت و خلقت انصافش^۲ به صحت خلق خود می رسد و حال آنکه دل از خطرات و امراض باطنی فارغ نمی شود، مگر به وسیله ذکر الله، چرا که ذکر، انصاف کننده دل می باشد.

امیرالمؤمنین فرمودند: جزای هر چیزی پاک کننده ای است و پاک کننده دل، ذکر الهی می باشد. پس ذکر، دل را صاف و پاک می سازد تا این که مانند قندیل^۳ می گردد. پس به سبب وجود انوار قدسیه و قلبیه، در آینه دل، فعال به خاطر علاقت قلب نفس می گردد و بینایی دل تا حضور مقدس خداوند متعال می رسد. چرا که دل دارای آینه دو رو است که یک طرف آن صاف و طرف دیگر کسره می باشد، طرف صاف آن برای حسین دنیا است که عبرت از عالم ملک و عالم شهادت و عالم کون و فساد می باشد؛ پس هر چیزی که با این طرف روبرو شود در آن مشغول می گردد در نتیجه دل از خیر به سوی شر و بدی مایل می شود و احساساً از شر به طرف خیر، بر می گردد.

عبدالرحمن

اما ایامند خداوند متعال فرموده است: **﴿رَبِّتْنَا كَتَابًا مِنْ قُرْآنِهِ﴾** «دلهای کسانی اند که احساساً در دلهایشان ایمان را ثبت گردانید».

و نیز فرموده است: **﴿مَنْ خَشِيَ الرَّسْمَ بِالْجَنَّةِ وَ جَاءَ بِقَلْبٍ نَشِيبٍ﴾** «کسی که از خدای مهربان غشانه برسد و در روز قیامت با دلی رجوع گر بسوی پروردگار خویش، بیاید».

و همچنین فرموده است: **﴿رَبِّ تَنَزَّلَ اللَّهُ سَبَّحًا بِإِذْنِ رَبِّتِنَا وَ رَكْعَةٍ قُرْآنِهِ﴾** «طیکن خدا ایمان را برای شما دوست داشتنی گردانید و آن را در دلهای شما بیافزاست».

و فرموده است: **﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ﴾** «حقیقتاً هر آن پندی است برای کسی که نفس مستطرا داشته باشد».

و نیز فرموده است: **﴿رَبِّتْنَا كَتَابًا مِمَّا كَتَبْنَا لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ قُرْآنِهِ﴾** «مان گروه کسانی هستند که خداوند متعال دلهایشان را برای تقوا آماده است».

و همچنین فرموده است: **﴿رَبِّ تَنَزَّلَ اللَّهُ سَبَّحًا بِإِذْنِ رَبِّتِنَا وَ رَكْعَةٍ قُرْآنِهِ﴾** «هر روزی که دل و فرزندان نفس نمی رسند مگر کسی که به حضور خداوند با دلی سالم بیاید».

رسول الله فرمودند: «صدا در بدن انسان یک تکه گوشت است که هرگاه آن اصلاح شود تمام بدن اصلاح می شود و هرگاه آن فاسد شود، تمام بدن فاسد می شود. آگاه باشید که آن پاره گوشت، دل است».

در کتاب جامع الاصول آورده است: حضرت حارث (رح) فرمود: گفت دل انسان، مشغولیت دل او از خدای تعالی به غیر است. پس در این اثنا غفلت در دل بوجود می آید. همانگونه که خداوند متعال فرموده است: **﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ﴾** «هر کسی که دلتش را از ذکرمان غافل گردانیدیم اطاعت نکن».

رابعه عبودیه (رح) می فرماید: مردم دلهای خود را از یاد خدای تعالی به دنیا مشغول گردانند؛ اگر دنیا را ترک می کردند البته دلهایشان در عالم ملکوت جولان و تفریح می کرد؛ سپس به طرف آنها با فایده بسیار بر می گشت.

و جانب تیرد، برابر با عالم ملکوت است که آن عالم غیب یعنی عالم سماوات است، پس هرگاه که توفیق عالم غیب بر ظلمت و کتافت دل و طاعت او بر معصیت او غلبه کند، دل به عالم ملکوت مایل می شود. پس به سلوک آن مشغول می گردد و مقامات نفس را می پیماید بنابراین هرگاه مقامی از مقامات نفس را طی کند همان طرفی که مقابل عالم ملکوت از تیرگی است روشن می شود تا اینکه همه تیرگی ها نیست و نابود می گردند.

پس در این وقت سالک با هر دو چشمان خویش می نگرود و از هر دو عالم بهره می گیرد و جمع می کند؛ یعنی از آنچه که تعلق به عالم بالا دارد و از آنچه که تعلق با عالم کون و فساد دارد، بنابراین جسم او در میان اجسام دیگر لطیف می گردد، بنابراین هرگاه این شخص را جاذبه لطف و عنایت ازلی به لقاء حق^۴ به سبب چشیدن حلاوت ذات مقدس فرا بگیرد، جانب کتیب بر طرف صیقل داده شده، غالب می گردد. چنان غلبه ای که از آن فنا شدن از این عالم محسوس و بنا در عالم قدس حاصل می شود و صاحب کشف را چیزهایی که در عالم بالا از غایبات و غرائب می باشد، فرا می گیرد.

این مرتبه ای است که خداوند متعال هر کسی را از پندگانی خویش بخواهد به آن معصوص می گرداند و خدای تعالی، صاحب فضل و مهربانی زیاد است.

عقاید باطل علما بی عمل ازلی بدبخته و اهل ساعت توحید و سنت د وصول دارد یک قرآن و دیگر حدیث و گفتار شان آن است قرآن و حدیث به غیر قبول ندارد و در اصل حقیقت منکرین فیصله حضرت ابوبکر صدیق قبول ندارد و آن گمراه گروه اشد من الکفر است و فیصله حضرت عمر فاروق قبول ندارد و آن گمراه اشد من الکفر است و فیصله حضرت علی شیر خدا (ج) قبول ندارد و آن گمراه گروه اشد من الکفر است و فیصله حضرت عثمان غنی قبول ندارد و آن گمراه گروه اشد من الکفر است و تمام اجماع امت پیغمبر محمد مصطفی (ص).

مکتوبات امام ربانی مجدد الفثانی (رح)

مکتوب چهل و چهار 44 صفحه کتاب 10 به متابعت سنت سنیه بنوازند و به متابعت شریعت رضیه او سر فراز سازند امروز عمل مقرون بتصدیق حقیقت دین است بعمل کثیر میدارند. اصحاب کهف این همه درجات که یافتند بواسطه یک حسنه است و آن هجرت بود از دشمنان حق سبحانه تعالی.

مکتوب 75 صفحه کتاب 62 شریعت محمد مصطفی از تمام شریعت و گذاشته جامع است و این شریعت موفق عمل کردن از تمام شریعت موافق عمل کردن است و شریعت محمد مصطفی تصدیق کنند و در تمام امت های بهتر است و آن شریعت موافقه عمل نکردن و آن در شریعت کذب کنند از تمام امت ها است.

مکتوب 80 صفحه کتاب 71 از جمله 73 فرقه است یک فرقه ناحیه اهل سنت و الجماعت فرقه است و 72 فرقه و هر کدام دعوا شریعت تابعداری دارد و پیغمبر (ص) فرمان صالدر کردن الذین هم علی ما انا علیه و اصحابی لا تجمع امتی علی الضلاله جمع نمیشوند به گمراهی اگر جمع شوند به گمراهی من از آن بیزار هستم و آن از من بیزار هستند و آن خوارج متزلیه و الشعیبه.

مکتوب 186 صفحه کتاب 71 تابعداری است و از بدعت دور گشتن و خیر البشر و در خلفای راشدین زمان نبوده و در آن وقت روسای ایمان یاد بود به مثلی صبا صادق شان داشت در وقت وضعین ایمان بدعت و هر بدعت گمراهی و ضلالت است و هر بدعت به ضد سنت ختم کننده است.

مکتوب 255 صفحه کتاب 63 سنت سنیه زنده کردن و بدعت دور کردن و محبوب محمد مصطفی در سنت و یک سنت زنده کردن و منکر نا مرضیه بدعتون ختم کردن و سنت و بدعت هر دو قسم یک دیگر ضد است و سنت نزد محبوب مقبولو هو مقبولی و هر بدعت عمل شیطانی مردود هو مردودی.

مکتوب 268 صفحه کتاب 138 و آن علم که علما وراثت انبیا و در دو قسم علم آمد نصیب و اشد یک شان احکام شریعت است و نوم علم اسرار طریقت مقام ولایت است و عالم وارث آن شخص است و آن عالم دو قسم عالم حصه ندارد و یک حصه دارد و آن را نیم عالم گفته میشود و رحمه للعالمین هم نبی بود و هم ولی بود.

مکتوب 266 صفحه کتاب 104 اهل سنت و الجماعت و عقاید گلامیه از طرف مشایخ عقاید ما تردید موافقت است و عقاید فلسفی کرد کردن و اهل فلسفه مذمت و خرابیه بیان کردن و آن ملحدین وزندیقانو تردید و نام نهاد صوفیه نه پامیدار از گمراه شود بعض احکام نماز تطویق دارد باز هم گمراه شود

مکتوب 33 صفحه کتاب 92 نام نهاد خراب علما در دوتیا محبت گرفتار است و علم زریه دوتیه حاصل کردن و سیله جور کردن و خراب از تمام مخلوق جان خود بهتر و در حقیقت دوز ها دین است و عالمان بی عمل در دین و پیش خود از همه مخلوقات جان خود بهتر خیال میکند و علما بخاطر محبت دوتیا به مخلوق بشما فایده می رساند و خود نافع نمی باشد آخر فاسق فاجر میشوند.

مکتوب 53 صفحه کتاب 26 نام نهاد خراب علما سو اختلاف در جهان سبب تباهی باعث است و علما عقاید حق بهتر عالم در تمام جهان در استناتو بهتر است و عقاید باطل علما بدتر عالم در تمام جهان.

مکتوب 48 صفحه کتاب 20 و آن علما تعظیم به کار است که عمل شریعت قایم نگهدار باشد و سید الانبیا به وسیله بالای دشمنان فتح نصیب میشوند و روز قیامت در باره شریعت سوال و جواب میشوند و در باره تصوف هیچ نوع سوال و جواب نمیشوند و حکم شریعت به جا آوردن و جنت داخل شدن و دوزخ نه بچه کردن است. مکتوب 23 صفحه کتاب 56 پیر ناقص بعث طریقه گرفتن منع است و پیر ناقص نقصان در کافر مشابهی است و ناقص طریقه اخذ کردن و طریق ناقص رفتار کردن و آن شخص هوا نابعی و حرص حلصدین است و ناقص در حال باطل چیز در رگ ندارد و در باطن شما از زره آن وارد داخل سینه شما دید نمیشود بلکه انکار دیده میشوند.

مکتوب 61 صفحه کتاب 38 شیوخ کامل و مکمل بعث کردن و پیر ناقص بعث بچه کردن و در حقیقت پیر ناقص مطلب جا صلیدون منع است که خودشان مرض باشد و دیگران علاج چطور کند اگر مرض از ناقص طبیب دوانی دادن جرم است و تو خیال میکنید مرض جور شوند بلکه از بدبتر لبکت مضرت حالت عقاید پیدا میشوند. مکتوب 101 صفحه کتاب 102 و در باره آن شخص که به کامل و ناقص خیال میکند و اعتراض میکند و جاهل مخلوق گمان جهالت میکند که نفس اماره و نفس مطمئن تصور میکند و اماره احکام به مطمئن خیال

میکند و در حالیکه کفار و انبیای باقی تمام امتسنان در شان خیال میکنند و کمالات نبوت انکار کردن حق تعالی در حق من از منکرین خلص کنید.

مکتوب 163 صفحه کتاب 43 بیان اسلام و کفر یک به دیگر ضد است و هر دو ضدین جمع نمیشوند و در یک عزت دادن و دوم خوار ذلیل میباشد و اصل حقیقت و سعادت دو جهان فقط تابعداری ثابت و بسته است و محبوب محمد مصطفی متابعت اسلامی احکام به جا آوردن و کفر رسوم از بین برده شوند و یک ثابت کردن و دوم رد کردن میشوند.

مکتوب 276 صفحه کتاب 25 بیان آیات محکمت و متشابهات و علمتی راسخ و حق تعالی در کتاب خود دو قسم فرمان صادر کرده و یک محکمت و دوم متشبهات اول قسم علم شرانغ او احکام است و دوم قسم حقایق اسرار علم مخزن است و آن سزار تاویل در علمای راسخین به غیر به دیگر اشخاص خیر ندارد.

مکتوب 289 صفحه کتاب 75 بیان الله تعالی حمد است و در قضا قدر اسرار به خاص مسلمان ظاهر کردن و عوام مسلمان آن اسرا رنشان ندادن که در راه راست گمرا نشوند و راه راست بی راه نشوند و اکثر خلق حیران و گمراه میشوند و مسئله کثر دید میشوند خیال باطل هم غالب است و جبر قائل است.

مکتوب 165 صفحه کتاب 47 صاحب شریعت متابعت کردن و در آن شریعت همراه مخالفین عداوت و بغض و سختی کردن و طلب سعادت اهل شریعت علما و صالحین و تعظیم و عزت کردن حق است و هر کسی شریعت جاری کردن بکارت و هر کسی یک بدعتی تعظیم کردن گویا سلام انداختن همراه و کفار و منافقین کمک کردن است.

مکتوب 267 صفحه کتاب 137 و اسرار قلیق نه خود شان امام ربانی مجدد الف سالی مشرف بوده از ان کم اندازه هم به ظهور مبیند بلک رمز و اشارات متعلق گفتار کرد نمیشوند و آن سزار چراغ نبوت است و ملائکه علین به آن مقام ولایت شریک است به آن علوم معارف فیضان میشوند و هر نا اهل و نا کسی خیر ندارد.

مکتوب 85 صفحه کتاب 39 سماع و رقص وجد احکام در بعض مازف که به روح تطوق دارد و به الله راست مستقیم راهی هدایت و سماع وجد رحمتی بهتر به ذاکرین فایده مند است بخاطر اشخاص ارباب قلوب و سیر الهی قطع کردن و بقا بالله تطوق دارد بعداً جذب قوی عنایات فرماید و جذب به راتسی انسان میسر میشوند. مکتوب 62 کتاب صفحه 40 جذب سلوک بلک منزلی سلوک اصل مقصد است و تمام تعریف بخاطر الله است و آن شخص بر گنبد سلام باشد طریقه اصول الهی الله و دو جز است یک جذب و سلوک و دوم عبادت تصفیه و تزکیه اولی اصلی مطلب جذب نیست و اصل مطلب سیر فی الله در اصل مقصود و مطلوب رضا الله است.

مکتوب 287 صفحه کتاب 53 جذب و سلوک هر دو مقامات مناسبت به الله تعالی از الله حمد ثنا است الله در مابین ذاکرین هدایت کردن اگر هدایت الله نمی بود هر گز هدایت بدست من نمی بود دو به بشامه اشخاص ذاکرین از طرف رسولانو حقیق خیر داری برایم کرد بلک تابعداری تا روز قیامت حاضر هستیم.

مکتوب 83 صفحه کتاب 76 ظاهر و باطن جمعیت در شریعت و حقیقت و هر دو جمع شوند ظاهر روشن شریعت مستقیم کینل او باطن همیشه حق تعالی ثابت قدم باید باشد اگر کدام نیک بخت هر دو علوم مشرف کنند در حالیکه آن زمانه هر دو نیتونو جمع کردن بلک صرف ظاهر شریعت بالای شان استقامت کردن بسیار مشکل است

مکتوب 84 صفحه کتاب 77 و شریعت و حقیقت یک به دیگر عین است و مرتبه عین الیقین رسیدن علامت مقام معارف علوم شریعه مطابقت کننده و مقصود در شریعت و حقیقت در یک به دیگر عین است و در حقیقت یک به دیگر جدا نیست و فرقه صرف اجمال و تفصیل او کشف و استدلال روشن شریعت موافق ظاهر و معلوم میشوند.

مکتوب 190 صفحه کتاب 76 دوام ذکر الهی بالای شان حرص کند تماماً وقت ذکر الهی دوام داشته باشد و یک لحظه هم غفلت جانز نیست الله تعالی حمد الله احسان است طریقه ذکر اختیار کردن بلند بارگا طرف ذکر کردن چاره نیست و قلب حضوری یک توکور گشته است که آن را صالح باشد و تمام بدن صالح است. مکتویات امام ربانی مجدد الف ثانی بنام انبیا ، بنام صحابه و بنام اولیا قائل باشد از آن انکار کرده نمیتواند هر گروه به ولایت قائل شخص جامع است

مشت نمونه خروار یک شخص رساله رادیویی (106.1) شهر کابل قرآن را ترجمه میکند به عقاید باطلو آن از جمع خوارج است (الله میگویند و الله جل جلاله) نمیگویند که این خود در شان الله (ج) گستاخی و انکار است و (رسول ، ابراهیم ، اعمی ، میگویند و رسول صلی الله علیه و سلم نمیگویند) که این خود به شان رحمت للعاملین گستاخی و کفر است هر کس که آنرا کافر نمی گوید آنهم کافر است و (موسی میگویند و علیه وسلم نمیگویند و در شان موسی علیه سلام گستاخی کفر است و افرعون نعت الله علیه نمی گوید و ا نمرود نعت علیه نمی گوید و اشداد و ا امن و ا قارون نعت الله علیه نمی گوید و فرق بین انبیا علیه سلام و فرق بین

فروغیان نمیکند قانون آزادی و قانون نموکراسی و قانون مساوی انگلیس به ضد اسلام است ترجمه کاستن است اصلاً زهر قاتل است بلک اشد کفر از فرعون است و بلک اشد کفر از نمرود است و بلک اشد کفر از شاداد است بلک اشد کفر از امان و قارون است بلک اشد کفر از یهود نصارا است بلک اشد کفر از ابلیس و زندیقان است باید جلو این رساله رادیویی و آن شخص ترجمه کننده فوق الذکر در شان انبیا علیه سلام گستاخان گرفتار شود و به پنجه قاتون و مطابق احکام شریعت مجازات گردد. ریاست جمهوری به همکاری شورای وزیران و شورای پارلمان فرمان صادر کنند تا نام نهاد مدرسه و مرجع که خوارج و داعشیان تولید در داخل افغانستان بند شوند باید ما و شما پیرو حکم خداوند (ج) باشیم متابعت محبوب محمد مصطفی باشیم نه پیرو این گونه مدارس که از داخل ما را تخریب مینماید و به مثل محمود غزنوی عادل عقاید حنفی بوده و در افغانستان عقاید حنفی پیروی از دین الله (ج) حقیقی است نه خدمت به خوارج و پیروان آن به آیت ثما کر است و هر قسم گفتار میشنوند و گفتار حق نمیشنوند و بکمون گونگ است و هر قسم گفتار میشنوند و گفتار حق نمیشنوند و عمیون کور است هر چیز میبینند و گفتار حق نمیبینند و آن گمراه گروه خوارج و پیروان را پس نمیگرد از آن گمراهی خود و از دین مقدس منکر مرتد است و غیر حق را به حق مقرب دین زندیق است و الکاذب لا امتی و محبوب سبحان فرماید و لکل شئی الله و الله العلم طمع و رحمه اللعالمین فرمائی شیطان الالسن اشد من شیطان الجن عالم الالسن جاهل القلب و جاهل القلب عن ذکر الله و اکثر آن علما بی عمل است و ذکر الله حتی یقول لمنافقون مجنون در هر کار مجنون آمد آن رد است که در ذکر مجنون آمد مقبول قبول است و ذکر الله فرض من قبلی کلی فرض

الله (ج) فرمائی تمام ارواح صف صف ایستاده شوند و برای شان گفته شد الممت بریکم و تمام ارواح ها آواز کردن قالو بلا گفته 5 قسم آواز داده و یک گروه به دان و قلب گفته هستی و آن صادق مسلمان است و دوم گروه به دهن و به قلب گفته نیستی و آن خالص کافر است و سوم گروه به دهن گفته نیستی و به قلب گفته هستی و آن را در حالت مرگ مسلمان میروند و چهارم گروه به قلب گفته نیستی و به دهن گفته هستی و در حالت مرگ بی ایمان میروند پنجم گروه به دهن و قلب گفته هستی و به دهن گفته نیستی آن را منافق است و هر منافق در اقرار انکار میکند و به زبان شیرین و به قلب تلخ میباشد الله ج علم قدیم داشته و هر عمل انسان به الله (ج) معلوم است که در آن سال و در آن ماه و در آن روز در آن وقت عمل به اخیار خود یا برای آجر یا عذاب است آیت شریف و الله خلقا کم و ما تعملون و ارواح منکرین پریشان بود و کفار و مشرکین و منافقین و کاذبین ارواح و بعض ارواح بسیار خوشحال بود و الله (ج) فرمائی باری تعالی گفته ای روح در سوال براب جواب بگو و تمام ارواح آواز داد من رب شما هستم و الله تبارک و تعالی بخاطر امتحان دست راست آن را دنیا و دنیا زینت دنیا کی زیبایش و دنیا کی تمامش پیدا کردن و در آن وقت شیطان نفیس اماره آن را در اشیا داخل شدن و در آن حالت عزازیل در دنیا داخل شوند بخاطر اینکه همراه سازد و در آن حالت 26 بلند آواز کردن و نوحی ارواح لشکر ابلیس شامل شدن و آوزین آن است تمرا آواز ساز سرود عزازیل و قبول داد باشد نمبر 2 آواز شیطان و حسن پرستی قبول دار باشد نمبر 3 آواز ابلیس و هوا مستی قبول دارد باشد نمبر 4 آواز عزازیل و شراب نوشی قبول دار باشد نمبر 5 آواز شیطان بدعت قبول دار باشد نمبر 6 آواز ابلیس و تر صلوه و سلام قبول دار باشد نمبر 7 آواز عزازیل و ترک جماعت قبول دار باشد و نمبر 8 آواز شیطان و اسباب سرود قبول دار باشد نمبر 9 آواز ابلیس و غفلت قبول دار باشد نمبر 10 آواز عزازیل و خود پسندی قبول دار باشد نمبر 11 آواز شیطانی قبول دار باشد نمبر 12 آواز ابلیس آواز حرص دنیا قبول دار باشد نمبر 13 آواز عزازیل و حسد قبول دار باشد نمبر 14 آواز شیطان و کبر به نعمت قبول دار باشد نمبر 15 آواز ابلیس و نفاق در مابین مسلمان قبول دار باشد نمبر 16 آواز عزازیل غیبه مسلمان کردن قبول دار باشد نمبر 17 آواز شیطان و شرک بدعت قبول دار باشد نمبر 18 آواز ابلیس کفر عقاید قبول دار باشد نمبر 19 آواز عزازیل حق جهل قبول دار باشد نمبر 20 آواز شیطان کذب کردن قبول دار باشد نمبر 21 آواز ابلیس و افعال بد کنید قبول دار باشد نمبر 22 آواز عزازیل و عقاید باطل قبول دار باشد نمبر 23 آواز شیطان و بد نظری قبول دار باشد نمبر 24 آواز شیطان و بدظنی قبول دار باشد نمبر 25 آواز ابلیس شیطانی قبول دار باشد نمبر 26 آواز عزازیل و همراي مقبول روشنی قبول دار باشد و این دونیا امتحان است چنگه ظالمان و مظلومان است

کتاب هذه کلید التوحید سلطان العارفين و برهان الوصلین حضرت سلطان باهو رحمة الله علیه کتاب صفحه 274 اگر به نصیحت من عمل نکنی تا نمت به دست دیگر بمالی وقت تیر میشود.

جواب به مناظره علنی در دهن چمن مسجد عیدگاه شهر کابل من اشخاص احناف حاضر هستیم.

ترتیب کننده : حاجی عجب خان ولد عبدالسلام ، نقشبندی ، سیفی ، حنفی قوم احمدزی

اول حمد وایم خلیل پروردگار چه رحمان او رحیم او غفور او غفار
الله یو ده شریک نلری زکه اسمائوته پیدا کری دی زه او تمام عالمی پیدا کری دم.
الف اسم د الله دی لاتکی میرا دی هر څوک چه په دی اسم مشغول شی هغه سالک الا الله دی

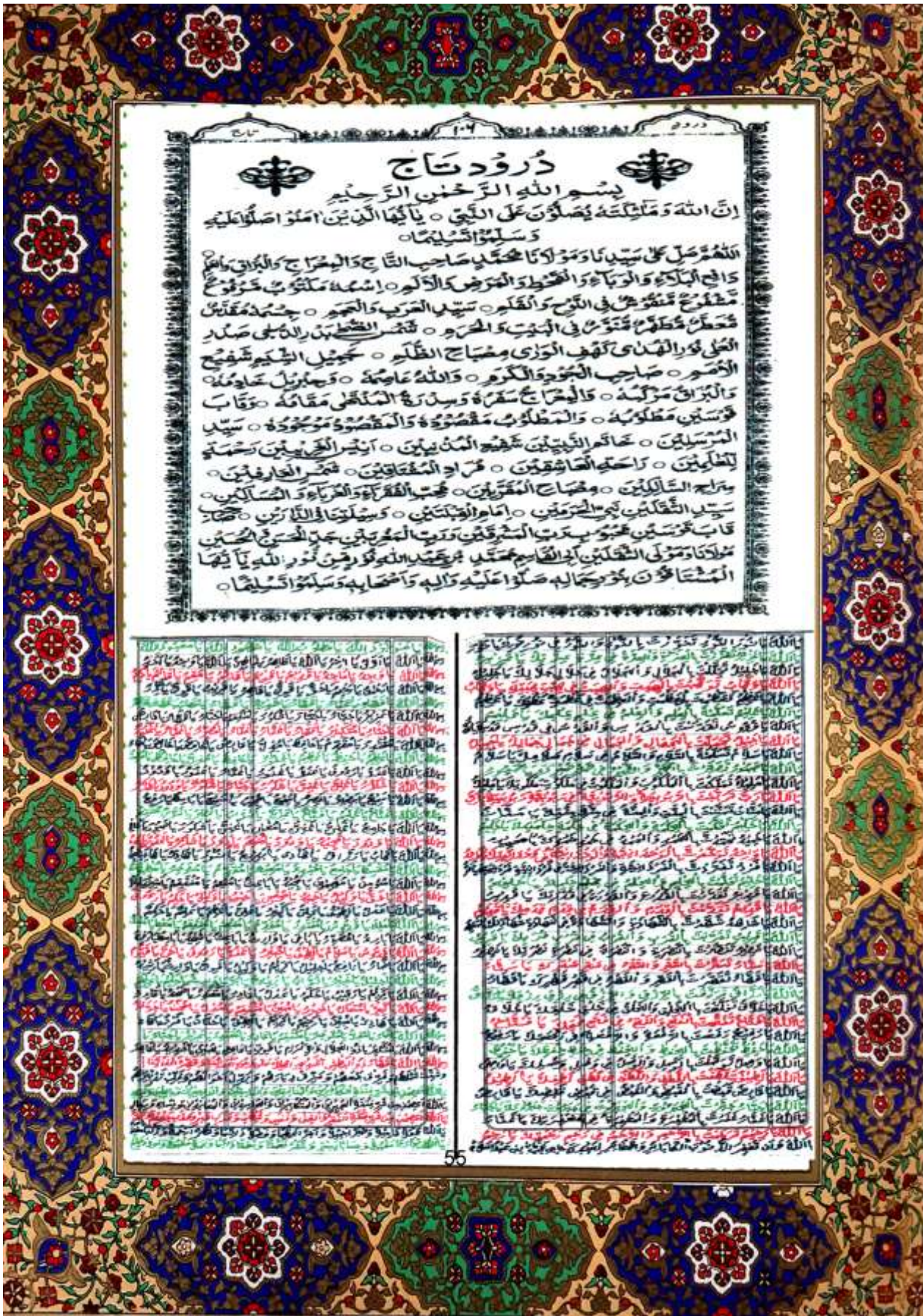
حلقه ذاکرین اولیا الله ذکر الله فرض من قبل کل فرضا
طریقه وار د یو خدای راغلی دا مسله وار بر حق ده ما منلی
طریقه پاک رسول له خلیل خدای (ج) ده وار هم اصحاب له رسول زمکری
هغه مسلمان هغه ولی چه بهی، د یو ابو دی چه چلیوی.
طریقه د اولیا و وار حق. د یو خدای (ج) راغلی دی بر حق دی
اول. ابوبکر سره سلطان د اولیاو په بزرگان که سالار د اولیا و
نوم. حضرت عمر سردار د اولیاو په بزرگان که سالار د اولیا و
نوم. حضرت عثمان سردار د اولیا و په بزرگان که سالار د اولیا و
چهارم. حضرت علی په اصحاب که په لوان در اولیا و برحم ابوبکر نکی و صرا اللقی و عثماناً
الزکی و عثمان الوالی اسلاف المرشد هر څوک نو هسی تکرری روایی دی هغه نالی بی ایمان
دی صسی دی غیر حق را به حق مقرب دین زینبیک است.
فرض واجب است د شریعت است هسی فرض واجب او سنت د طریقت است
نکر په دواړو ارکان طریقت دی چه موقوف په څلور مذهبونو امانتو طریقت ده
شریعت عظیم درباب دی څلور ولی پکی بهی څلور وار بر حق معتبر پکی نمان دی
شریعت واته لپال که په خیل زره کی چه خبر شی له شانفونو هم ولی
هر څوک تپاژو تکرری له شرعی باور وکه سینه خیمه په زرگون کوچو بخان وولی
خوارج او داعی و هلیان څلور امانتو منکر وی مع نور دی اخیر مقام اور دی
غیر حق را به حق مقرب دین زینبیک است.
ته بی پیر څوک وای خدای ته رسیدی چی
ته بی نکره په دی لار څوک چلیدی شی
لکه ایمان فرض دایم د شریعت است ذکر هسی پری لازم د طریقت است
ظاهر علمان وای چه سنت ده دا سنت همیشگی د شریعت ده
ته چی لازم سنت د نبی لکی د نبی د شفاعت طمع په ځکی
باطن علم په معان لک درباب دی ظاهر ابرخ دا ځکه ده ابو دی
ظاهر او باطن دواړو سره جوړوی د هغه پیر تلقین اعلی نیر وی
هغه پیر په طریقت په شریعت وی خو له تاته طریقت وی
شریعت خو دروازه د طریقت ده چاه منشی طریقت بی شریعت ته
مسئتی چلیدی بی شهودی کوچو چلیدی بی مستوی
په کورت لوانه نشته بی نره الزنون روانه نشته بی نره
طریقت له شریعت جدا ندی حقیقت له معرفت سوا له دی
جامع در شریعت د طریقت دی دا رضای حقیقت و معرفت وی
چی جامع د شریعت و طریقت وی نور لازم په هر چا مطابقت وی
هغه مطابقت په هر چا فرض دی په آزاد بنده کتو فرض دی
هغه په د بیانو وارثان وی چه ظاهر او باطن په علم علمان وی
چه په شرح کی وارث هغه پای کی چه په ظاهر او باطن دوی حصه رسیدگی
اول په زان مستقیم په شریعت که هغه پیر پدی خبر په حقیقت که
چه مستقیم د محمد (ص) په شریعت وی نور لای پک نی په طریقت وی
ظاهر او باطن دواړو سره وی - لاس نبول د هغه مرشد ته بهتر وی
طریقت هم تائیده روحانی لار - بی مرشد په کشی نالی مشاکل چاره
دا هلی شی چه دواړو سره وینه - شریعت طریقت دا مثال زورینه
اولیا و پاک رسول (ص) برکته - خلی کلله دی ته کشف او کرامت
هسی حق د کرامت د اویا او - لکه د معجزه د نبیوا
په اولیا کی څوک چنت له خدای (ج) خوری ورته غشی عزت د درویشلو
درویشی نیره بهتره د شاهي قرین د سلطنت عقیدت د درویشلو
پنځه سوه کتوله منگی چنت دروس لوی کور قیامت د درویشلو
چه په زر د ذاکرانو نکر زور شی و غیر وار او فنا دی عشق په اور شی
په دیر نکر سره په حضور درته پیدا شی په حضور کشی یو نور درته پیدا شی
چه د زر نکر فرض دی په ظاهرونو دایمی دی په مردانو په زنگو دایم
چه دونه غلخت کفر شکاریکی - غیر دونه توزع حاضر شکاریکی
دو اویا فریخی چه غوځی د امت دی د نقصان حسنی طریقت وی
کاملو ته له دی رسیدگی - په دی لاری که روان وی خویشی
په دی لار که دی توحید ویر نیره رنگرنگ هر قسم بلا پکی نیره
د شیطانو لشکر په اووینی په خدایکی نکت په وی پروتوی دیرتایا اوتغلیس په منج کی
په دا لار که علمان خویشی په د لار که کم مقصود نه رسیدگی
د سړی چه غلظت سره زر نور شی امتیاز د شو بنو شکیور شی
سترکی وچه زر شی سمیت لک لرگی شی نرسي زر ورکه شی خیرگی شی

با نور آل لوری ملور تل نور و هو ابوبکر صادق او عمر فاروق او عثمان غنی او علی حیدر علیک زانورنا او زه سرورنا او زه حضورنا او زه معرفتانا او زه مخلصانا او زه نعمتانا او زه
عشیتانا او زه شوقانا او زه لوبقانا او زه عمتانا او زه خلفه وراثت المصوب محمد مصطفی شیخ الصالح قیوم زمان حضرت ائمه زاده سید الرحمن پیر ارجی خراسانی امام شریعت
او طریقت و بحر المرحانی نور درویش مسیحی او مسلمان امام الانبیا و ذاکرین و المشائخ و المعابد و المعارف و العارفاة التواضع و المتواضعین و القادریین و الصوفیین و الفقہیین و
التکلمیین و مشائخین و معصومین و المرادیین و المعانیین و طریقه آل سوهیة الصالحین المتواضعین لایله هم ورکه مصوب رب العالمین و ذاکرین و تکراره بین العارفین ربنا الفتح بیننا

جناب رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمایدی دی چه دی امت لاس کسان د خدای تعالی (ج) په نزد کافران دی، یعنی په کفر ککر ژوندون به تیروی او دوی گمان کوی چه مونږ مومنان یو (۱) په ناحقه قتل کوونکی (۲) او سلحر یعنی جلاو کوونکی (۳) او هغه دیوت یعنی بی غیرته چه په خپل اهل یعنی په ښخ غیرت نه کوی (۴) او د زکواه منع کوونکی (۵) او د شرابو څښونکی (۶) او هغه کس چه حج پری واجب شوی حج او نه کړلو (۷) او په فتنو پورته کولو کښی سعی کوونکی (۸) او په اهل هر باتدی د ولسی خرڅونکی یعنی په هغو کافرانو وسیله خرڅوی چه مسلماتانو سره جنگیوی (۹) او ښخ سره د شا ته لوری نه جماع کوونکی (۱۰) او محرمی ښخ سره نکاح کوونکی چه نکاح کوول ورسره حرام دی که چیرته دا کارونه بی حلال او کیرل نو په تحقیق سره کافر شو. حدیث شریف: من طلب العلم الدنيا و هو کافر و من طلب العلم للحجه فهو منافق و من طلب العلم للمولى فهو مسلم.

حاجی عجب خان احمدزی ، احوال موافق له زمانی
 خپلی سره
 له جهان مهر و مونه محبت لار
 له هر جا اخلاص صداقت لار
 وفاداری و څه نه وایی
 مند یو بل نکووی هست لار
 عالمان په علم باندی عمل کم که
 له ښخانو دغی هسی مشخت لار
 تقوا او زهد نوم په جهان نشته
 دیور عالم په گمراهی به ضلالت لار
 حیا شرم واره پانځیده له خلقو
 یو د بل ائب نکووی حرمت لار
 هر چا سره ضوونه د دنیا شو
 له هر چا نه فکر عم د آخرت لار
 کریمانو کرم پریڅو بخیلان شو
 له ښخانو دغه هسی مشیخت لار
 وایه هی چیری زاهد په جهان نه او
 له عابده دغه هسی عبادت لار
 واعظانو و عظم پریښو په دنیا کی
 بند هرگز په چاته نکی نصیحت لار
 رحم کله د یو بل په حال کوینه
 په خارانو باندی مهر و شفقت لار
 عاشقان د مولا کم د دنیا ډیر دی
 له لاسه د دوی شریعت او طریقت لار
 پادشاهان عدل پریښو ظالمان شو
 منصفی کل څوک کوی عدالت لار
 چه له عدل انصاف بی لاسی وشکو
 برهان ریالی له گوره څنگه سلطنت لار
 چه د خدای تقهر نه ویریزی څکه
 حق او حرمت همسایه قرابت لار
 کل مطلوب مراد مقصود د خلق نس شه
 له جنت دوزخ ته پدینت لار
 حسد او بدبختی کسی هم نشته
 پدی نیت سره د ابلیس خلی عزت لار
 د دنیا په محبت عالم نجس شه
 هم په دا سبب ډیر خلق په نجاست لار
 سیم او زر دنیا او درهم دین ایمان شه
 فارون هم تحت ترا په نجاست لار
 لوی دولت خو د هر چا ایمان عمل ده
 هغه خار شه چی له چا نه دا دولت لار
 صلح یو د بل په حال نکووی بی جنگه
 شیرین صبری هم تول په عداوت لار
 همیشه پخلو خوژ او په زړه کوک وی
 اتفاق د اخیلو ورک شو محبت لار

بی دینی او گمراهی شو گوره ډیره
 له عالمه دینداری او دیانت لار
 معلومیگی د قیامت په لور نژدی شی
 عالم زکه نوب او غرق په مصیبت لار
 وعظ څکه اثر نکووی په زرونو
 چه له زرونو ایمان نورانیت لار
 دعا څکه اثر نکه نه قیبری
 چی تفریق په میان د حال او حرمت لار
 د دنیا سوداگر ډیر او د دین نشته
 په دی سره هم منفعت لار
 اخیل ایمان گوندی هغه سلامت بوشی
 چه له دا رنگو بلا او سلامت لار
 هسی پرونی کل جهان په تفرقه کی
 ته به وایی له جهانه جمیعت لار
 درازی د عمل شوه درازه
 چه هفت او هشت له گوره مرگ قیامت لار
 حرص هسی غالب شو پاس پزرونو
 چه یو لحظه تری صبر او قناعت لار
 معشوق د هر چا نس شه پخپل کور کی
 چه عالم عشق حجاز او حقیقت لار
 په حرامو ډیر زړه ور شه که پشیمان دی
 پشیمانی وڅه ته وایی ندامت لار
 د دنیا په کار کی هر یو بهادر دی
 د دین په کار کی هر چا نه هست لار
 اسلام دعوی کوی عبادت نه که
 له عالم ده شه دین قدر قیمت لار
 مخالف که څوک له شریعت شو
 هم هغه له دی جهانه فضیحت لار
 چا چه غار او گردن شری ته کښو
 هم هغه له د جهان بعزت لار
 ته که زاری او که خان دی عجب خان
 چه د پلر هجران را ترومی وصالت لار
 خوار جو خروج وکړل د اسلام نه
 په د ظلم سره د اسلام اسلامیت لار
 روابض د حضرت صبر په شان کی گستاخان دی
 دوی د پیغمبر گفتار عمل نښته بی ایمان لار
 وهابیان د اسلام بدلول په بهودیت
 او نه دین او نه اسلام اشته بی ایمان لار
 داعشیانو قتلیری بی موجب مسلمانان
 ایمان اسلام نشته بی ایمان ظالمان لار
 شعلگان خاص الخاص اصحابو گستاخان دی
 د پیغمبر دوستان نظر رحمت نشته بی ایمان لار

دُرُودِ سَاجِدٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ
وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ صَاحِبِ النَّجَّاحِ وَالْبِرِّقِ وَأَعْلِجْ
كَافِحِ الْبَلَاءِ وَالْوَبَاءِ وَالْمُخْطِئَةِ الْمَرْضَى وَالْأَلَمِ ائْتِمِرْ بِمَلَائِكَتِكَ
تَطْفُؤُحَ تَمُتُّوهُنَّ فِي النَّوْحِ وَالنَّكَمِ سَيِّدِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ جَمْعُ مَعْلَمَيْنِ
شَعْرَكَ مَطْمَئِنُّونَ فِي الْبَيْتِ وَالْحَرَمِ فَتَمَسَّرَ الْقَطِطُ بَيْنَ يَدَيْ صَدْرِ
الْحَلِيِّ كَوْنِ الْهَدَى كَهْفِ الْوَرَى وَمُصَاحِبِ الظُّلَمِ سَجِيئِ الْبَيْتِ كَمُفْتِحِ
الْأَصْوَرِ صَاحِبِ الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَدَائِلِهِ عَاقِبَةِ وَصَلِّ بِرَيْلِ سَاحِلِ
وَالْبِرِّقِ مَرْكَبِهِ وَالْوَجَّاحِ سَفَرَهُ وَسِدْرِهِ الْمُنْهَلِيِّ مَقَامِهِ وَقَابِ
قَوْسَيْنِ مَطْلُوعِهِ وَالْمَطْلُوعِ مَقْصُودِهِ وَالْمَقْصُودِ مَوْجُودِهِ سَيِّدِ
الْمُرْسَلِينَ حَافِظِ الْبَيْتَيْنِ كَهَيْبَةِ الْمَنْبِيِّينِ أَيْتِمِ الْبَيْتَيْنِ كَسَيِّدِ
لِلطَّالِبِينَ رَاحِمِ الْفَاقِسِينَ مَرَادِ الْمُتَفَقِّهِينَ قَضِيرِ الْعَارِفِينَ
بِرَاحَةِ السَّالِكِينَ وَمُصَاحِبِ الْمُتَقَرِّبِينَ حَبِيبِ الْفُقَرَاءِ وَالْعَرَاكَةِ وَالشَّالِكِينَ
سَيِّدِ الثَّقَلَيْنِ نَبِيِّ الصِّرَاتَيْنِ أَمَامِ الْوَيْلَتَيْنِ كَمُؤْتَمِرِ الْوَالِدَيْنِ حَمْدُ
قَابِ قَوْسَيْنِ مَعْتَبَرِ بَيْتِ الْمَشْرِقَيْنِ وَدَرِيَةِ الْعَمْرَيْنِ جَدِّ النَّبِيِّ مُحَمَّدِ
مَوْلَانَا وَمَوْلَى الثَّقَلَيْنِ الْبِرِّقِ صَاحِبِ الْمَقَامِ الْمُنِيِّ كَوْنِ نُوْرِ اللَّهِ يَا أَيُّهَا
الْمُسْتَأْذِنُ بِحُجُوجِهِ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآخِصَّاهُ وَسَلِّمْ وَسَلِّمْ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ صَاحِبِ النَّجَّاحِ وَالْبِرِّقِ وَأَعْلِجْ
كَافِحِ الْبَلَاءِ وَالْوَبَاءِ وَالْمُخْطِئَةِ الْمَرْضَى وَالْأَلَمِ ائْتِمِرْ بِمَلَائِكَتِكَ
تَطْفُؤُحَ تَمُتُّوهُنَّ فِي النَّوْحِ وَالنَّكَمِ سَيِّدِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ جَمْعُ مَعْلَمَيْنِ
شَعْرَكَ مَطْمَئِنُّونَ فِي الْبَيْتِ وَالْحَرَمِ فَتَمَسَّرَ الْقَطِطُ بَيْنَ يَدَيْ صَدْرِ
الْحَلِيِّ كَوْنِ الْهَدَى كَهْفِ الْوَرَى وَمُصَاحِبِ الظُّلَمِ سَجِيئِ الْبَيْتِ كَمُفْتِحِ
الْأَصْوَرِ صَاحِبِ الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَدَائِلِهِ عَاقِبَةِ وَصَلِّ بِرَيْلِ سَاحِلِ
وَالْبِرِّقِ مَرْكَبِهِ وَالْوَجَّاحِ سَفَرَهُ وَسِدْرِهِ الْمُنْهَلِيِّ مَقَامِهِ وَقَابِ
قَوْسَيْنِ مَطْلُوعِهِ وَالْمَطْلُوعِ مَقْصُودِهِ وَالْمَقْصُودِ مَوْجُودِهِ سَيِّدِ
الْمُرْسَلِينَ حَافِظِ الْبَيْتَيْنِ كَهَيْبَةِ الْمَنْبِيِّينِ أَيْتِمِ الْبَيْتَيْنِ كَسَيِّدِ
لِلطَّالِبِينَ رَاحِمِ الْفَاقِسِينَ مَرَادِ الْمُتَفَقِّهِينَ قَضِيرِ الْعَارِفِينَ
بِرَاحَةِ السَّالِكِينَ وَمُصَاحِبِ الْمُتَقَرِّبِينَ حَبِيبِ الْفُقَرَاءِ وَالْعَرَاكَةِ وَالشَّالِكِينَ
سَيِّدِ الثَّقَلَيْنِ نَبِيِّ الصِّرَاتَيْنِ أَمَامِ الْوَيْلَتَيْنِ كَمُؤْتَمِرِ الْوَالِدَيْنِ حَمْدُ
قَابِ قَوْسَيْنِ مَعْتَبَرِ بَيْتِ الْمَشْرِقَيْنِ وَدَرِيَةِ الْعَمْرَيْنِ جَدِّ النَّبِيِّ مُحَمَّدِ
مَوْلَانَا وَمَوْلَى الثَّقَلَيْنِ الْبِرِّقِ صَاحِبِ الْمَقَامِ الْمُنِيِّ كَوْنِ نُوْرِ اللَّهِ يَا أَيُّهَا
الْمُسْتَأْذِنُ بِحُجُوجِهِ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآخِصَّاهُ وَسَلِّمْ وَسَلِّمْ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ صَاحِبِ النَّجَّاحِ وَالْبِرِّقِ وَأَعْلِجْ
كَافِحِ الْبَلَاءِ وَالْوَبَاءِ وَالْمُخْطِئَةِ الْمَرْضَى وَالْأَلَمِ ائْتِمِرْ بِمَلَائِكَتِكَ
تَطْفُؤُحَ تَمُتُّوهُنَّ فِي النَّوْحِ وَالنَّكَمِ سَيِّدِ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ جَمْعُ مَعْلَمَيْنِ
شَعْرَكَ مَطْمَئِنُّونَ فِي الْبَيْتِ وَالْحَرَمِ فَتَمَسَّرَ الْقَطِطُ بَيْنَ يَدَيْ صَدْرِ
الْحَلِيِّ كَوْنِ الْهَدَى كَهْفِ الْوَرَى وَمُصَاحِبِ الظُّلَمِ سَجِيئِ الْبَيْتِ كَمُفْتِحِ
الْأَصْوَرِ صَاحِبِ الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَدَائِلِهِ عَاقِبَةِ وَصَلِّ بِرَيْلِ سَاحِلِ
وَالْبِرِّقِ مَرْكَبِهِ وَالْوَجَّاحِ سَفَرَهُ وَسِدْرِهِ الْمُنْهَلِيِّ مَقَامِهِ وَقَابِ
قَوْسَيْنِ مَطْلُوعِهِ وَالْمَطْلُوعِ مَقْصُودِهِ وَالْمَقْصُودِ مَوْجُودِهِ سَيِّدِ
الْمُرْسَلِينَ حَافِظِ الْبَيْتَيْنِ كَهَيْبَةِ الْمَنْبِيِّينِ أَيْتِمِ الْبَيْتَيْنِ كَسَيِّدِ
لِلطَّالِبِينَ رَاحِمِ الْفَاقِسِينَ مَرَادِ الْمُتَفَقِّهِينَ قَضِيرِ الْعَارِفِينَ
بِرَاحَةِ السَّالِكِينَ وَمُصَاحِبِ الْمُتَقَرِّبِينَ حَبِيبِ الْفُقَرَاءِ وَالْعَرَاكَةِ وَالشَّالِكِينَ
سَيِّدِ الثَّقَلَيْنِ نَبِيِّ الصِّرَاتَيْنِ أَمَامِ الْوَيْلَتَيْنِ كَمُؤْتَمِرِ الْوَالِدَيْنِ حَمْدُ
قَابِ قَوْسَيْنِ مَعْتَبَرِ بَيْتِ الْمَشْرِقَيْنِ وَدَرِيَةِ الْعَمْرَيْنِ جَدِّ النَّبِيِّ مُحَمَّدِ
مَوْلَانَا وَمَوْلَى الثَّقَلَيْنِ الْبِرِّقِ صَاحِبِ الْمَقَامِ الْمُنِيِّ كَوْنِ نُوْرِ اللَّهِ يَا أَيُّهَا
الْمُسْتَأْذِنُ بِحُجُوجِهِ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَآخِصَّاهُ وَسَلِّمْ وَسَلِّمْ

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**